

**AALBORG
UNIVERSITET**

STUDENTERRAPPORT

OPSPORING OG IDENTIFIKATION AF PSYKISK MISTRIVSEL

*En kvalitativ undersøgelse af fagprofessionelles
problemforståelser og handlemuligheder*

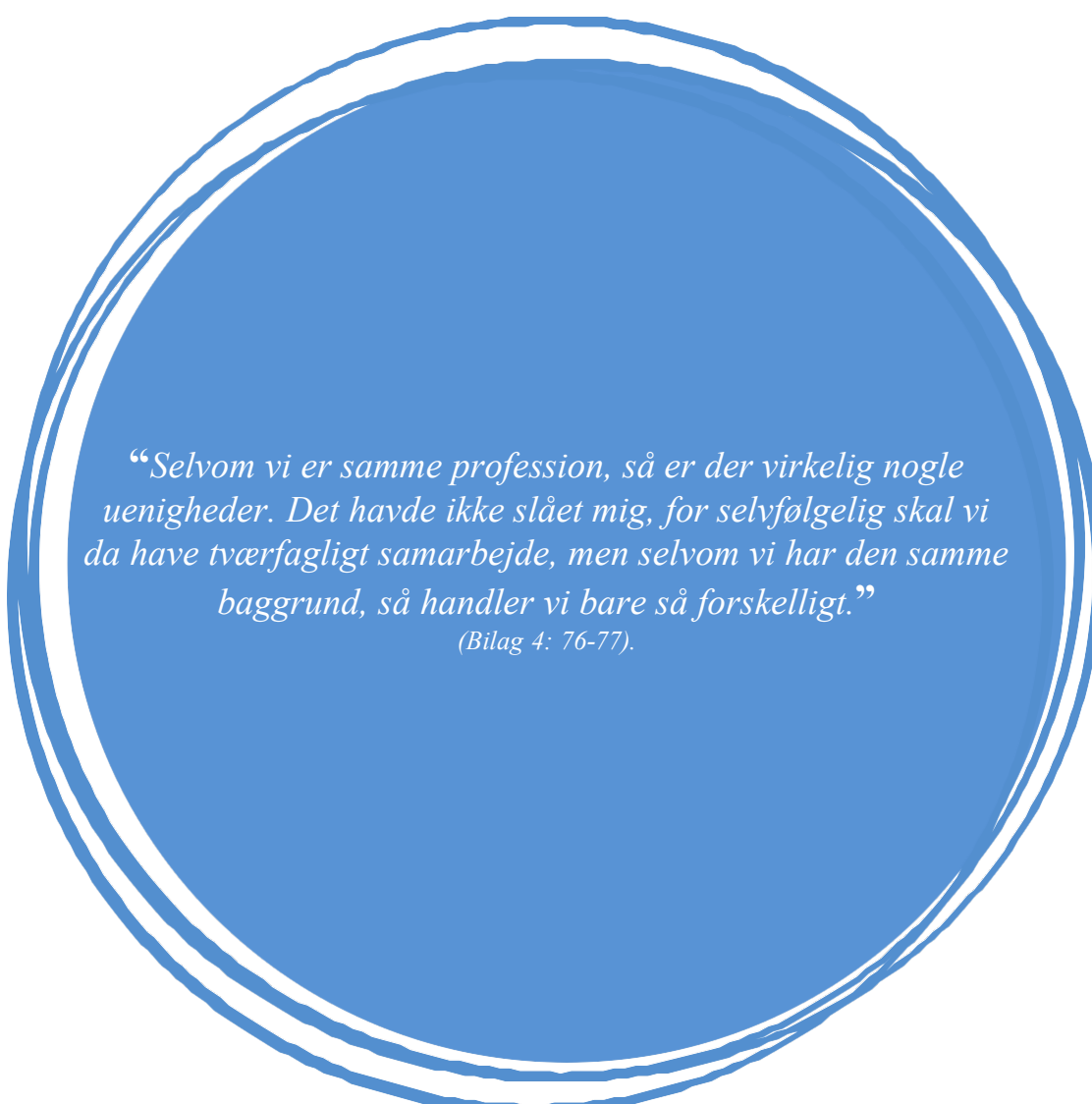
Aalborg Universitet
Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde

Forår 2022

Mette Vad Nielsen
20201505

Magnus Ernst Sieborg
20173002

191.860 anslag

“Selvom vi er samme profession, så er der virkelig nogle uenigheder. Det havde ikke slået mig, for selvfølgelig skal vi da have tværfagligt samarbejde, men selvom vi har den samme baggrund, så handler vi bare så forskelligt.”

(Bilag 4: 76-77).

Abstract

This study seeks to illustrate the meaning of agreement and disagreement between social workers, within a social psychiatric institution regarding their professional understandings and scope of opportunities to trace and identify mental well-being in the relational confrontation with young adults in the age of 17 to 30. The deterioration is presented in the literature review and focuses on the negative trend of development in mental health in a Danish context, which influences the transition from being young to adulthood. Following the last decades, the focus on the development of the psychiatric field has been influenced by the need of regularization through implementation of standardized approaches. To encapsulate the need for standardized approaches, this study's research question links with the group's implicit experiences that occur from practical knowledge regarding institutional practice, which is constrained by normative requisites. This perspective is related to the social worker's individual and explicit professional understandings and scope of opportunities to explore their impacts to oblige the negative development of mental well-being and to prevent causes of mental disorders. The group's implicit familiarity to an institutional practice and the social worker's explicit recognition leads to a critical analysis, which is operationalized by a qualitative methodological combination of a vignette survey and a following focus group interview as a deductive empirical and generative process. The vignette aims to capture the social worker's individual perception of being, which leads to a following discussion between the social worker's concerning how their actions create a broad and nuanced comprehensive discernment. The empirical data is theoretically analyzed using Axel Honneth's ideal of recognition as well as Peter Høilund and Søren Juul's concept of judgment. These theoretical technical ideas are used to illustrate and analyze a total institutional context by Erving Goffman, where a great number of simulated situated people are cut off from the wider community.

By the application of theory this study identifies multiple key findings through the sense of themes, which draws attention to the interpretation of selected deductions that are presented in two related analytic parts. The first part presents the social worker's individual perception of being, while the second presents results from the following focus group interview. Each part is used in collaboration to create awareness about the diversified common positions in relation to the social worker's professional understandings and scope of opportunities, which impacts the social work practice to trace and identify mental well-being. This stands in opposition to the need for standardized approaches because they do not take account of the meaning of the relational confrontation. This empirical evidence is detected in the analysis as an essential

consideration to maintain a meaningful practice despite the influence of conflict-filled dilemmas, which is caused by the agreements and disagreements between the social workers in the social worksphere.

Kapitel 1

Indledning

1. Forord	9
2. Problemfelt	10
2.1 Problemformulering	11

Kapitel 2

Kontekstualisering af psykisk mistrivsel

3. Litteraturreview	13
3.1 Litteraturreviewets resultater	15
3.2 Litteraturreviewets anvendelighed	16
4. Afgrænsning	17
4.1 Perspektiver på mental sundhed	17
4.2 Fremstilling af psykisk mistrivsel i det sociale arbejdes praksis	18
4.3 Målgruppe	18
5. Begrebsafklaring	19
5.1 Psykisk mistrivsel som mental sundhedstilstand	19
5.2 Botilbud	20
5.3 Fagprofessionelle	21
5.3.1 Klientgørelse og magtrelationer i det sociale arbejdes praksis	21

Kapitel 3

Teoretisk positionering

6. Teori	24
6.1 Anerkendelse	24
6.2 Dømmekraft	26
6.3 Den totale institution	27
6.3.1 Kombination af teori	29

Kapitel 4

Videnskabsteori og metode

7. Metode	32
7.1 Videnskabsteoretisk positionering	32
7.2 Metodekombination	33
7.3 Vignetundersøgelsen	35
7.3.1 Vignetundersøgelsens forskningskriterier	36
7.3.2 Validitet og reliabilitet i vignetundersøgelsen	36
7.4 Konstruktion af vignetcase	38
7.5 Præsentation af vignetcases	39
7.5.1 Eksempel på vignetcase	40
7.6 Det kvalitative fokusgruppeinterview	41
7.6.1 Konstruktion af fokusgruppeinterview	42
7.7 Pilotinterview	43

Kapitel 5

Præsentation af institution

8. Kriterier for valg af institution	46
8.1 Botilbud Rosenlund	47
8.1.1 Oversigt over respondenter	47

Kapitel 6

Analysestrategi

9. Analysestrategi	50
9.1 Analysestruktur	51

Kapitel 7

Analysedel 1: Vignetundersøgelsens resultater

10. Behovet for en meningsskabende praksis	55
10.1 Den generelle holdningstendens	55
10.2 Institutionelle betingelser for fagprofessionel anerkendelse	57
10.2.1 Selvidentitet i institutionel kontekst	61
10.3 Fagprofessionelles dømmekraft	64
10.3.1 Enigheder og uenigheder omkring den socialfaglige praksis	67
10.4 Delkonklusion	70

Kapitel 8

Analysedel 2: Fokusgruppeinterviewets resultater

11. Konstruktionen af meningsskabende praksis	71
11.1 Behovet for et institutionelt anerkendelsesfællesskab	71
11.1.1 Grundlaget for konsensus i socialfaglige tilgange	74
11.2 Dømmekraft i en dilemmafyldt praksis	76
11.2.1 Dømmekraftens vurderingsgrundlag	80
11.3 Delkonklusion	82

Kapitel 9

Metodisk efterrefleksion og diskussion

12. Reflekterende overvejelser	84
12.1 Overvejelser om metodiske forudsætninger	84
12.2 Overvejelser om empiriske fund	85
13. Diskussion	88
13.1 Erkendelige grundlag	88
13.2 Erkendelige tilgange	89

Afrunding

14. Konklusion	92
15. Videre forskning	95
15.1 Hvor opstår behovet for et kvalificerbart måleredskab?	95
Litteraturliste	97

Kapitel 1

Indledning

1. Forord

Opmærksomheden omkring mental sundhed er i de seneste år steget markant, hvor der i takt med de stigende udfordringer på det socialpsykiatriske område opstår en større efterspørgsel for standardiserede tilgange (Jeppesen, et al., 2020: 24). Efterspørgslen bygger på at mentale helbredsproblemer, ifølge Vidensråd For Forebyggelse, udgør en væsentlig del af sygdomsbyrden hos unge. Særligt har den psykiske mistrivsel betydning for den overordnede mentale sundhed, idet der foreligger større risiko for, at psykisk mistrivsel kan føre til yderligere psykiske lidelser (Ottosen, et al., 2018: 10). Konsekvenserne af psykisk mistrivsel griber ind i mange områder af livet for individet, pårørende og samfundet som helhed, hvilket betyder, at de samlede omkostninger er langt højere end den normale referenceramme inden for budgetteringen på det socialpsykiatriske område (Jeppesen, et al., 2020: 24). De samfundsmæssige omkostninger forbundet med psykiske lidelser er i Danmark estimeret til 5% af bruttonationalproduktet, hvilket svarer til den samme andel af udgifter til kræftsygdomme. Selvom omkostningerne for psykiske lidelser er markant højere end tidligere, så er de ofte underestimeret, fordi de mentale helbredsproblemer for personer, der ikke er diagnosticeret eller i behandling er langt hyppigere (ibid.).

Sundhedsfremmende og forebyggende indsatser har dokumenteret og gavnlige effekter i videnskabelige forsøg, men dog gælder det, at deres omsætning til praksisfeltet hidtil har virket utilstrækkelige. Derfor er der behov for at sætte større fokus på, hvilke særlige muligheder der findes for at forebygge, identificere og behandle psykisk mistrivsel, som et socialt problem gennem en systematisk tilgang. Målet for udviklingen af socialpsykiatrien er, at der kommer fokus på programmer, interventioner og principper, der er målrettet mental sundhed, fordi den negative udviklingstendens kan have konsekvenser for de unge resten af livet (Jeppesen, et al., 2020: 6, 12, 320). For at imødekomme den negative udviklingstendens, hvor psykisk mistrivsel leder til yderligere psykiske lidelser, vurderes det ud fra specialegruppens implicite videns- og erfaringsgrundlag fra handicap- og psykiatriområdet, at der er behov for at prioritere den socialfaglige indsats. For at fordre de unge til et meningsfuldt liv, bør betydningen af de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder i det relationelle møde med unge, tillægges mere værdi med henblik på rettidig opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel (Jeppesen, et al., 2020: 360; Ottosen, et al., 2018: 50).

2. Problemfelt

For at opsporingen og identifikationen af unges mentale sundhed giver mening menneskeligt, fagligt og økonomisk, må psykisk mistrivsel ikke anerkendes som en individuel problemstilling, men som en samfundsmæssig udfordring (Kristensen, et al., 2018: 49; Sundhedsministeriet, 2018: 17). Dermed bygger kandidatspecialets fokus på ønsket om, at undersøge den socialfaglige indsats på et socialpsykiatrisk botilbud med udgangspunkt i de fagprofessionelles praksis. I forbindelse med udredende indsatser for unge foreligger der et særligt ansvar for at træde til med en forbedret tidlig indsats, så psykisk mistrivsel ikke udvikler sig til yderligere psykiske lidelser. Derfor er der behov for at bygge videre på de indsatser, som der findes evidens på virker og har indvirkning på fagprofessionelles sociale arbejde med unge, der lider af psykisk mistrivsel (Sundhedsministeriet, 2018: 6-7). Regeringen tilslutter sig behovet for at opprioritere indsatsen omkring standardiserede tilgange, idet antallet af unge med kort- eller langvarige psykiske udfordringer har brug for professionel støtte og omsorg. Derfor er det oplagt at styrke indsatsen i det sociale arbejde, ved at udbygge og styrke kvaliteten så flere får bedre hjælp, fordi det er problematisk at unge, som har fremtiden foran sig, har en negativ udviklingstendens i mental sundhed (Børns Vilkår: 2022; Psykiatrifonden: 2021). Gruppen af unge, der modtager hjælp i socialpsykiatrien, har systematisk gennemgået en stor forandring. Der bliver fortsat flere unge med komplekse psykiske og sociale problemer, hvilket stiller nye krav til de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder. Derfor er der behov for et kompetence- og kvalitetsløft af det sociale arbejdes praksis, for at forbedre og vidensunderbygge fremtidens socialpsykiatriske indsatser (Sundhedsministeriet, 2018: 14, 51, 65). Belæget herfor bygger blandt andet på betydningen af risikovurderinger, der har været en af de grundlæggende betingelser for vurderingen af unges forudsætninger for at klare sig i en problematiseret og konfliktfuld hverdag. Risikovurderinger som Brøset Violence Checklist (BVC) har været implementeret i de fleste kommuner over længere tid, men på grund af nye udfordringer er det nødvendigt at overveje anvendeligheden heraf (Hvidhjelm, 2014: 7). BVC-scoren bygger udelukkende på objektive og faglige vurderinger af borgerens adfærd, men har ikke fokus på borgerens subjektive behov. Derfor må vurderingen, som beskriver borgerens helbredstilstand, vurderes som et manglende led i en bæredygtig indsats, der er tilrettelagt unge med psykiske lidelser (ibid.).

Med afsæt i betydningen af socialfaglige indsatser knyttes problemstillingen vedrørende psykisk mistrivsel til specialegruppens implicitte videns- og erfaringsgrundlag. Disse grundlag opstår på baggrund af praksiskendskabet til socialpsykiatriske botilbud, hvilket

afspejler en eksisterende erkendelse af den socialfaglige praksis, der er begrænset af retningsanvisende tilgange. Specialegruppen identificerer problemstillingen som særlig relevant og indflydelsesrig på den problemforståelse, der udspiller sig i det klientgørende og magtrelationalle møde mellem fagprofessionelle og unge. Derfor søger specialet gennem empiriske og teoretiske uddrag, at udarbejde en vignetundersøgelse, der har til formål at skabe forståelse for de fagprofessionelles praksis. Vignetundersøgelsen tager udgangspunkt i vignetcases, der er udarbejdet med formålet om, at skabe forståelse for de fagprofessionelles virkelighed gennem deres individuelle holdninger, der beskriver deres opfattelser, vurderinger, værdier og følelser. I forlængelse af vignetundersøgelsen følger det opfølgende kvalitative fokusgruppeinterview, der har til formål at skabe indblik i de institutionelle forudsætninger for en erkendelig socialfaglig praksis gennem en faglig diskussion (Ejrnæs, 2014: 189-190; Launsø & Rieper, 2008: 144-145). Dette skaber rammerne for en metodekombination, der har til formål at sammenholde de fagprofessionelles individuelle holdningsbaserede besvarelser fra vignetundersøgelsen med den efterfølgende diskussion i fokusgruppeinterviewet. Formålet er at fremhæve enigheder og uenigheder vedrørende de fagprofessionelles eksplicite problemforståelser og handlemuligheder i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel i det relationelle møde med unge (ibid.). Med dette udgangspunkt er specialet deduktivt funderet, idet grundlaget for indeværende undersøgelse er forudsat af det empiriske og teoretiske vidensgrundlag. Dette kommer til udtryk i udarbejdelsen af vignetundersøgelsen og det opfølgende fokusgruppeinterview, der ligger til grund for den analytiske fremstilling. Med dette afsæt tager indeværende speciale afsæt i nedenstående problemformulering.

2.1 Problemformulering

“Hvilke problemforståelser og handlemuligheder er styrende for de fagprofessionelles praksis i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel i det relationelle møde med unge på et socialpsykiatrisk botilbud, og hvordan imødekommer de fagprofessionelles praksis en potentiel udvikling af yderligere psykiske lidelser?”

Kapitel 2

Kontekstualisering af psykisk mistrivsel

3. Litteraturreview

Med afsæt i kandidatspecialets genstandsfelt vedrørende unge der lider af psykisk mistrivsel, søger dette kapitel at afdække eksisterende forskning inden for mental sundhed med henblik på at præcisere problemfeltet. Litteraturreviewet skaber delvist teoretisk, videnskabsteoretisk og metodisk grundlag for specialets udgangspunkt, der bygger på en tværfaglig forståelse af interessefeltet, der belyses gennem et transnationalt perspektiv.

I specialets idégenereringsfase afleder litteratursøgningen eksisterende forskning, om generelle problemstillinger vedrørende fagprofessionelles sociale arbejdes praksis med unge, der lider af psykisk mistrivsel. Litteratursøgningen illustrerer specialets bidrag til feltet gennem kontekstualiseringen til eksisterende forskning på området (Danneris & Monrad, 2018: 61-62). For at afdække vidensområdet finder startfasen af litteratursøgningen sted i en bred indledningsvis søgning, som beskriver specialets emnefelt. Litteratursøgningen finder sted i databaserne Google Scholar og AAU-bibliotek samt i arkiverne fra Socialstyrelsen og VIVE, for at finde frem til relevant litteratur. Søgningen i databaserne og arkiverne tilfører viden og forståelse omkring aktuelle problemstillinger for handicap- og psykiatriområdet, idet søgningen omfatter et bredt felt med tung mængde litteratur og data. I takt med større forståelse omkring emnefeltet indskrænkes litteratursøgningen til specifikke søgeord, for at kvalitetssikre søgningen indenfor det socialpsykiatriske område i institutionel kontekst med henblik på, at skabe forståelse for de fagprofessionelles praksis (ibid.). Udgangspunktet for at skabe en afgrænset søgning bygger på specialegruppens interesse for, at afdække uberørte emneområder inden for det sociale arbejde vedrørende de fagprofessionelles praksis, idet eksisterende forskning ikke præciserer betydningen af denne.

Udviklingen af online og fysisk litteratursøgning sker gennem søgeord, som består af danske og engelske begreber, der overordnet er gældende for mental sundhed. Udviklingen af søgeord udvider litteratursøgningen til relevante nationale og internationale forskningsartikler samt nærliggende teori, videnskabsteori og metodologi. Søgeordene tager udgangspunkt i mental sundhed og det sociale arbejdes praksis samt dertilhørende synonymer, hvoraf søgningen består af søgeord såsom *psykisk mistrivsel*, *psykisk lidelse*, *socialpsykiatri*, *praksisfelt* og *fagprofessionelle* samt *mental dissatisfaction*, *social psychiatry*, *practice* og *professionals*. Gennem litteratursøgningen inddrages førnævnte databaser til en bloksøgning ved at kombinere de anvendte søgeord med AND og OR. Litteratursøgningen udvides yderligere ved

at benytte databaserne Scopus og Sociological Abstracts, for at kvalificere litteratursøgningen gennem en udvidet søgning efter relevant forskning (Danneris & Monrad, 2018: 62). Litteratursøgningen i henholdsvis Google Scholar, VIVE og AAU-bibliotek giver relativt få resultater ved den udbyggede søgning af relevante søgeord, der indrammer specialets fokus. Her giver de anvendte databaser Google Scholar 166 søgeresultater, mens AAU-biblioteket giver 43 resultater. I arkivsøgningen fra VIVE findes ti resultater, som henvender sig til specialets fokus. Efter litteratursøgningen gennemgår specialegruppen systematisk de fundne abstracts, for at udvælge relevant litteratur. Den efterfølgende litteratursøgning i Scopus og Sociological Abstracts ud fra samme søgeord, bidrager sammenlagt med en større mængde international litteratur, hvor Scopus giver 126 søgeresultater og Sociological Abstracts giver 2791 resultater. Endog viser den efterfølgende litteraturgennemgang af abstracts, at megen litteratur ikke er anvendeligt på baggrund af specialets specifikke ønske om, at tage udgangspunkt i fagprofessionelles sociale arbejdes praksis på socialpsykiatrisk botilbud. På trods af relativt mange søgeresultater er der ikke meget litteratur, der er udarbejdet med de samme forskningsmæssige kriterier, idet litteraturen ikke tager afsæt i samme eller tilsvarende lovmæssige og institutionelle forudsætninger som i Danmark. Afgrænsningen fra det internationale perspektiv knytter sig til specialegruppens implicite videns- og erfaringsgrundlag vedrørende konkrete problemforståelser og handlemuligheder i det sociale arbejdes praksisfelt, som er styret af danske lovmæssige rammer inden for socialpolitiske målsætninger. Ved at specialet tager afsæt i specialegruppens implicite videns- og erfaringsgrundlag ekskluderes det internationale forskningsperspektiv, som også bliver specialets afgrænsning. På trods af dette findes de socialpolitiske incitament i skandinavisk kontekst relevante, fordi de velfærdsmæssige rammesætninger er nogenlunde de samme. Derudover opererer de fagprofessionelle i skandinavisk mental sundhedsforskning med samme forudsætninger for opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel, hvormed den skandinaviske litteratur bidrager til en større forståelsesramme indenfor det sociale arbejdes praksis. I litteratursøgningen findes der desværre ikke meget skandinavisk litteratur, som knytter sig til specialets fokus på det socialpsykiatriske område i institutionel kontekst. Derfor ledes specialegruppen tilbage til dansk forskningsmæssig litteratur, hvor der foretages en kædesøgning inden for det litterære felt. Med afsæt i citationer, referencer og litteraturlister er det muligt, at finde yderligere inspiration samt teoretisk og metodisk grundlag for specialets problemfelt (Danneris & Monrad, 2018: 66). Litteratursøgningen bidrager med at identificere relevant forskning, hvor den diskursive fremstilling på området har betydning for fremstillingen af problemfeltet og udviklingen af problemformuleringens fokus.

Litteratursøgningen viser, at der eksisterer et grundlag for at undersøge de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder i det relationelle møde med unge med henblik på, at skabe eksplicit forståelse for opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Med afsæt i litteratursøgningen identificeres nedenstående resultater, som de mest relevante for specialets genstandsfelt.

3.1 Litteraturreviewets resultater

I rapporten *Mental sundhed og sygdom hos børn og unge i alderen 10-24 år - forekomst, udvikling og forebyggelsesmuligheder*, skrevet af Pia Jeppesen, Carsten Obel, Lisbeth Lund, Kathrine Bang Madsen, Line Nielsen og Merete Nordentoft, der er udgivet af Vidensråd for Forebyggelse i 2020, kortlægges forekomsten, fordelingen (køn, alderen og socioøkonomisk) og udviklingen i en række indikatorer for mental sundhed heriblandt psykisk sygdom blandt 10-24-årige børn og unge i Danmark. I rapporten giver arbejdsgruppen deres bud på en række råd til politikere om indsatser og organisatoriske forandringer, der har potentiale til at forbedre den mentale sundhed og mindske forekomsten af psykiske sygdomme blandt børn og unge. Rapporten tager afsæt i det danske velfærdssystems forudsætningsvise udvikling og forebyggelsesmuligheder for mental sundhed, der anvendes til at fremskrive problemformuleringens fokus og underbygge argumenterne for, at det socialpsykiatriske område bør inspiceres nærmere.

Rapporten *Forebyggende indsatser til unge i psykisk mistrivsel - en vidensoversigt*, skrevet af Mai Heide Ottosen, Nichlas Permin Berger og Nanna Høygaard Lindeberg, der er udgivet for VIVE i 2018, fremstiller forebyggende indsatser og metoder på baggrund af et litteraturstudie. Rapporten giver øget indsigt i hvilke forebyggende indsatser og metoder, der har vist dokumenteret positiv effekt i forhold til unge med psykisk mistrivsel i 16-30-årsalderen. Rapporten tydeliggør at fænomenet psykisk mistrivsel blandt børn og unge er et relativt ubeskrevet og løst defineret vidensområde, hvilket fremstilles af fagprofessionelle der indgår i socialfaglig praksis. De fagprofessionelles bidrag vurderes som essentiel i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel og rapporten inddrages til, at understøtte argumentationen i valget om målgruppe på det specialiserede vidensområde.

I rapporten *Det gode samarbejde om børn og unge i mistrivsel*, skrevet af Mette Marie Kristensen, Anna Paldam Folker, Sofie Smedegaard Skov og Majbritt Dahl Nielsen, der er

udgivet af SDU i 2018, fokuserer rapporten på det vellykkede tværfaglige samarbejde om unge i alderen 13-25 år, der lider af psykisk mistrivsel. Rapporten giver inspiration til, hvordan det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde på tværs af fagprofessioner, forvaltninger og sektorer styrkes. Hertil omfatter rapporten en analyse af, hvordan unge med psykisk sygdom oplever yderligere mistrivsel i overgangen fra barn til voksen. Rapporten er interessant i specialets henseende, fordi den tydeliggør konsekvenserne for psykisk mistrivsel blandt børn og unge, som befinder sig i en afgørende fase af livet i overgangen fra barn til voksen. Samtidig understøtter rapporten specialegruppens argumentation for valg af målgruppe og fremstiller betydningen af de fagprofessionelles fagligheder og professioner, som essentielle for at balancere det sociale arbejdes praksisfelt.

Handlingsplanen *Vi løfter i fællesskab. En samlet handlingsplan for psykiatrien frem mod 2025*, er udarbejdet af Sundhedsministeriet og udgivet af Regeringen i 2018. Handlingsplanen tydeliggør det stigende behov for at opprioritere indsatsen for mennesker med psykiske problemer, idet der i de seneste år ses en bekymrende stigning i antallet af mennesker, der enten kort eller langvarigt kæmper med psykiske udfordringer. Handlingsplanen fremhæver Regeringens initiativer mod psykisk mistrivsel, der har fokus på at udvikle og kvalificere den psykiatriske indsats. Handlingsplanen belyser relevante perspektiver indenfor den negative udvikling af mental sundhed, hvor anvendeligheden ligger i at aktualisere behovet for en udbygget velfærdsmodel, der er i stand til at imødekomme socialpsykiatriske problemstillinger. Perspektivet inddrages med henblik på at skabe indblik i den aktuelle mentale sundhed i Danmark, hvorved rapporten tydeliggør behovet for fagprofessionelle i det sociale arbejdes praksis, hvis faglighed skal kunne dække unges behov til håndteringen af psykisk mistrivsel, så den ikke udvikler sig til yderligere psykiske lidelser.

3.2 Litteraturreviewets anvendelighed

De nærliggende perspektiver som identificeres i den eksisterende forskning, henleder til argumentationen for at undersøge et umiddelbart uberørt forskningsperspektiv på det socialpsykiatriske område. På baggrund af specialegruppens kritisk systematiske litteraturgennemgang, så fremstilles den negative udviklingstendens i mental sundhed blandt unge som en overordnet udfordring. Endvidere viser litteratursøgningen et manglende fokus på den emotionelle dimension i det sociale arbejde, idet eksisterende forskning ikke viser gældende forhold omkring det adfærds- og følelsesregulerende perspektiv. Dette følger af de

sociale indsatsers indvirkning på unge gennem den socialfaglige praksis, ved det klientgørende og magtrelationelle møde mellem fagprofessionelle og unge. Hertil identificeres et manglende aspekt ved brug af vignetundersøgelser til forskning i socialt arbejde og litteratursøgningen afdækker kun få udgivelser, der anvender vignetmetoden til indsamling af empiri (Danneris & Monrad, 2018: 61-62). Forskningsmæssigt kan vignetundersøgelsen bidrage til, at undersøge de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder i det relationelle møde med unge, der lider af psykisk mistrivsel, hvilket samtidig henvender sig til specialets fokus. Litteraturreviewet har endvidere en afgørende rolle, idet den eksisterende forskning bidrager med en substantiel viden gennem en indsigt i generelle mønstre på tværs af forskningsstudier. Tillige medvirker litteraturreviewet til at udvikle og afgrænse specialets tilgang til feltet, hvilket har betydning for specialets teoretiske, videnskabsteoretiske og metodiske udgangspunkt, som i sammenhold med øvrige empiriske fund anvendes til specialets analytiske fokus (Danneris & Monrad, 2018: 62).

4. Afgrænsning

Følgende afsnit har til formål at præsentere kandidatspecialets afgrænsning til feltet inden for det sociale arbejde. Afgrænsningen søger at opretholde et distanceret blik fra de overordnede tendenser, der er gældende på det socialpsykiatriske område og dertilhørende praksis, som udføres af fagprofessionelle i det relationelle møde med unge, der lider af psykisk mistrivsel. Afgrænsningen er vigtig for at tydeliggøre problemformuleringens fokus i forhold til specialets målgruppe.

4.1 Perspektiver på mental sundhed

På baggrund af den øgede opmærksomhed omkring mental sundhed søger indeværende speciale, at aktualisere de nærliggende udfordringer på det socialpsykiatriske område i dansk kontekst, hvormed specialet afgrænser sig fra det internationale perspektiv. Alligevel anerkendes problemstillingen vedrørende mental sundhed, som et universelt anliggende på baggrund af den velfærdspolitiske organisering, der har internationale forgreninger og er opstillet af verdenssundhedsorganisationen WHO. Organisationen belyser den negative udviklingstendens i mental sundhed og vurderer nødvendigheden for standardiserede tilgange på området, hvor opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel er essentielt for udredningen af mental sundheds følgevirkninger (Ottosen, et al., 2018: 22). Eftersom problemformuleringens fokus henvender sig til et socialpsykiatrisk botilbud i dansk kontekst,

der er underlagt danske velfærdspolitiske målsætninger, så afgrænser specialet sig til det nationale fokus selvom specialegruppen anerkender problemstillingen i transnationalt perspektiv (Ottosen, et al., 2018: 22-23).

4.2 Fremstilling af psykisk mistrivsel i det sociale arbejdes praksis

Selvom det specialiserede socialområde tager afsæt i institutionelle rammer, som er tilrettelagt efter socialpolitiske mål, så afgrænser specialet sig ved ikke at inddrage det politiske element til andet end at beskrive de gældende principper indenfor psykiatriområdet (Bedre Psykiatri: 2022). Afgrænsningen begrundes ved, at specialets analytiske komponenter findes i de mikro- og mesosociale mekanismer, som danner forudsætningerne for hvordan unges psykiske mistrivsel opspores og identificeres af fagprofessionelle på et socialpsykiatrisk botilbud (ibid.). Selvom makroperspektivet er relevant for at skabe indsigt i processerne på et botilbud, som danner forudsætningerne for målgruppens udredende forløb, så vurderes de fagprofessionelles praksis som afgørende for, at unge mødes ud fra deres individuelle behov for støtte og omsorg. For at skabe de bedste forudsætninger for specialets fokus henvender undersøgelsen sig mod ét botilbud, idet det konkrete botilbuds institutionelle rammer danner forudsætningerne for, at fagprofessionelle handler ens i henhold til deres problemforståelser og handlemuligheder i det relationelle møde med unge, der lider af psykisk mistrivsel (ibid.). Specialet tager med valget herom afstand fra at inddrage lignende sociale tilbud såsom bostøtte og dagtilbud, idet undersøgelsen af flere forskellige sociale tilbud kan give et misvisende billede af fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder.

4.3 Målgruppe

I henhold til udbredelsen af mental sundhed, som kan ramme samtlige befolkningsgrupper, afgrænser specialet sig til den yngre aldersgruppe i samfundet, idet denne målgruppe identificeres med en særlig kompleksitet af årsager til psykisk mistrivsel, der udspringer af forskellige årsager til manglende velfærd og trivsel (Ottosen, et al., 2018: 25). Specialets overordnede målgruppe fastlægges på unge, eftersom denne aldersgruppe befinder sig i en afgørende livsperiode. Udviklingen af psykisk mistrivsel, der opstår på baggrund af eksisterende psykiske lidelser, kan have betydningsfulde konsekvenser for den unges mentale sundhed og sociale funktion langt op i voksenlivet. Selvom målgruppen beskrives som ung, så

omfatter denne også personer over 18 år, der kan karakteriseres som unge voksne. Dette skyldes, at målgruppen der lider af psykiske lidelser ofte ikke er alderssvarende, og har behov for støtte og omsorg af fagprofessionelle til at varetage gængse hverdagsopgaver (Jeppesen, et al., 2020: 28). Når det fremhæves at målgruppen identificeres med en særlig kompleksitet af årsager til psykisk mistrivsel, så vurderes typen og graden af psykiske lidelser ikke som relevant, idet specialets fokus udelukkende henvender sig til at skabe indsigt i de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder. Selvom specialets fokus hviler på den mentale sundheds forudsætninger, så tager undersøgelsen ikke udgangspunkt de betingelser, som forudsætter at de unge befinder sig på det socialpsykiatriske botilbud. Dermed distancerer specialet sig fra betydningen af de samfundsmæssige risikofaktorer, der kan forekomme på baggrund af unges personlige og sociale udfordringer. Disse udfordringer beskrives ved: Svage eller svigtede sociale netværk, svagere arbejdsmarkedstilknytning, fysiske helbredsproblemer og kortere levetid, hjemløshed samt kriminalitet (Ottosen, et al., 2018: 43). Fravalget herom bygger på at specialets tilsigtede formål er at skabe indsigt i den socialfaglige praksis, der udtrykkes gennem de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder til opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel i institutionel kontekst.

5. Begrebsafklaring

Mental sundheds historicitet viser, at opmærksomheden herpå først har vundet indpas i det danske behandlingssystem i nyere tid, hvilket skaber en begrænset problemforståelse for den stigende andel i samfundet, der lider af psykisk mistrivsel (Ottosen, et al., 2018: 25; Jeppesen, et al., 2020: 28). For at afdække aktuelle tendenser omkring psykisk mistrivsel blandt unge findes det nærliggende, at definere de elementer der er anvendelige i henhold til at beskrive kandidatspecialets genstandsfelt. Begrebsafklaringen tager udgangspunkt i de relevante terminologier, der henvender sig til at understøtte specialets fokus på baggrund af afgrænsningen.

5.1 Psykisk mistrivsel som mental sundhedstilstand

For at skabe indsigt i psykisk mistrivsel som mental sundhedstilstand er det nødvendigt, at definere mental sundhed der fremtræder og defineres forskelligt, fordi det afhænger af forskningsdisciplin og profession. WHO har udarbejdet en international definition, som tilsluttes af Sundhedsstyrelsens nationale definition af mental sundhed. Fælles for disse er, at

mental sundhed er afgørende for menneskets livskvalitet, funktionsevne og sociale relationer, hvilket forudsættes af, at der er en sammenhæng mellem sundhed og trivsel (Kristensen, et al., 2018: 20-21). Derfor skal mental sundhed betragtes i et livsløbsperspektiv, hvor der tages højde for, at nogle perioder er særligt forbundet med store forandringer og en særlig sårbarhed, der har betydning for udviklingen af den enkeltes identitet. I forbindelse med livsperiodernes forandringer kan der opstå udsathed, der sammenlignes med mistrivsel, hvor der opstår kortere eller længere tids fravær af udviklingsmuligheder, der kan medføre et svigt af sociale kompetencer og relationelle ressourcer (Børns Vilkår: 2022; Kristensen, et al., 2018: 20-22). Den mentale sundhed forstås derfor ud fra den unges interaktion med det sociale miljøes omgivelser, hvilket knytter sig til den unges udvikling gennem barndommen og ungdomslivet, der består af et dynamisk samspil med andre uanset den unges fysiske, psykiske og emotionelle funktionsevne samt den unges sårbare position (Jeppesen, et al., 2020: 40). I modsætning til definitionen af mental sundhed, foreligger der ikke en klar definition af trivsel og en beskrivelse af begrebets psykologiske patologi (ibid.). Psykisk mistrivsel kan derfor være svært at afgrænse, idet betegnelsen er kontekstafhængig. Mistrivsel er ikke en klinisk term og er ofte forbundet med mange beslægtede begreber såsom udsathed og sårbarhed. De forskellige begreber medvirker til, at der opstår uklarhed omkring, omfanget af udfordringer samt hvilke typer indsatser, der skal igangsættes for at modvirke mistrivsel (Kristensen, et al., 2018: 20- 22). Til at fremhæve beskrivelsen af psykisk mistrivsel som en mental sundhedstilstand, tager specialet udgangspunkt i Statens Institut for Folkesundheds forståelse, hvor psykisk mistrivsel defineres som tanker, følelser, adfærd og sociale evner, hvilket rummer en funktionel og relationel dimension (ibid.). Samtidig dækker psykisk mistrivsel over mange forskellige psykosociale problemstillinger, herunder decideret psykisk sygdom, psykiske symptomer og sociale udfordringer. Dette betyder, at unge kan opleve psykisk mistrivsel i varierende grad og have forskellige udfordringer. Psykisk mistrivsel rummer derfor en bredere forståelsesramme end psykisk sygdom, hvor den enkelte er i risiko for udvikling af yderligere helbredsproblemer og udsathed (ibid.).

5.2 Botilbud

Målgruppen af unge der lider af psykisk mistrivsel er oftest påvirket i en sådan grad, at de indskrænkes og belastes i deres livsudfoldelse. Blandt de unge kan der iagttages symptomer, der kan være forbigående eller som kan udvikle sig til vedvarende psykiske udfordringer (Ottosen, et al., 2018: 11-12). Den psykiske mistrivsel kan i værste fald udvikle sig til psykiske

lidelser, og det findes derfor relevant at forholde sig til målgruppens behov for støtte og omsorg på ét socialpsykiatrisk botilbud (ibid.). Indsatserne tager udgangspunkt i den unges individuelle behov med et forebyggende sigte efter Servicelovens §107 og §108, hvor den sociale indsats tilbydes til personer, der har nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Tilbuddet betegnes som et midlertidigt eller langvarigt ophold i boformer, hvor målgruppen modtager hjælp og støtte til almindelige daglige funktioner samt pleje, omsorg eller behandling (Social- og Ældreministeriet: 2022). Botilbuddet giver en boligmæssig ramme, som understøtter udvikling og vedligeholdelse af den enkelte unges funktionsniveau og kompetencer, som er betydningsfuldt i specialets henseende, der har fokus på det relationelle møde mellem fagprofessionelle og unge (ibid.).

5.3 Fagprofessionelle

Fagprofessionelle bliver i dette speciale defineret som en gruppe, der omfatter professionelle med forskellige faglige baggrunde, kulturer og værdier, der indgår i et kollegialt forhold med ét fælles formål om at integrere og koordinere indsatser, der tager udgangspunkt i et tværfagligt samarbejde, som imødekommer de unges behov (Kristensen, et al., 2018: 9-10). De fagprofessionelle besidder specifikke kompetencer ud fra deres individuelle videns- og erfaringsgrundlag, og indgår i et samarbejde med en fælles målsætning, hvor fagligheden i samspil med den unges unikke viden er ligeværdig. De fagprofessionelle er en del af det sociale arbejdes praktiserere, der er karakteriseret ved, at muliggøre deltagelse i samfundet for unge, der lider af psykisk mistrivsel uanset de fagprofessionelles alder, faglig baggrund, stilling og anciennitet (Kristensen, et al., 2018: 33).

5.3.1 Klientgørelse og magtrelationer i det sociale arbejdes praksis

Med henblik på det sociale arbejdes praksis er det essentielt at have blik for de processer, der finder sted i de fagprofessionelles relationelle møde med unge, der lider af psykisk mistrivsel. Inden for de institutionelle rammer på et socialpsykiatrisk botilbud tildeles de fagprofessionelle en særlig magt på baggrund af deres positionering inden for det velfærdspolitiske system, hvor de har til ansvar at varetage unge, der ikke selv er i stand til det (Järvinen & Mik-Meyer, 2012: 13; Pedersen, 2021: 10-11). Magtperspektivet knytter sig til den relationelle forbindelse mellem fagprofessionelle og unge, hvilket betyder, at det er gennem relationerne at magten udøves og dens roller tildeles (Pedersen, 2021: 41). I forbindelse med magtrelationerne er det samtidig vigtigt, at have blik for de fagprofessionelles klientgørelse af unge i den socialfaglige praksis. Klientgørelsens formålsrettede betydning er, at de unge tilpasses et format, der passer

til beskrivelsen af institutionens problemkategorier, regler og rutiner, hvormed de fagprofessionelle har til formål at sikre, at de unge ikke oplever at blive en sag i institutionens foranstaltninger (Payne, 2005: 36; Järvinen & Mik-Meyer, 2003: 15-16).

Three overlapping blue circles are arranged horizontally. The text is centered within the middle circle.

Kapitel 3

Teoretisk positionering

6. Teori

Kontekstualiseringen af psykisk mistrivsel blandt unge, henviser på baggrund af litteraturreviewet, til den gældende praksis, der udføres af fagprofessionelle på et socialpsykiatrisk botilbud. Endvidere henviser litteraturreviewet til de forudsætninger, der præger de fagprofessionelles indflydelse for, at imødekomme unges behov og den potentielle udviklingstendens af yderligere psykiske lidelser. Til at afdække væsentlige perspektiver for kandidatspecialets fokus præsenterer følgende kapitel tre aktuelle teoretiske perspektiver, der inddrages i analysen med henblik på at understøtte specialets problemformulering i forhold til mental sundhed, som fremstilles ud fra et problemperspektiv.

6.1 Anerkendelse

Følgende afsnit tager afsæt i den tyske sociolog og filosof, Axel Honneth, med henblik på at belyse anerkendelsesidealets tre sfærer, hvor Honneth drager inspiration fra den tyske teolog og filosof, Georg Hegel. Honneth videreudvikler anerkendelsesteorien med det udgangspunkt at gøre op med tidligere magtkritiske teorier og perspektiver på anerkendelse, ved at inddrage moralske og følelsesmæssige erfaringer. Perspektivet retter sig mod hverdagslivets konflikter og kampe i forskellige sfærer af det sociale liv og er relevant i henhold til specialets fokus, om fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder i det relationelle møde med unge, der lider af psykisk mistrivsel (Andersen, 2013: 409).

I henhold til specialets fokus er anvendeligheden af Honneths anerkendelsesteori interessant, idet teorien praktiserer sig indenfor det sociale felt, hvor sociale forhold kan overføres til individers anerkendelse (Juul, 2009: 405). Honneth tydeliggør, at individet ikke er i stand til at opnå følelsen af anerkendelse alene og at anerkendelse forudsætter en anden, der anerkender og bekræfter de forestillinger, som individet har om sig selv. Uden anerkendelse er individet ikke i stand til at udvikle en identitet som er tilsvarende den, som individet gerne vil repræsentere. Derfor er individet afhængig af andres anerkendelse, hvilket gør individets identitet sårbar og hvis anerkendelsen udebliver kan det anses som en undertrykkelse af selvets kultur (Juul, 2017: 46). Honneth fremhæver, at det er essentielt for det enkelte individ at opnå en gensidig anerkendelse for at kunne danne en god relation til en anden. I den forbindelse er Honneths anerkendelsesteori uddifferentieret i tre sfærer bestående af *emotional*, *retslig* og

solidarisk anerkendelse (Juul, 2009: 405-406). Hver af de tre sfærer indenfor anerkendelsesteorien udgør et ontogenetisk trin i individets udvikling, eftersom hver sfære må gøre sig gældende for, at individet kan opnå fuld anerkendelse. Honneth argumenterer endvidere for, at anerkendelse ikke kun findes i det relationelle møde mellem to individer, men at begrebet også bør operationaliseres ud fra et bredere perspektiv, som findes i de overordnede institutionelle og strukturelle forbindelser (Honneth, 2003: 14-15; Andersen, 2013: 409). Med dette afsæt giver Honneths socialfilosofiske position anledning til, at studere den stigende opmærksomhed og udvikling på det socialpsykiatriske område nærmere ud fra et systematisk normativt fundament (Honneth, 2003: 19-20).

Den emotionelle anerkendelse findes i det gensidige kærlighedsforhold, der er en forudsætning for at kunne indgå i en intersubjektiv relation, hvorved den emotionelle tilknytning skaber rammerne for privatsfæren, der udvikler den relationelle forbindelse. Det vil sige, at når individet opnår emotionel anerkendelse gennem relationelle forbindelser, så udvikler individet et positivt forhold til de tilknyttede personer (ibid.). Den vellykkede relation mellem individet og andre har fundamental betydning for individets selvværd, idet den emotionelle anerkendelse giver individet mulighed for at anse sig selv som i stand til, at indgå i nære fællesskaber og samfundsmæssige forhold (Juul, 2009: 405-406). Den retslige anerkendelse bygger tillige på idealet om, at individet har behov for moralske rettigheder for at føle sig ligeværdig og side-stillet med andre i samfundet. De universelle rettigheder, der er givet for alle medlemmer af samfundet, giver individet mulighed for at opretholde en integreret position, hvor individet har mulighed for at handle moralsk frit og være en del af beslutningsprocesser (ibid.). Anerkendelse i form af rettigheder sikrer individets grundlæggende muligheder for at realisere sin autonomi og ifølge Honneth gælder det, at når individet anerkendes som et autonomt handlende rets-subjekt, så opnår individet en form for selvrespekt (Honneth, 2003: 15-16). Den solidariske anerkendelse opnås, hvis individets kvalifikationer vurderes som værdifulde for gruppen, fællesskabet eller samfundet og hvis individet bidrager på baggrund af dets kvalifikationer inden for kulturelle, politiske og arbejdsmæssige forhold (Honneth, 2003: 16). Individets oplevelse af værdsættelse på baggrund af dets kvalifikationer udløser en praktisk forhold til selvet, hvilket kommer til udtryk gennem individets selvtillid (Juul, 2009: 406). De tre sfærer inddrages i specialet som teoritekniske begreber med henblik på at skabe forståelse for den socialfaglige praksis, som udøves af fagprofessionelle i det relationelle møde med unge,

der lider af psykisk mistrivsel. Behovet for anerkendelse af de unges livssituation er vigtigt for, at fagprofessionelle er i stand til at opspore og identificere tegn på psykisk mistrivsel, der potentielt kan videreudvikle sig til yderligere psykiske lidelser (Honneth, 2003: 14-15).

6.2 Dømmekraft

Følgende afsnit tager afsæt i advokat Peter Høilund og lektor Søren Juuls kritiske vinkling på dømmekraft i det sociale arbejde. Dømmekraftbegrebet anvendes som teoriteknisk begreb til at undersøge, hvilke problemforståelser og handlemuligheder der har indflydelse på praksis, når fagprofessionelle agerer i det handlingsmæssige råderum. Samtidig anvendes dømmekraftbegrebets tre former til at illustrere, hvilken betydning det handlingsmæssige råderum har, for det relationelle møde mellem fagprofessionelle og unge i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel.

Dømmekraftbegrebet belyser hvordan fagprofessionelle handler i konkrete sammenhænge, og hvordan de forholder sig refleksiøst til institutionaliserede praktikker og tænkemåder. Høilund og Juul argumenterer i bogen *Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde* for, hvordan fagprofessionelles dømmekraft påvirkes i det sociale arbejdes felt. De fagprofessionelle befinder sig altid i en verden af traditioner og betydninger, som er afhængig af den sociale og samfundsmæssige kontekst (Høilund & Juul, 2015: 61, 63). Dømmekraft finder sted på baggrund af de mange udfordringer, der findes i det sociale arbejde gennem de strukturelle rammesætninger og de fagprofessionelles specifikke handlemuligheder (Juul, 2010: 350). Dømmekraftbegrebet skal forstås gennem tre former, der består af den *personlige*, *institutionelle* og *sociale dømmekraft*, hvoraf det er væsentligt at forstå, hvilken dømmekraft, der er til stede og præger mødet i bestemte sociale institutioner (Høilund & Juul, 2015: 61). Den personlige dømmekraft er defineret som fagprofessionelles faglige og personlige anskuelser, vurderinger og stillingtagen, der er afhængig af arv og miljø, hvilket danner baggrunden for den måde, som verden anskues på. Den personlige dømmekraft vil derfor altid være påvirket af de institutionelle og samfundsmæssige rammer (Høilund & Juul, 2015: 62). De fagprofessionelle påvirkes af den personlige dømmekraft bevidst og ubevidst gennem regler, traditioner og vaner samt gennem fagligt bestemte fortællinger, normer og rutiner, der socialiseres i den institution, som de fagprofessionelle er en del af. I det sociale arbejde skal de fagprofessionelle reflektere over, hvad der er bedst for de unge ud fra institutionens juridiske rammer, der kendetegner det handlingsmæssige råderum. Den personlige dømmekraft er ikke

kun den fagprofessionelles personlige dømmekraft, men ligeledes den dømmekraft, der kommer til udtryk i institutionen (ibid.). De fagprofessionelle påvirkes af institutionsfortællinger, der udspringer af den institutionelle dømmekraft, som udgør et fagligt og moralsk kodeks for, hvordan fagprofessionelle bør agere i det relationelle møde med unge, der lider af psykisk mistrivsel. Den institutionelle dømmekraft indebærer, at de fagprofessionelle forvalter socialpolitik og lovgivning overfor unge, og samtidig opererer i et begrænset synsfelt, som er afgørende for udfoldelsen af deres opgaver i praksis. Her den institutionelle dømmekraft betinget af de regler, vaner og traditioner, der er forbundet med de strukturelle rammer, der findes i institutionskulturen (Juul, 2010: 354). I det direkte møde mellem fagprofessionelle og unge udspringer den sociale dømmekraft gennem en indsigt i de unges livshistorie, drømme og visioner samt den fagprofessionelles socialfaglige og retlige forhold. Yderligere påvirkes den sociale dømmekraft af den institutionelle dømmekraft gennem de institutionelt forankrede økonomiske, administrative og politiske videns- og magtformer, der sætter grænser for hvad der muliggør det sociale arbejde (Høilund & Juul, 2015: 62-63). Den sociale dømmekraft bestemmes hermed i et spændingsfelt mellem de unges livshistorier, institutionsfortællingen og de fagprofessionelles socialfaglige indsigt, hvilket har betydningen for de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder for at opspore og identificere psykisk mistrivsel i det relationelle møde med unge (Juul, 2010: 354; Høilund & Juul, 2015: 64).

6.3 Den totale institution

Følgende afsnit tager udgangspunkt i den canadiske sociolog, Erving Goffman, der er en central teoretiker indenfor interaktionismen, hvilket knytter sig til analysen af de sociale processer, der finder sted på en totalinstitution. Fremstillingen af de sociale processer har til formål, at belyse nærliggende aspekter i den sociale interaktion mellem mennesker, der formes i den menneskelige samhandlingsorden (Goffman, 2019: 8-9). Perspektivet inddrages med henblik på at undersøge fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder på et socialpsykiatrisk botilbud for, at imødekomme en potentiel udvikling af yderligere psykiske lidelser gennem opsporing og identifikation af unges mistrivsel.

Når den totale institution fremstilles som en interaktionistisk samhandlingsteori betyder det, at mennesket bør betragtes som et handlende væsen, hvilket har betydning for den menneskelige selvopfattelse, fordi mennesket formes i mødet med andre (Goffman, 2014: 25, 115-116). For

at mennesket bliver i stand til at skabe gensidig forståelse i den sociale interaktion og i den kommunikative færden, udveksler mennesker meninger og udtryk gennem sprog, ansigtsmimik, adfærd og kropslige bevægelser (ibid.). Ifølge Goffman er betydningen af de sociale interaktionsprocesser vigtige for menneskers samspil, relationer og identitetsdannelse. Derudover er den sociale interaktionsproces afgørende for den sociale samhandlingsorden, der er defineret ud fra generelle norm- og værdisæt i samfundet, der også er karakteriserende for hvordan praksisfeltet på et botilbud er udformet (Goffman, 2004: 283). I henhold til specialets fokus er det særligt relevant at forholde sig til den gældende praksis og betydningen af, hvorvidt de institutionelle rammesætninger fordrer de fagprofessionelle til at udføre en ensartet socialfaglig indsats. Den totale institution beskrives som et opholds- og arbejdssted, hvor et større antal ligestillede individer tilsammen fører en indelukket og formelt administreret tilværelse, der er afskåret fra samfundet over en længere periode (Goffman, 2019: 9). Formålet er at illustrere, hvilken betydning det socialpsykiatriske botilbud har for unge og hvordan det muliggøres, at der i en lukket institutionel kontekst skabes konsensus omkring den indeværende sociale praksis og samhandlingsorden mellem fagprofessionelle, der ikke nødvendigvis deler samme faglige baggrund (Goffman, 2019: 9-12). Selvom de fagprofessionelles ikke nødvendigvis deler samme faglige baggrunde, er den totale institution karakteriseret ved, at de unges hverdag har faste rutiner og strukturer uanset baggrunden for deres ophold. Dermed rammesætter de fagprofessionelle hverdagens aktiviteter for unge, der lider af psykiske lidelser (Goffman, 2019: 13-14). Selvom de institutionelle rammer er de samme uanset graden af psykisk mistrivsel, så vil den sociale interaktion og samhandlingsorden være forskellig i praksis. Dette begrundes ved, at de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder kan variere på baggrund af deres faglige kompetencer, men er også ved at de unge har forskellige behov (Goffman, 2019: 13-15).

Den socialfaglige praksis på et botilbud er tilrettelagt med henblik på at imødekomme en ideel norm i samfundet, som i forbindelse med unge der lider af psykisk mistrivsel, kan være adfærds- og følelsesregulerende. Dette kan medføre, at de fagprofessionelle mere eller mindre bevidst krænker de unges selvidentitet, hvis de unge ikke tilvender sig den institutionelle ordens krav og forventninger (Goffman, 2019: 38-40). Forandringsprocessen kan have indvirkning på de unges personlighed, fordi de unge i socialiseringsprocessen skal tilvænne sig den institutionelle orden. Hvis de unge ikke ønsker at tilpasse sig faste rutiner og strukturer for at indgå i en forandringsproces, så kan de fagprofessionelle havne i et spændingsfelt, der karakteriseres som det konfliktfyldte dilemma, hvor de unge ikke tilpasser sig den institutionelle identitet, som tillægges gennem den totale institution (Goffman, 2019: 18-21,

33-35; Jeppesen, et al., 2020: 360). Spændingsfeltet kan problematisere de institutionelle problemforståelser og handlemuligheder i det sociale arbejdes praksis på et socialpsykiatrisk botilbud, hvilket har indflydelse på de fagprofessionelle og unges identitet (Goffman, 2019: 60-64). Specialet tilslutter sig interessen vedrørende spændingsfeltet, som opstår gennem uoverensstemmelser mellem fagprofessionelles institutionelle problemforståelser og handlemuligheder, der kan medvirke til dilemmaer i de arbejdsmæssige rutiner og tilgange. Uoverensstemmelser kan lede til manglende sammenhæng i den socialfaglige praksis, hvilket kan afspejle sig af enigheder og uenigheder i forhold til løsningsorienterede tilgange. Disse kan påvirke de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder samt de institutionelle retningslinjer for opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel (ibid.).

6.3.1 Kombination af teori

Anvendelsen af Axel Honneths anerkendelsesteori og teoriens tre sfærer inddrages i sammenhold med Peter Høilund og Søren Juuls teoretiske begrebsliggørelse af dømmekraft og dens tre former, som teoritekniske begreber. Perspektiverne er relevante i henhold til fremstillingen af en normativ kritisk analyse, der søger at belyse hvilke problemforståelser og handlemuligheder, der er styrende for de fagprofessionelles praksis, i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel i det relationelle møde med unge. Teorierne kombineres med ønsket om, at skabe erkendelse for den videnspraksis og det handlingsmæssige råderum, der praktiseres af fagprofessionelle i en institutionel kontekst på et socialpsykiatrisk botilbud. Anerkendelsesteorien og dømmekraftsbegrebet danner grundlag for, at skabe erkendelse for hvordan de fagprofessionelles sociale praksis kan imødekomme unges behov i det relationelle møde, men også til at belyse, at der kan være en begrænsning i de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder. Til at fremanalysere betydningen af de adfærds- og følelsesregulerende perspektiver, der ligger til grund for den adfærdsmæssige ændring hos unge, som kan forårsage en potentiel udvikling af psykisk mistrivsel, inddrages Erving Goffmans teori om den totale institution. Teorien bidrager med en analytisk komponent, der anvendes som teoriteknisk begreb til at belyse de institutionelle forudsætninger for den gældende socialfaglige praksis. Samtidig anvendes teorien til at belyse det konfliktfyldte spændingsfelt, der kan skyldes en manglende samhandlingsorden i den social- og sundhedsfaglige indsats. Det konfliktfyldte spændingsfelt kan være karakteriseret af de fagprofessionelles enigheder og uenigheder omkring problemforståelser og handlemuligheder i det relationelle møde med unge, som kan opstå i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Specialets teoretiske perspektiver søger i vidt omfang,

at dække flere dimensioner inden for mental sundhedsforskning i national sammenhæng. Samtidig udgør de teoretiske komponenter flere analytiske delkomponenter, der inddrager det klientgørende og magtrelationelle perspektiv. I sammenhold med de teoritekniske begreber er disse perspektiver anvendelige til, at skabe erkendelse for udbredelsen af psykisk mistrivsel blandt unge og hvordan denne udfordring potentielt kan imødekommes af fagprofessionelle på et socialpsykiatrisk botilbud.

Kapitel 4

Videnskabsteori og metode

7. Metode

Følgende kapitel kortlægger kandidatspecialets videnskabsteoretiske positionering i samspil med designet af den kvalitative analyse, der danner grundlag for at skabe erkendelse for de sociale sammenhænge, der eksisterer i den unikke, kontekstafhængige samt menings- og forståelsesorienterede tilgang på psykiatriområdet (Nielsen, 2015: 373). Den metodiske tilgang bygger på den kritiske teoris videnskabsteoretiske grundlag, der udspringer af specialets problemformulering i henhold til de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder, i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel i det relationelle møde med unge (Elling, 2018: 137; Ottosen, et al., 2018: 10).

7.1 Videnskabsteoretisk positionering

Specialets videnskabsteoretiske positionering tager afsæt i kritisk teori, der har oprindelse fra Institut für Sozialforschung (IfS) og idéhistoriske ophav inden for Frankfurterskolen. Den idealtypiske kritiske teori anerkender, at det er samfundsvidenskabernes opgave at forholde sig kritisk overfor relevante samfundsforhold, der på sigt kan medføre socialt udsathed (Sørensen, 2010: 168). Det centrale for den kritisk teoretiske forskningstradition er, at forskningsspørgsmålet har samfundsmæssig relevans og er forankret i virkeligheden, hvilket udgør kritisk teoris ontologiske ståsted (Juul & Pedersen, 2012: 410). Gennem denne realisering, benyttes kritisk teori ikke blot til at registrere den sociale virkelighed som den er, men bidrager med en kritisk realisering af samfundet, som det bør være. Kritisk teori gør sig gældende som videnskabsteori ved at stå i bevidst opposition til eksisterende sociale uretfærdigheder. Dermed er det videnskabens opgave, at identificere moralske fejludviklinger i samfundet der kan stå i vejen for menneskelig frigørelse, hvilket udgør det epistemologiske sigte. Hovedopgaven i det epistemologiske sigte er at kritisere udviklingstræk og statiske magtforhold, som står i vejen for menneskelig udvikling. Dermed bliver forskerens opgave at fortolke hvordan idealet skal forstås og hvordan det forholder sig til den sociale virkelighed (Juul & Pedersen, 2012: 409; Sørensen, 2010: 168).

Den kritiske teoris videnskabsteoretiske positionering og den metodiske tilgang, findes særlig relevant i henhold til specialets fokus. Den grundlæggende tænkning for den kritiske teori er, at teorien skal bidrage til at vende om på forhold, der ifølge teorien fremstår i fordrejet form. Analysen bliver til i vekselvirkningen mellem virkeligheden og de fordrejede former, som gennem teori komprimeres til en ny forståelse af virkeligheden (Elling, 2018: 138).

Virkeligheden opstår i den fagprofessionelle praksis, hvormed de fagprofessionelles virkelighed udgør et teoretisk refleksionsrum, der har til formål at tydeliggøre den egentlige virkelighed (Nielsen, 2015: 373). Det karakteristiske for kritisk teori er, at der opstilles et normativt udgangspunkt, hvor en kritik af nuværende samfundsforhold suppleres med opstilling af normative alternativer. Specialet arbejder ud fra et normativt alternativ ved at fremstille et fokus på fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder i det relationelle møde med unge, der lider af psykisk mistrivsel. Idealet bygger på at forskellige tilgange i det sociale arbejde er bedre end andre, og gennem dette kan den potentielle negative udvikling af unges psykiske mistrivsel imødekommes. Den kritiske teori benyttes til at undersøge de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder, der er forankret i samfundsmæssige strukturer og ud fra dette frembringe viden, der kan muliggøre øget lighed og bedre livsbetingelser blandt unge med psykisk mistrivsel (Elling, 2018: 163-164). I denne sammenhæng benyttes den kritiske teori, som videnskabsteoretisk positionering til at bidrage med en frigørelse i forhold til de samfundsmæssige undertrykkelsesmekanismer, der kan fremstå ulighedsskabende og identificere barrierer, der indskrænker de unges muligheder for et meningsfuldt liv (Juul, 2017: 46). Den kritiske teori anvendes med henblik på at tydeliggøre de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder ud fra empiri og teori. De empiriske og teoretiske uddrag anvendes til at udforme en kvalitativ undersøgelse med henblik på metodisk at fremstille, hvordan fagprofessionelles socialfaglige praksis potentielt kan være begrænsende for unges mulighed for, at udfolde sig som ansvarlige og bevidst handlende individer ud fra deres uopnåede behov (Elling, 2018: 165-166). Kritisk teori skal ikke forstås som en konkret metodisk fremgangsmåde til analysen af det empiriske materiale, men som et teoretisk refleksionsrum, som det empiriske materiale hele tiden skal være i dialog med. Dette betyder, at den kvalitative undersøgelse allerede begynder ved udarbejdelsen af problemformuleringen og videre i litteratursøgningen, hvor relevanskriterierne for den eksisterende forskning indsamles. Den kvalitative undersøgelse planlægges i sammenhæng med det teoretiske refleksionsrum, der samtidig er influeret af specialegruppens implicitte videns- og erfaringsgrundlag (Nielsen, 2015: 373).

7.2 Metodekombination

For at skabe indsigt i den gældende praksis på et socialpsykiatrisk botilbud, tager kandidatspecialet udgangspunkt i en metodekombination af vignetmetoden og et opfølgende kvalitativt fokusgruppeinterview. Formålet er at skabe ny viden, der kan bidrage til en ny social

virkelighed gennem kritisk teori. Ved at kombinere vignetundersøgelsen og fokusgruppeinterviewet opnås en fyldestgørende erkendelse for de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder i den institutionelle kontekst. I sammenhold med den kritiske teori inddrages de præsenterede teoretiske perspektiver, der anvendes som teoritekniske begreber, til at understøtte specialets fokus vedrørende opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel i det relationelle møde med unge. For at tydeliggøre de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder, bidrager vignetundersøgelsen og fokusgruppeinterviewet til at identificere enigheder og uenigheder vedrørende opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Metodekombinationen tilfører en ny eksplicit viden om den virkelighed, der eksisterer i de fagprofessionelles praksis, som kobles til specialegruppens implicitte videns- og erfaringsgrundlag. Gennem den kritiske teori har metodekombinationen til formål at fremhæve de fagprofessionelles enigheder og uenigheder om virkeligheden, hvilket udgør et teoretisk refleksionsrum, som afspejler den egentlige virkelighed om praksisfeltet på et socialpsykiatrisk botilbud for unge. Derfor findes de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder interessante på baggrund af deres eksplicitte videns- og erfaringsgrundlag. Disse er determinerende for at fremhæve de fagprofessionelles potentielt manglende rationaler i det sociale arbejde, som kan medføre at psykisk mistrivsel udvikler sig til yderligere psykiske lidelser. Ved at tage afsæt i de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder ud fra deres alder, faglig baggrund, stilling og anciennitet er det muligt, at fremlægge den aktuelle praksis som den fremstår og de modsætningsforhold, der kan være gældende i forhold til anerkendelse, dømmekraft og magtrelationer i den institutionelle praksis. Metodekombinationen er interessant, fordi empirien opstår på baggrund af uafhængig kvalificeret viden fra de fagprofessionelle gennem vignetundersøgelsen, som omfatter en bred faglig gruppe med forskellige kvalifikationer. Metodekombinationen tager afsæt i de fagprofessionelles individuelle holdningsbaserede problemforståelser og handlemuligheder ud fra vignetundersøgelsen. Disse sammenholdes med erfaringsbaserede resultater fra fokusgruppeinterviewet, hvor de fagprofessionelle efterfølgende i plenum får mulighed for at diskutere enigheder og uenigheder, om den kendte praksis ud fra et bredt, nuanceret og helhedsorienteret perspektiv. Centralt for metodekombinationen er, at vignetundersøgelsen og fokusgruppeinterviewet komplimenterer hinanden, hvilket kan generere mere eksplicitte og kvalificerbare resultater. Dette er en kvalitetssikring af specialets forskningsresultater, idet fokusgruppeinterviewet skaber validering af specialegruppens empiri ud fra vignetundersøgelsen.

7.3 Vignetundersøgelsen

På baggrund af nødvendigheden for tidlig opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel vurderes fagligheden indenfor det socialpsykiatriske område, som afgørende for at hæmme den negative udvikling af mental sundhed. Dermed er de fagprofessionelles praksis determinerende for, at psykisk mistrivsel ikke udvikler sig til yderligere psykiske lidelser. I henhold til det sociale arbejdes praksis er der behov for, at der udføres anvendelsesorienteret forskning, der kan være direkte praksisanvisende, eftersom det fortsat er vanskeligt at omsætte evidensbaseret viden til praksis (Ejrnæs, 2014: 194).

Med henblik på at skabe indblik i den gældende praksis for fagprofessionelle anvendes vignetundersøgelsen til, at skabe erkendelse for de fagprofessionelles individuelle holdningsbaserede problemforståelser og handlemuligheder, som kan påvise klientgørelse i det magtrelationelle møde med unge. Vignetcasene beskriver samfundsmæssige fænomener med afsæt i sociale beskrivelser og situationer, der hæfter sig til mental sundhed i dansk kontekst. Metoden bruges til at skabe erkendelse om de fagprofessionelles holdninger til konkrete problemstillinger, der udspiller sig i den socialfaglige praksis med afsæt i deres opfattelser, vurderinger og refleksioner. Deres besvarelser er baseret på viden, værdier og følelser samt hvad de mener bør gøres på baggrund af de opstillede vignetcases (Barter & Renold, 2000: 314; Monrad & Ejrnæs, 2012: 13, 27). Fordi de faglige opfattelser, vurderinger og refleksioner er betinget af de enkelte fagprofessionelles videns- og erfaringsgrundlag, så er deres holdninger afgørende for at skabe indblik i deres generelle faglighed (Monrad & Ejrnæs, 2012: 25). Udgangspunktet for vignetundersøgelsen bliver at fremstille forskellige holdningstendenser inden for det sociale arbejdes praksis, ved efterfølgende at analysere de fagprofessionelles enigheder og uenigheder i henhold til deres individuelle problemforståelser og handlemuligheder (ibid.). Vignetundersøgelsens anvendelighed består derfor i at frembringe praksisrelevant viden, som danner grundlag for faglige diskussioner og udviklingsarbejde (Ejrnæs, 2014: 194-195).

Vignetundersøgelsen søger med dette afsæt at tydeliggøre fagligheden i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel, men tager ikke udgangspunkt i betydningen af strukturelle betingelser, som danner rammerne for praksisfeltet. Når specialets fokus er orienteret mod de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder, betyder det, at den individuelle faglighed skaber forudsætningerne for, at de unges behov imødekommes således psykisk mistrivsel potentielt ikke udvikler sig til yderligere psykiske lidelser.

Vignetundersøgelsen kan meningsfuldt afdække de fagprofessionelles holdninger, der har betydning for udøvelsen af deres individuelle funktion, hvilket bidrager med forståelse af deres tilsvarende faglighed (Monrad & Ejrnæs, 2012: 26). Gennem indsamlingen af flere holdningsbaserede besvarelser på samme vignetcases gøres besvarelserne til genstand for en fælles faglig refleksion, der kan føre til nytænkning og forandring af den socialfaglige praksis. Nytænkningen og forandringen kan skabe et mere nuanceret og helhedsorienteret syn på de enigheder og uenigheder, der identificeres i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel (Ejrnæs, 2014: 191).

7.3.1 Vignetundersøgelsens forskningskriterier

Vignetmetoden forekommer i en kvalitativ form, der er udarbejdet på baggrund af specialegruppens praksiskendskab til socialpsykiatriske botilbud, som udgør det implicitte videns- og erfaringsgrundlag, der sammenholdes med anvendt empiri og teori. I forskning anvendes vignetundersøgelsen ud fra to grundlæggende tilgange: Den vertikale tilgang er udarbejdet med henblik på at afdække mange spørgsmål til én vignetcase, som har til formål at skabe erkendelse for holdningsbaserede spørgsmål til nærliggende problemstillinger. Den horisontale tilgang har fokus på ganske få eller et enkelte spørgsmål til vignetcasen og er i stedet varierende i indholdet (Monrad & Ejrnæs, 2012: 29-30). Specialet knytter sig til den vertikale tilgang, der er særligt velegnet til at undersøge præcise opfattelser, vurderinger, værdier, følelser eller holdninger. Dette skyldes, at det vertikale forskningsdesign giver mulighed for at undersøge variationer i de fagprofessionelles holdninger på samme beskrevne og realistiske vignetcases (Finch, 1987: 111; Ejrnæs & Monrad, 2012: 107-108). Fordelen ved den vertikale tilgang er, at såfremt casene er velbeskrevet og konteksten er præciseret, så får casene autencitet, hvormed det bliver muligt at belyse hvordan de fagprofessionelle reagerer på samme problemstilling. Specialegruppen tager forbehold for, at den vertikale tilgang ikke nødvendigvis afdækker de fagprofessionelles virkelige handlinger i den socialfaglige praksis, men kun deres holdninger og refleksioner til hvad de mener bør gøres i en given situation. Dette begrundes ved, at de fagprofessionelle kan læse og tolke vignetcasene forskelligt ud fra deres individuelle videns- og erfaringsgrundlag (Ejrnæs & Monrad, 2012: 108, 110).

7.3.2 Validitet og reliabilitet i vignetundersøgelsen

For at skabe gennemsigtighed i specialet fremskrives de gældende forsknings- og kvalitetskriterier, som medvirker til at skærpe specialets fokus og understøtte vignetundersøgelsens reliabilitet og validitet (Monrad & Ejrnæs, 2012: 141). *Intern validitet*

omfatter gyldigheden af de sammenhænge der fremanalyses i det empiriske materiale, sammenligneligheden af respondenternes svar og hvorvidt respondenterne svarer inde for samme kontekst (Barter & Renold, 2000: 318; Monrad & Ejrnæs, 2012: 141-142). I henhold til specialets fokus styrkes den interne validitet ved, at de fagprofessionelles kontekst er den samme, eftersom de besidder samme arbejdsopgaver med ønsket om at imødekomme de unges behov på et socialpsykiatrisk botilbud. Ved at de fagprofessionelle stilles relevante spørgsmål i de opstillede vignetcases, må udgangspunktet være at de har tilsvarende problemforståelser og handlemuligheder. Gennem vignetundersøgelsen testes de fagprofessionelles individuelle problemforståelser og handlemuligheder for at determinere, hvorvidt det gældende udgangspunkt for praksisudøvelsen er tilsvarende. *Den eksterne validitet* er orienteret mod resultaternes generaliserbarhed og om resultaterne kan overføres til virkeligheden uden for specialets rammer. Det kan diskuteres om vignetundersøgelsens resultater ikke kan generaliseres til holdninger, der eksisterer uden for specialets rammer, idet den konkrete kontekst er afgørende for at skabe forståelse for de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder (Monrad & Ejrnæs, 2012: 142, 146). Specialets eksterne validitet styrkes ved, at definitionen af fagprofessionelle omfatter en bred gruppe indenfor det sociale arbejdes praksis, der uanset faglig baggrund har til formål at imødekomme udsatte unges behov, hvormed den enkelte fagprofessionelles faglighed ikke er unik. *Den prædiktive validitet* omhandler hvorvidt de fagprofessionelles holdninger kan omsættes til handlinger i praksis. For at højne specialets prædiktive validitet suppleres vignetundersøgelsen med fokusgruppeinterviewet, der sigter mod at skabe sammenhæng mellem de fagprofessionelles holdninger og faktiske handlinger i det sociale arbejdes praksis (Finch, 1987: 107; Monrad & Ejrnæs, 2012: 148-149). På baggrund af vignetundersøgelsens validitet, er der gode muligheder for at skabe en høj reliabilitet, idet vignetcasene gennem tydelige beskrivelser af relevante kendetegn af vignetpersonerne og af vignetsituationen minimerer tilfældige forholds indflydelse på respondenternes associationer i forbindelse med spørgsmålene (Monrad & Ejrnæs, 2012: 149-150). Reliabiliteten styrkes ved at benytte den vertikale vignetundersøgelse, fordi denne tilgang er mere influerende på de fagprofessionelle, fordi den henviser sig til genkendelige elementer fra den virkelige socialfaglige praksis. For at opnå mest kvalificerbare resultater til specialets analyse forudsætter det, at de fagprofessionelle har mulighed for at danne sig overblik over casenes indhold, men også bruger den fornødne tid på at besvare vignetcasenes spørgsmål (ibid.).

7.4 Konstruktion af vignetcases

Det grundlæggende princip i konstruktionen af specialets vignetcases er, at de er udarbejdet med specialegruppens implicitte videns- og erfaringsgrundlag samt med afsæt i empiri og teori. Samtidig er det centralt, at vignetcasene indeholder præcise beskrivelser af de forhold, som det forventes at de fagprofessionelle vil fremhæve i holdningsbaserede besvarelser (Ejrnæs & Monrad, 2012: 39). For at de fagprofessionelle opnår en fyldestgørende forståelse for specialegruppens fokus er det essentielt, at vignetcasene er udarbejdet, så de giver mening for de fagprofessionelle uanset faglig baggrund, idet dette bidrager med en øget mulighed for dybdegående besvarelser (Ejrnæs & Monrad, 2012: 39-40). For konstruktionen af de vertikale vignetcases er det afgørende at overveje detaljeringsgraden af vignetcasenes beskrivelser og dertilhørende spørgsmål, fordi sprogbrugen har betydning for at de fagprofessionelle kan give uddybende besvarelser. Konstekstualiteten af vignetcasene er samtidig vigtig for, at de fagprofessionelle kan skabe en kobling mellem teori og praksis og derfor bør vignetcasene belyse relevante og genkendelige problemstillinger (Finch, 1987: 111-112; Ejrnæs & Monrad, 2012: 54-55). Relevante og genkendelige problemstillinger henvender sig til de fagprofessionelles individuelle videns- og erfaringsgrundlag, der bidrager til, at de fagprofessionelle engagerer sig i besvarelserne. Dette tilfører en højere kvalitetsstandard i vignetundersøgelsens resultater, hvilket bliver fordelagtigt i den analytiske fremstilling til at belyse de fagprofessionelles holdningsforskelle (Barter & Renold, 2000: 319; Ejrnæs & Monrad, 2012: 56-57).

For at understøtte specialets tematikker med afsæt i specialegruppens implicitte videns- og erfaringsgrundlag samt empiriske og teoretiske uddrag, har specialegruppen udarbejdet fire vignetcases og dertilhørende holdningsorienterede spørgsmål, som tager udgangspunkt i de fagprofessionelles eksplicitte videns- og erfaringsgrundlag. Dermed præsenteres specialets fokus gennem de fire vertikale vignetcases til at undersøge, hvordan de fagprofessionelle individuelt tilskriver en situation mening samt hvilke forståelsesrammer de fagprofessionelle refererer til, når de besvarer vignetcasene (Finch, 1987: 107; Monrad & Ejrnæs, 2012: 29). De fire vignetcases er udarbejdet med henblik på at belyse variationer af psykisk mistrivsel, som dækker over de kriterier, der er fremstillet i specialets afgrænsning. Variationen i vignetcasene og dertilhørende spørgsmål har til formål, at teste de fagprofessionelles holdninger ud fra deres opfattelser, vurderinger, værdier og følelser, der tilsammen er determinerende for deres problemforståelser og handlemuligheder. Når de fagprofessionelle har besvaret vignetcasene

inddrages deres individuelle holdninger i analysens fremstilling, som genstand for fælles faglig refleksion. De nuancerede besvarelser i forhold til de opstillede problemstillinger, kan bidrage med en nytænkning og forandring af de fagprofessionelles virkelige praksis med afsæt i de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder (Barter & Renold, 2000: 319; Ejrnæs, 2014: 191). Udformningen af vignetcasene tager afsæt i en kontekst, hvor praksisfeltet rummer mange faglige identiteter, som er udslagsgivende for de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Formålet med vignetcasene er at give de fagprofessionelle associationer til den kendte praksis om, hvordan de unge imødekommes for at undgå potentiel udvikling af yderligere psykiske lidelser (Ejrnæs & Monrad, 2012: 108). I henhold til de fagprofessionelles associationer udarbejdes det sidste spørgsmål til hver vignetcase som et scoringsspørgsmål, der henvender sig til en genkendelighed fra det sociale arbejdes praksis, hvor BVC-scoren anvendes som led i den adfærdsregulative og risikostyrende praksis (Hvidhjelm, 2014: 7).

7.5 Præsentation af vignetcases

Vignetcasene og de dertilhørende spørgsmål er udarbejdet ud fra samme betingelser med afsæt i specialegruppens implicite videns- og erfaringsgrundlag samt empiriske og teoretiske uddrag, der henvender sig til udfordringerne i praksisfeltet på et socialpsykiatrisk botilbud (Børns Vilkår: 2022; Psykiatrifonden: 2021). Den første vignetcase præsenteres i nedenstående afsnit, mens de øvrige fremgår af *bilag 1*.

Vignetcasene er fremstillet i Google Analyse og fremsendes til lederen af det udvalgte botilbud via mail. For at de fagprofessionelle har mulighed for at besvare vignetcasene videresendes disse af lederen til de fagprofessionelle, som derefter besvarer vignetcasene med udgangspunkt i deres individuelle problemforståelser og handlemuligheder. Ved at modtage og besvare vignetcasene digitalt gennem en interaktiv skriftlig proces, har de fagprofessionelle mulighed for at besvare vignetcasene, når det passer dem indenfor et afgrænset tidsrum, der er forudbestemt af specialegruppen. De fagprofessionelles besvarelser, der udgør resultaterne fremgår af *bilag 2*. Besvarelserne anvendes i specialets analyse med henblik på, at belyse de fagprofessionelles holdningsbaserede videns- og erfaringsgrundlag inde for den socialfaglige praksis. Anvendeligheden er relevant i henhold til at belyse specialets fokus vedrørende den negative udviklingstendens af mental sundhed i Danmark, hvor der er behov for et øget fokus på opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel i det relationelle møde med unge. I

transskriberingen af vignetcasene anvendes de eksakte formuleringer uden sproglige og grammatiske rettelser, hvilket bidrager med en detaljeret fremstilling af de fagprofessionelles konkrete problemforståelser og handlemuligheder med afsæt i beskrivelser, der er genkendelige for den socialfaglige praksis på et socialpsykiatrisk botilbud (Kvale & Brinkmann, 2015: 239).

7.5.1 Eksempel på vignetcase

Anders er 20 år og har boet på botilbuddet i tre år. Anders beskrives som en selvstændig ung mand, der trives i hverdagen, men ofte har brug for at trække sig fra fællesskabet, idet han lider af bipolar affektiv sindslidelse, som gør at han i perioder er enten manisk eller depressiv. For tre måneder siden flyttede en ny borger ind på botilbuddet, som kræver særligt meget opmærksomhed. Anders har særligt brug for en fastlagt struktur i hverdagen, men har på grund af den nye borger ikke nødvendigvis mulighed for at få afdækket samme behov på vante tidspunkter, fordi der tages særlige hensyn til den nye borgers indkøring på botilbuddet. Når Anders bryder med sine faste strukturer bliver han meget depressiv, hvilket resulterer i, at han lukker sig inde på sit værelse, hvor personalet frygter han kan være selvskadende. Selvom personalet er opmærksomme på Anders' frustrationer, mødes personalet oftest af en lukket dør og formår derfor ikke at få etableret en dialog.

Spørgsmål

- Hvilke særlige og faglige hensyn bør der tages til Anders for at tage forbehold for, at opretholde hans behov for en fastlagt struktur?
- Hvordan mener du, at man på bedst fagligt grundlag kan forebygge, at Anders udvikler en selvskadende kultur?
- Hvordan vurderer du, at man kan opnå en god og professionel tilknytning til Anders på baggrund af hans adfærdsproblemer?
- Hvordan kan man etablere en dialog med Anders, der gør at han føler, at personalet imødekommer hans behov?
- Anfør nedenfor hvordan du vurderer ud fra et fagligt perspektiv Anders' adfærdsændring, som en potentiel videreudviklende problematik på en skala fra 1-5?

Mindst presserende

Mest presserende

1	2	3	4	5

7.6 Det kvalitative fokusgruppeinterview

Følgende afsnit præsenterer de forudsætninger, der ligger til grund for indsamlingen af empiri gennem det kvalitative fokusgruppeinterview med afsæt i den fortløbende vignetundersøgelse. Formålet med forskningsinterviewet er at skabe forståelse for tematikker, der gælder for de fagprofessionelles erfaringsbaserede socialfaglige praksis med henblik på, at skabe indsigt i aktuelle og virkelige udfordringer. Disse tematiseres ud fra de fagprofessionelles individuelle holdningsbaserede besvarelser fra vignetundersøgelsen, vedrørende problemforståelser og handlemuligheder i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel (Kvale & Brinkmann, 2015: 45).

Vignetundersøgelsen anvendes som indgangsvinkel til et opfølgende fokusgruppeinterview med de fagprofessionelle. Specialegruppen vurderer, at de holdningsbaserede skriftlige svar fra den interaktive proces ikke alene kan understøtte de fagprofessionelles reelle problemforståelser og handlemuligheder, fra den virkelige socialfaglige praksis på et socialpsykiatrisk botilbud (Grünfeld & Monrad, 2012: 88-89). Fordelen ved fokusgruppeinterviewet er at det giver mulighed for, at afdække betydningen af flertydige pointer omkring problemforståelser og handlemuligheder, som måske ikke belyses tilstrækkeligt gennem vignetundersøgelsen (Monrad & Ejrnæs, 2012: 29). De kvalitative interviewfund tilfører muligheden for at skabe forståelse for de eksplicite bevæggrunde, der er styrende for det sociale arbejdes praksis med afsæt i de fagprofessionelles præcise erfaringer, opfattelser, vurderinger, værdier og følelser. Disse er determinerende for deres problemforståelser og handlemuligheder i det relationelle møde med unge, med henblik på opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Selvom de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder skildres gennem de individuelle udarbejdelser af vignetcasene, så stemmer de ikke nødvendigvis overens med hvordan deres handlingstendenser udføres i den virkelige socialfaglige praksis.

I fokusgruppeinterviewet skaber vignetcasene en fælles kontekst for den efterfølgende diskussion og rummer samtidig nuancerede og dybdegående spørgsmål, der kan gøre diskussionen mere dynamisk og detaljeret. Dette kan medvirke til, at diskussionen forbliver relevant i henhold til specialets fokus (Monrad & Ejrnæs, 2012: 29-30). Ved at inddrage vignetcasene i fokusgruppeinterviewet bliver det muligt, at skabe et fælles udgangspunkt for

en diskussion af den socialfaglige indsats. I den forbindelse er det vigtigt at pointere, at vignetundersøgelsens resultater ikke danner grundlag for interviewguidens udformning, men har til hensigt at belyse varierende handlingsrationaler i plenum ud fra relevante tematikker, som udspringer af vignetundersøgelsens resultater. Med dette udgangspunkt bliver det muligt at afdekke enigheder og uenigheder mellem de fagprofessionelle samt forfølge tematikker fra vignetcasene, som de fagprofessionelle særligt tillægger værdi, som bærende principper for en meningsskabende socialfaglig praksis (ibid.).

7.6.1 Konstruktion af fokusgruppeinterview

For at knytte de fagprofessionelles eksplicite videns- og erfaringsgrundlag kobles disse til specialegruppens implicitte udgangspunkt inden for det socialpsykiatriske område. Formålet er at skabe forståelse for enigheder og uenigheder vedrørende det sociale arbejdes praksis, ved at indfange brede, nuancerede og helhedsorienterede erkendelser af psykisk mistrivsel. Derfor tager fokusgruppeinterviewet afsæt i en semistruktureret interviewguide, der afspejler specialets problemformulering med afsæt i empiriske og teoretiske uddrag. Disse hæfter sig til tilsvarende forskningskriterier fra vignetundersøgelsen om validitet og reliabilitet samt etiske overvejelser, i henhold til at skabe gennemsigtbarhed (Kvale & Brinkmann, 2015: 243-246).

Interviewguiden er udarbejdet ud fra relevante tematikker, der fører til forskningsspørgsmål, interviewspørgsmål og underspørgsmål, hvilket fremgår af *bilag 3*. Interviewguiden kræver en vis form for strukturering, idet interviewformen ofte kan udvikle sig på en måde, så fokusgruppeinterviewets ordstyrer, må navigere respondenterne tilbage på sporet for at bevare fokus på interviewspørgsmålene (Kvale & Brinkmann, 2015: 189; Launsø & Rieper, 2008: 150). På baggrund af specialets rekruttering af respondenter via henvendelse til lederen af botilbuddet, så inviteres de fagprofessionelle til at deltage i fokusgruppeinterviewet med forudsætning om, at de har deltaget i vignetundersøgelsen. De forudsætningsvise vilkår for deltagelse er, at de fagprofessionelle udelukkende har mulighed for at deltage online via Teams. I specialets henseende findes det relevant at forholde sig til de tematikker, som falder naturligt ind i samtalen om opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Disse skildringer kan bidrage til at skabe samhørighed om enigheder og uenigheder, der hæfter sig til problemforståelser og handlemuligheder i det relationelle møde med unge. Skildringerne af tematikkerne øger specialets prædiktive validitet, fordi der skabes en kobling mellem de fagprofessionelles holdninger fra vignetundersøgelsen, når de sammenholdes med deres faktiske handlinger ud fra deres erfaringsbaserede besvarelser fra fokusgruppeinterviewet (Finch, 1987:

107; Monrad & Ejrnæs, 2012: 148-149). Fokusgruppeinterviewets fordel er muligheden for at indsamle relativt detaljeret empiri, idet interaktionen i fokusgruppen stimuleres til at give brede, nuancerede og helhedsorienterede udsagn. Interaktionerne i fokusgruppen kan virke som en kontrol til at frasortere usande og ekstreme udsagn, fordi samspillet mellem de fagprofessionelle bygger på en udveksling af videns- og erfaringsgrundlag (Launsø & Rieper, 2008: 144-145). Koblingen mellem de implicite og eksplicite videns- og erfaringsgrundlag vurderes som essentielle for at skabe erkendelse om det sociale arbejdes virkelige praksis. Dette skaber indblik i de fagprofessionelles mulighed for, at imødekomme psykisk mistrivsel på baggrund af deres holdnings- og handlingsbaserede forståelser for vigtigheden af den socialfaglige indsats, der er nødvendig for at imødekomme den negative udviklingstendens af mental sundhed i Danmark. Efter fokusgruppeinterviewet transskriberes interviewsituationen fra talesprog til skriftsprog af hensyn til anvendeligheden i den analytiske fremstilling. Specialegruppen tager forbehold for, at der kan opstå diskrepans mellem nonverbalt og verbalt sprog, idet et fokusgruppeinterview er et levende socialt samspil, hvor de fagprofessionelles tempo, tonefald og kropsudtryk kan være vanskelige at gengive i skriftsprog (Kvale & Brinkmann, 2015: 236). Selvom der ikke er nogen universal form eller kode for transskribering af fokusgruppeinterview, forholder specialegruppen sig til visse standarder. Specialegruppen vurderer, at de nuancerede udsagn skildres bedst ved at foretage en detaljeret transskribering, hvor fyldord og hyppige gentagelser ikke undlades. Endvidere finder specialegruppen inspiration i Steinar Kvale og Svend Brinkmanns transskriptionskonventioner, der bidrager med en detaljeret transskribering, hvilket fremgår af *bilag 4* (Kvale & Brinkmann, 2015: 239, 241).

7.7 Pilotinterview

Det findes nærliggende, som forundersøgelse til vignetundersøgelsen og fokusgruppeinterviewet, at foretage et pilotinterview, der har til formål at understøtte respondenternes reaktion på de forhold, der opfattes som centrale for specialets fokus. Dette gør det muligt at frasortere spørgsmål, som respondenterne tillægger irrelevante oplysninger omkring eller som ikke besvares. Forundersøgelsen af vignetcasene og fokusgruppeinterviewet giver mulighed for at mindske variationer i læsningen og tolkningen af de opstillede vignetcases og de kvalitative interviewspørgsmål, hvilket er et centralt træk i specialets kvalitetssikring (Grünfeld & Monrad, 2012: 84-86). Pilotundersøgelsen giver indblik i respondenternes forståelse af de opstillede kriterier, som er gældende for at specialegruppen får responsive og

meningsfulde svar, hvilket giver mulighed for at revidere forholdene vedrørende indsamling af empiri. En ensartet forståelse for de pointer, som fremhæves i forbindelse med specialets fokus, er nødvendige for at understøtte indsamlingen af empiri, der anvendes til den analytiske fremstilling (Ejrnæs & Monrad, 2012: 53).

Specialegruppen har foretaget en afprøvning af vignetundersøgelsen og det opfølgende fokusgruppeinterview på fagprofessionelle, der indgår i en vellignende socialpsykiatrisk praksis på et andet botilbud. I forbindelse med at de fagprofessionelle er beskæftiget inde for psykiatriområdet fandtes det nærliggende at afprøve, hvorvidt undersøgelsens casebeskrivelser og interviewspørgsmål var forståelige og fyldestgørende samt om de kunne bidrage til indsamlingen af empiri gennem videns- og erfaringsgrundlag. Pilotinterviewet har bidraget til en revurdering af vignetcasene samt til struktureringen af fokusgruppeinterviewet og interviewguidens uddybende spørgsmål, vendinger og forståelsesproblematikker (Kvale & Brinkmann, 2015: 155, 160; Grünfeld & Monrad, 2012: 88-90). På baggrund af pilotinterviewet har specialegruppen vurderet, at det giver bedst mening at læse vignetcasene højt for de fagprofessionelle inden fokusgruppeinterviewets begyndelse med henblik på, at kontekstualisere specialets fokus og genopfriske de fagprofessionelles hukommelse, der tager afsæt i social- og sundhedsfaglige problemstillinger.

Kapitel 5

Præsentation af institution

8. Kriterier for valg af institution

I følgende kapitel præsenteres de forudsætningsvise vilkår, der danner grundlag for indsamlingen af empiri, der kan kobles til specialegruppens implicitte videns- og erfaringsgrundlag, som hæfter sig til problemformuleringens fokus. For at få adgang til feltet har specialegruppen søgt bredt blandt danske socialpsykiatriske botilbud for unge, der lider af psykiske lidelser. Selvom der gives adgang til feltet foretages der til- og fravalg af forskellige botilbud, hvilket begrænser søgningens omfang. Det er kun ganske få botilbud, der opererer med en målgruppe inden for specialegruppens interessefelt og er tilsvarende dem, som specialegruppen har kendskab til fra egen praksis. Selvom det vil være oplagt at vælge specialegruppens egne arbejdspladser inde for handicap- og psykiatriområdet, er disse fravalgt på baggrund af forskningsetiske retningslinjer, idet kendskabet til ledelsen og relationer til de fagprofessionelle kan påvirke specialets resultater (Kvale & Brinkmann, 2015: 120). På baggrund af interessen for ét specifikt botilbud har specialegruppen rettet henvendelse til lederen via mail, hvorefter lederen giver tilladelse til at fremsende vignetcasene, som de fagprofessionelle kan besvare. Samtidig gives der tilladelse til at interviewe og transskribere samt anvende eksakte citationer af de fagprofessionelles holdnings- og handlingsbaserede bidrag fra vignetundersøgelsen og det opfølgende fokusgruppeinterview, hvilket sikrer specialets fortrolighed (Kvale & Brinkmann, 2015: 117). Med afsæt i specialets fortrolighed har specialegruppen og lederen af botilbuddet indgået et samarbejde under de forudsætninger, at alle informationer der er knyttet til botilbuddet anonymiseres. Dette omfatter dets geografiske lokation, særlige kendetegn men også de administrative bestemmelser, som giver anledning til identifikation af botilbuddets rammer (ibid.). Samtidig er specialegruppen blevet pålagt at anonymisere botilbuddets personale, hvilket omfatter personlige oplysninger og informationer om de fagprofessionelles identitet udover deres alder, faglige baggrund, stilling og anciennitet såfremt de selv oplyser dette. De gældende restriktioner, som specialegruppen er pålagt er forenelige, idet de stemmer overens med specialets forskningsmæssige kriterier, hvormed lederens restriktioner tilfalder specialegruppens etiske retningslinjer (Kvale & Brinkmann, 2015: 105-106). De etiske retningslinjer knytter sig samtidig til en bevidsthed om, at de fagprofessionelle har mulighed for at identificere hinanden på baggrund af deres interaktion i fokusgruppeinterviewet. På baggrund af de fagprofessionelles frivillige deltagelse og overbevisning om at deres bidrag anonymiseres, så tyder de fagprofessionelles deltagelse på et informeret samtykke (Kvale & Brinkmann, 2015: 118).

8.1 Botilbud Rosenlund

Med afsæt i ovenstående etiske retningslinjer og de forudsætningsvise betingelser, så fremstilles botilbuddet i specialet som *Rosenlund*. Botilbuddet er et midlertidigt tilbud og en del af de specialiserede sociale tilbud for mennesker med psykiske lidelser, der henvender sig til unge i alderen 17-30 år. Botilbuddets kerneydelse er at arbejde med individuelle indsatser, der gør det muligt for unge, at komme sig helt eller delvist på baggrund deres psykiske problemstillinger. Visitationen fra kommunen tilfalder i henhold til Servicelovens §107 og §108, hvor formålet er at give unge bedre muligheder for på sigt at leve en selvstændig og meningsfuld tilværelse i hverdagen samt sikre en tryk overgang til voksenlivet (Social- og Ældreministeriet: 2022; Dyring, 2013: 70). De fagprofessionelle har til opgave, at støtte de unge i at udvikle personlige og sociale kompetencer ved at imødekomme deres individuelle og skiftende behov.

På baggrund af specialets fokus udvælges de fagprofessionelle med henblik på, at indfange erkendelse omkring deres socialfaglige praksis. De fagprofessionelle kan bidrage til vignetundersøgelsen og fokusgruppeinterviewet ved, at de har forskellige problemforståelser og handlemuligheder på baggrund af deres alder, faglige baggrund, stilling og anciennitet. Den forskelligartede faglighed findes interessant, eftersom det sociale arbejdes praksis omfatter et vidensgrundlag, der er sammensat af flere teorier, traditioner, fag og professioner (Abbott, 1995: 545). Denne sammensætning udgør en samarbejdende praksis mellem professioner, hvor det fælles mål er at skabe ny viden, der overskrider eller går på tværs af professionernes eksisterende viden. Med dette udgangspunkt bliver den sociale praksis konstrueret af forskelligartede fagligheder, der hele tiden er i udvikling. De forskelligartede fagligheder har indvirkning på de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder på Rosenlund, hvilket er bidrager med at skabe erkendelse for den gældende praksis i henhold til opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel (Abbott, 1995: 548, 562).

8.1.1 Oversigt over respondenter

På baggrund af specialets tilsigtede formål, der tager afsæt i de fagprofessionelles brede, nuancerede og helhedsorienterede perspektiver findes det relevant, at belyse de enkelte fagprofessionelles faglighed. De fagprofessionelles holdnings- og handlingsbaserede besvarelser fra vignetundersøgelsen og det opfølgende fokusgruppeinterview, er afgørende for specialets analytiske fortolkning af undersøgelsesternes resultater. Deres alder, faglige baggrund, stilling og anciennitet findes relevant, fordi det sociale arbejdspraksis beror på et sammensat

vidensgrundlag, der danner rammerne for det sociale arbejdes praktiserende form (Abbott, 1995: 545).

Vignetundersøgelsens opstillede forskningsmæssige kriterier er på baggrund af den interaktive proces begrænsende med information om de fagprofessionelles identitet, fordi vignetundersøgelsen er forudsat af en anonymiseret tilgang. Besvarelsene er endog ikke begrænsende i forhold til specialets tilsigtede formål, eftersom besvarelsene afspejler de fagprofessionelles individuelle holdningsbaserede problemforståelser og handlemuligheder. De fagprofessionelles baggrunde er relevante i sammenhold med deres besvarelses, idet forståelsen for deres faglige udgangspunkt har betydning for den praksis, som de vurderer vignetcasene ud fra. På baggrund af Rosenlunds forudsætningsvise kriterier for samarbejdet er det ikke muligt at fremstille en detaljeret oversigt over de fagprofessionelle, som har bidraget til vignetundersøgelsens ti besvarelses. Dette skyldes, at anvendelsen af Google Analyse sikrer anonymiseringen af de fagprofessionelle, så det ikke kan udledes hvilke fagprofessionelle, der bidrager med hver besvarelse.

Rammerne for fokusgruppeinterviewet dannes ud fra de forudsætninger, at de fagprofessionelle selv tilmelder sig efter besvarelsen af vignetundersøgelsen. Dermed kan de fagprofessionelle ikke deltage i fokusgruppeinterviewet uden at have besvaret vignetundersøgelsen. Deltagelsen forudsætter indledningsvis, at de fagprofessionelle præsenterer sig selv, men for at opretholde specialegruppens aftale med Rosenlunds leder, som også dækker over de forskningsetiske retningslinjer, så anonymiseres de fagprofessionelle identitet med undtagelse af deres alder, faglige baggrund, stilling og anciennitet og tildeles derfor et fiktivt navn. Disse oplysninger fremgår af oversigten i nedenstående *tabel 1* (Kvale & Brinkmann, 2015: 105-106).

Tabel 1: Præsentation af fagprofessionelle

	Navn og alder	Stilling	Anciennitet på Rosenlund
1	Peter, 55 år	Pædagog	13 år
2	Lise, 25 år	Socialpædagog	1 år
3	Rikke, 53 år	Socialpædagog	1 år
4	Mikkel, 26 år	Pædagog (vikar)	1,5 år

Kapitel 6

Analysestrategi

9. Analysestrategi

Følgende kapitel præsenterer struktureringen af analysen med henblik på at fremstille hvilke problemforståelser og handlemuligheder, der er styrende for den socialfaglige praksis blandt fagprofessionelle, i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel på Rosenlund. Formålet er at skitsere hvordan de fagprofessionelle på baggrund af deres forskelligartede holdnings- og handlingsrationaler, kan imødekomme en potentiel udvikling af yderligere psykiske lidelser blandt unge.

Forskningsresultaterne sammenholdes med litteraturreviewets resultater og analyseres ud fra specialets teoretiske uddrag som teoritekniske begreber til, at fremanalysere relevante tematikker ud fra de empiriske fund. De teoritekniske begreber har til formål at identificere divergerende tendenser mellem de fagprofessionelle, som udspringer af enigheder og uenigheder i forbindelse med deres problemforståelser og handlemuligheder, som opstår i det relationelle møde med unge. Specialets normative udgangspunkt tager afsæt i den kritiske teori, hvorigennem de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder fremanalyseres med afsæt i de fagprofessionelles holdningsbaserede besvarelser fra vignetundersøgelsen og de erfaringsbaserede vidensgrundlag fra fokusgruppeinterviewet. Analysen knytter sig til specialets videnskabsteoretiske og metodiske udgangspunkt, der har til formål at fremstille et virkelighedsbillede af de fagprofessionelles aktuelle socialfaglige praksis i en helhedsorienteret indsats (Elling, 2018: 165, 169; Nielsen, 2015: 373). Dermed skildres den eksisterende erkendelse af det sociale arbejdes praksis gennem betydningen af problemforståelser og handlemuligheder for opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Dette udleder en kritisk tolkning, som afspejler det socialpsykiatriske botilbuds behov for udvikling og som hæfter sig til en faglige refleksion, nytænkning og forandring af praksisfeltet (Ejrnæs, 2014: 191). Det analytiske grundlag har ikke til formål, at rette direkte henvendelse mod en dekonstruktion af den socialfaglige tilgang, men at fremhæve betydningen af potentielle faldgruber som kan lede til, at unges psykiske mistrivsel ikke opspores og identificeres rettidigt. Specialets emancipatoriske sigte bliver at konstruere en kvalificeret vidensoversigt, der kan skabe bedre forståelse for den negative udviklingstendens i mental sundhed i dansk kontekst. På baggrund af litteraturreviewets resultater forefindes der ikke stor opmærksomhed for betydningen af fagprofessionelles holdnings- og handlingsorienterede problemforståelser og handlemuligheder. Den indsamlede empiri fastholdes ikke til specialegruppens implicite videns- og erfaringsgrundlag, men disse danner grundlaget for aktualiseringen af specialets

problemformulering, som opstilles på baggrund af specialegruppens refleksive viden og erfaringer. Specialegruppens implicitte videns- og erfaringsgrundlag henleder til problemstillingens fokus, som udgør specialets normative udgangspunkt. Dermed er forståelsesrammens formål at kvalitetssikre indsamlingen af de empiriske fund, hvormed forskningsresultaterne udelukkende gengiver de fagprofessionelles eksplicitte viden og erfaringer.

9.1 Analysestruktur

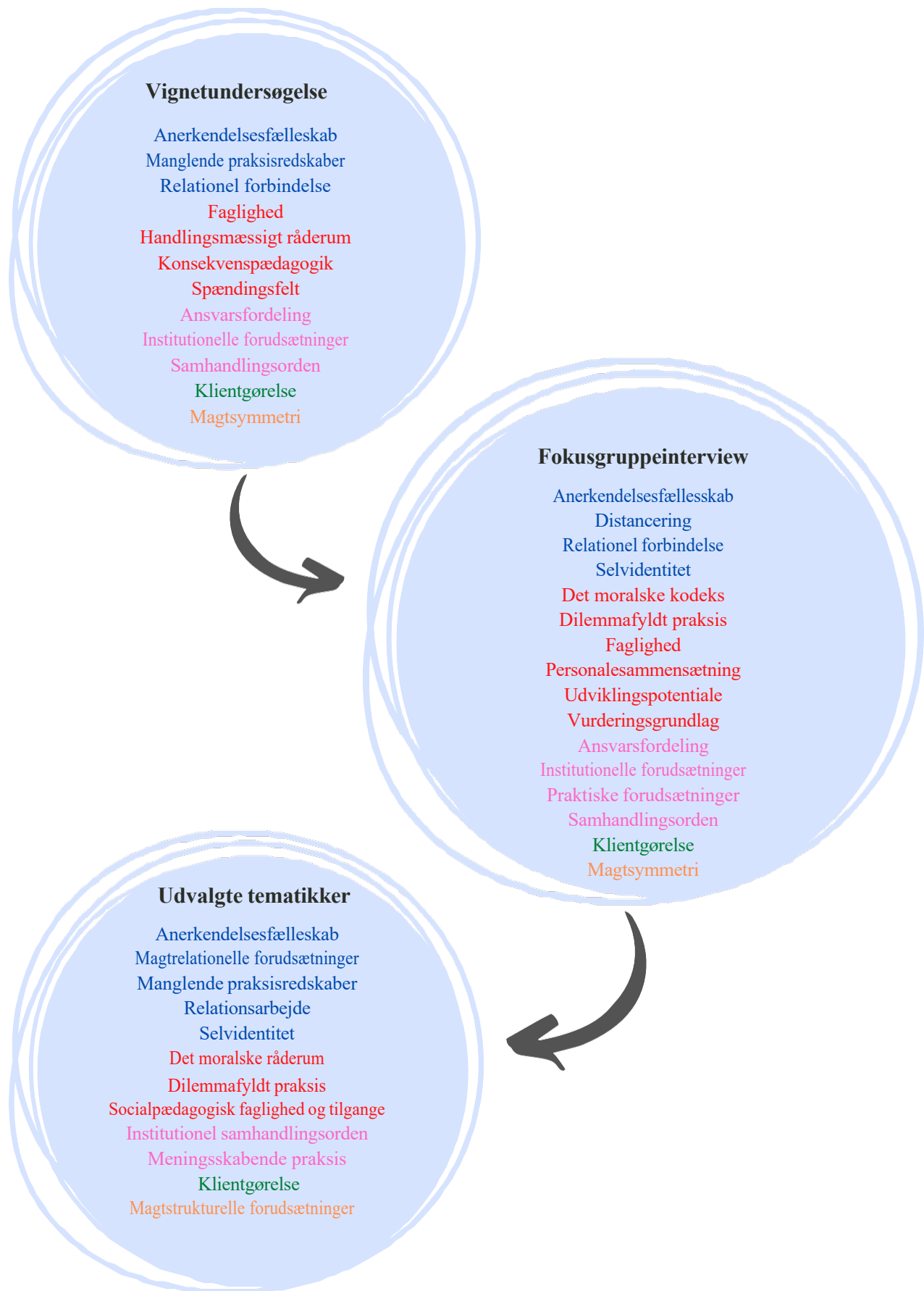
På baggrund af de empiriske fund inddeles forskningsresultaterne i to analysedele, fordi resultaterne består af forskellige indgangsvinkler til at skabe indsigt i de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder. I første analysedel præsenteres vignetundersøgelsens resultater, som består af individuelle holdningsbaserede besvarelser gennem en interaktiv proces, hvor de fagprofessionelle har mulighed for at reflektere over opstillede problemstillinger med afsæt i deres individuelle faglige råderum. I anden analysedel præsenteres forskningsresultaterne fra det opfølgende kvalitative fokusgruppeinterview. Disse giver mulighed for at sammenholde og diskutere de fagprofessionelles besvarelser fra vignetundersøgelsen med deres erkendelige praksis fra Rosenlund. Forskningsresultaterne er influeret af interaktionen mellem de fagprofessionelle, hvilket giver anledning til en refleksion over deres socialfaglige praksis. Metodekombinationen giver mulighed for, at krydstjekke de fagprofessionelles eksplicitte videns- og erfaringsgrundlag gennem enigheder og uenigheder vedrørende den socialfaglige praksis uanset de fagprofessionelles alder, faglig baggrund, stilling og anciennitet. Metodekombinationen henleder til en øget opmærksomhed på de tematikker, som udspringer af vignetundersøgelsen, fokusgruppeinterviewet og kombination heraf. Tematikkerne er bærende for den kvalitative analyse, idet tematikkerne kondenseres og kobles til specialets anvendte empiri og teori. Selvom det empiriske materiale tilfører anvendelige analytiske komponenter, så fravælges tematikker, som ikke har central betydning for specialets fokus (Monrad & Ejrnæs, 2012: 180-182, 187). De relevante tematikker fra vignetundersøgelsen og fokusgruppeinterviewet fremstilles ved en systematisk farvekodning, der refererer til specialets anvendte empiri og teori, som fremgår af *tabel 2*.

Tabel 2: Farvekodning af tematikker

Teori	Farve
Anerkendelse	Blå
Dømmekraft	Rød
Den totale institution	Pink
Klientgørelse	Grøn
Magt	Orange

Farvekodningen fra *tabel 2* bidrager til en meningskondensering af de tematikker, som gør sig særligt gældende fra kodningen af vignetundersøgelsen og kodningen af det opfølgende fokus-gruppeinterview (Kvale & Brinkmann, 2015: 267-268). Metodekombinationen bidrager med en øget indsigt i betydningen af hver enkelte tematik, hvor de mest signifikante tematikker udvælges og anvendes som analytiske komponenter. På baggrund af meningskondenseringen udledes den systematiske meningsfortolkning, som tager afsæt i mest signifikante tematikker, der henvender sig til specialets fokus. Samtidig udleder meningsfortolkningen uforudsete forskningsmæssige resultater, der også har betydning for at skabe indsigt i de fagprofessionelles erkendelige praksis (Kvale & Brinkmann, 2015: 271-272). For at kvalitetssikre de forskningsmæssige resultater kombineres tematikkerne på tværs af metodekombinationen, hvilket bidrager til udvælgelsen af de mest centrale pointer i henhold til specialets fokus. Denne meningsfortolkning fremgår af nedenstående *figur 1*.

Figur 1: Fremstilling af relevante tematikker

Kapitel 7

Analysedel 1: Vignetundersøgelsens resultater

10. Behovet for en meningsskabende praksis

På baggrund af meningskondenseringen af forskningsresultaterne, henleder meningsfortolkningen til en øget opmærksomhed på betydningen af de institutionelle rammer, som har indvirkning på den negative udviklingstendens i mental sundhed i dansk kontekst. Et af de mest centrale perspektiver, som udspringer af vignetundersøgelsen er betydningen af institutionelle rammer, som udgør de forudsætningsvise vilkår for en meningsfuld socialfaglig praksis. Selvom rammerne for det sociale arbejdes praksis er tilrettelagt efter institutionelle betingelser, så henleder vignetundersøgelsens resultater til, at de fagprofessionelles handlingsmæssige råderum generelt er karakteriseret ved et anerkendelsesfællesskab, der er styret af de fagprofessionelles individuelle holdningsbaserede problemforståelser og handlemuligheder. Dermed identificeres de fagprofessionelles individuelle faglighed, som mere karakteriserende for Rosenlunds socialfaglige indsats end de institutionelle betingelser. Belægget herfor knyttes til de fagprofessionelles udøvende praksis, hvor klientgørelse og magtstrukturelle forudsætninger identificeres som underliggende mekanismer i det sociale arbejdes spændingsfelt. Det handlingsmæssige råderum udgør dermed de fagprofessionelles individuelle vurderingsgrundlag, men viser også behovet for faglig sparring i de socialfaglige tilgange. Særligt viser vignetundersøgelsens resultater, at de individuelle holdninger skaber faglige værdiforskelle. Dette medvirker til et spændingsfelt omkring samhandlingsordenen mellem de fagprofessionelle i forhold til de konfliktfyldte dilemmaer, som kan opstå i vekselvirkningen mellem social- og sundhedsfaglige problemstillinger og håndteringen af disse.

10.1 Den generelle holdningstendens

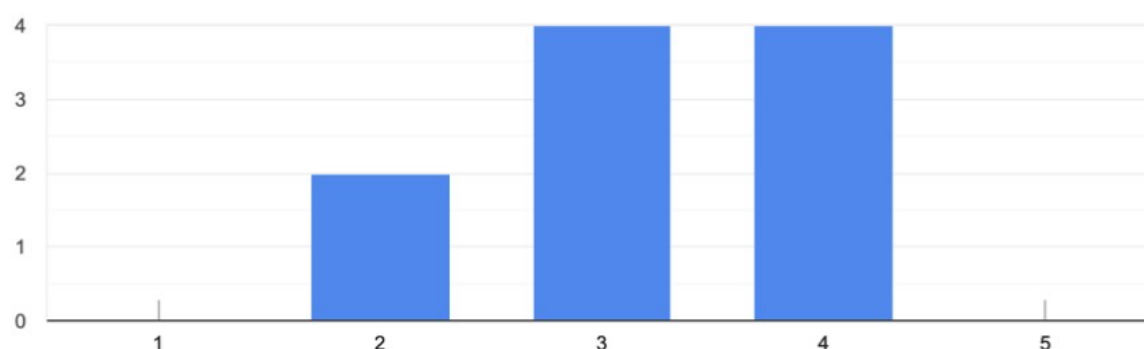
Det udledes af vignetundersøgelsens resultater, at der ikke findes en generel problemforståelse mellem de fagprofessionelle på Rosenlund. Dette kommer til udtryk gennem de fagprofessionelles forskelligartede problemforståelser og handlemuligheder i forbindelse med de opstillede scoringsspørgsmål, der er baseret ud fra deres individuelle holdninger, som kendetegner forskellige vurderingsgrundlag vedrørende specifikke social- og sundhedsfaglige problemstillinger. Dette illustreres i den varierende fordeling af de opstillede scoringsresultater, hvor det påvises at der findes forskelligartede forståelser for tilgange til den socialfaglige indsats og de løsningsorienterede tilgange (Bilag 2: 13, 21, 28, 35). De fagprofessionelles forskelligartede tilgange har betydning for de institutionelle forudsætninger, der søger at tilrettelægge en ensartet praksis. Dette danner en ambivalent konstruktion af

praksisfeltet, idet de fagprofessionelle reelt bør have samme problemforståelser og handlemuligheder i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. De mest divergerende holdningstendenser illustreres af nedenstående grafer, der omhandler Emil og hans udadreagerende adfærd samt Amalie der lider af en kognitiv udfordring, der er seksuelt orienteret (Bilag 2: 21, 35).

Graf 1: Eksempel på faglig enighed

Anfør nedenfor hvordan du vurderer ud fra et fagligt perspektiv Emils udadreagerende adfærd, som en potentiel videreudviklende problematik på en skala fra 1-5?

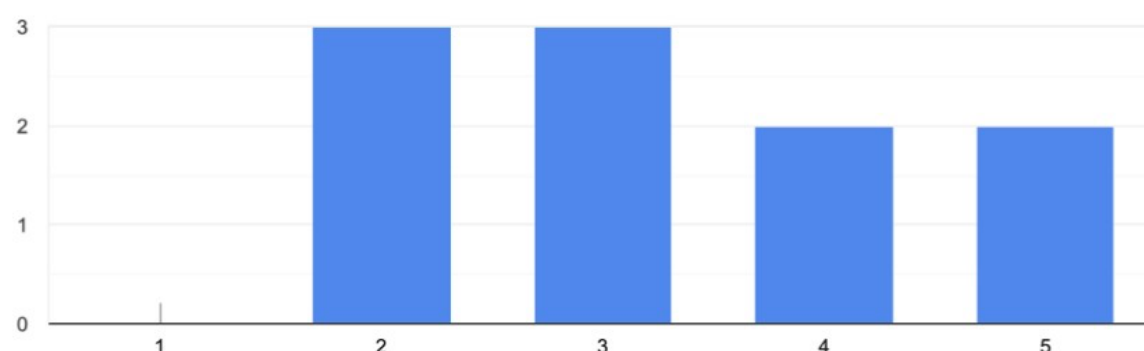
10 svar

Graf 2: Eksempel på faglig uenighed

Anfør nedenfor hvordan du vurderer ud fra et fagligt perspektiv, om Amalies kognitive udfordring der er seksuelt orienteret, kan udgøre en potentiel videreudviklende problematik på en skala fra 1-5?

10 svar

I forbindelse med applikationen af empiriske uddrag og teoritekniske begreber, kan de fagprofessionelles individuelle holdningsbaserede vurderingsgrundlag kobles til dømmekraft og hvordan denne kommer til udtryk i det relationelle møde med unge. Dømmekraften finder sted i det handlingsmæssige råderum, hvilket er karakteriseret ved, at de fagprofessionelle har

forskellige udtryksformer, der er determinerende for hvad de vurderer som en potentiel videreudviklende problematik (Høilund & Juul, 2015: 61, 63). Med dette afsæt kan de fagprofessionelles dømmekraft knyttes til den anerkendende tilgang, idet tilknytningen til de enkelte unge har signifikant indvirkning på, hvorvidt de fagprofessionelle er i stand til at opspore og identificere problematiserende adfærd (Honneth, 2003: 14-16). Eftersom de fagprofessionelle ikke har en tilknytning til de unge i vignetcasene, så kendetegner de varierende holdningstendenser udelukkende en vurdering, der afspejler deres problemforståelser og handlemuligheder på baggrund af deres videns- og erfaringsgrundlag. Alligevel kan specialegruppens analytiske udledninger knyttes til en virkelig konstruktion af det eksisterende praksisfelt, fordi vignetcasene er tilpasset de forudsætninger, som er nødvendige for, at skabe genkendelighed til det reelle praksisnære relationsarbejde på Rosenlund (Hvidhjelm, 2014: 7; Nielsen, 2015: 373). Såfremt de fagprofessionelle ikke har en relationel tilknytning til de unge kan det lede til en klientgørelse, fordi de fagprofessionelle ikke har andre referencerammer, udover at bedømme de unge ud fra institutionelle problemforståelser og handlemuligheder (Järvinen & Mik-Meyer, 2003: 10-11). Vignetundersøgelsens resultater påviser også betydningen af spændingsfeltet vedrørende den institutionelle samhandlingsorden, idet der ikke identificeres konsensus omkring den socialfaglige praksis. Besvarelsene gengiver ikke, at de fagprofessionelle tilslutter sig faste målsætninger og rammevurderinger selvom de er opstillet på baggrund af institutionelle retningslinjer, der henvender sig til Servicelovens §107 og §108 (Goffman, 2019: 9-12; Social- og Ældreministeriet: 2022). Derfor kan de fagprofessionelles forskelligartede tilgange skabe et spændingsfelt, hvor de institutionelle strukturer nedbrydes og ikke opfylder betingelserne for den udredende indsats. Den manglende ensartethed mellem de fagprofessionelle på Rosenlund, kan have betydning for den emergerende praksis og varetagelse af de unges behov for støtte og omsorg. Dermed kan variationen af forskelligartede tilgange i forhold til social- og sundhedsfaglige problemstillinger have betydning for den negative udviklingstendens i mental sundhed, hvormed psykisk mistrivsel potentielt kan videreudvikle sig til yderligere psykiske lidelser (Goffman, 2019: 60-64; Ottosen, et al., 2018: 11-12).

10.2 Institutionelle betingelser for fagprofessionel anerkendelse

For at imødekomme den negative udviklingstendens i mental sundhed, øjner vignetundersøgelsens resultater et særligt fokus på betydningen af anerkendelse i den socialfaglige praksis på Rosenlund. I forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk

mistrivsel udtrykker de fagprofessionelle, at unge særligt har behov for at blive mødt ud fra deres aktuelle problemstillinger:

“Det er vigtigt at værne om borgernes generelle livsglæde, men også støtte dem i at forbedre sig på nærliggende områder, som er relevante for deres situation.” (Bilag 2, svar 10:

31).

Når det fremhæves, at de unge har et særligt behov for at blive mødt ud fra deres aktuelle problemstillinger, så er den institutionelle kontekst særlig vigtig, fordi de danner rammerne for de unges hverdag. Endog er de fagprofessionelles relation til de unge determinerende for at rumme de unge og deres problemstillinger. De fagprofessionelles moralske og følelsesmæssige rårderum består af en vekselvirkning mellem at være professionel og personlig i relationen. En vekselvirkende socialfaglig praksis bidrager til en øget rummelighed af de unge, hvor de fagprofessionelles individuelle faglighed tilfører en forskelligartet praksisudøvelse, når det personlige element inddrages som en del af de institutionelle bestemmelser, der ellers bryder med den idealtypiske, samhandlende og totalinstitutionelle kultur (Goffman, 2019: 33-35; Juul, 2010: 354). Når vekselvirkningen leder til forskellige praksisnære tilgange, har dette betydning for de fagprofessionelles varierende problemforståelser og handlemuligheder. Følgende citat tager afsæt i vignetcasen vedrørende Ida, der belyser to fagprofessionelles forskellige problemforståelser og handlemuligheder ud fra samme problemstilling:

“I indsatsen er det vigtigt, at personalet ikke har berøringsangst over for Idas forskellige problematikker og prøver at imødekomme og forebygge begge problematikker, dette kan gøres ved at skabe fleksibilitet i indsatsen, så hun føler sig hørt og får mulighed for at have indflydelse på egen behandling.” (Bilag 2, svar 1: 24).

“En udførlig handlingsplan er nødvendig, så personalet har en konkret indsats og plan over hvad de skal gøre i Idas tilfælde. Her beror det ikke blot kun på vores faglige vurdering af Ida og som det jeg vurderer, at den bedste indsats.” (Bilag 2, svar 3: 24).

Citaterne indikerer forskelligartede problemforståelser og handlemuligheder i den socialfaglige indsats, hvilket er interessant, fordi de institutionelle målsætninger reelt bør være de samme uanset de fagprofessionelles faglige baggrunde. De forskelligartede tilgange til anerkendelse af unge, bør grundlæggende være de samme for at sikre, at de unge imødekommes ud fra deres individuelle behov, idet dette oftest kendetegner de institutionelle forudsætninger for at skabe støttende og omsorgsgivende rammer for de unge (Jeppesen, et al., 2020: 360). På trods af at ovenstående citaterne indikerer et misvisende forhold mellem de forudsætninger, der kendetegner de fagprofessionelles praksis, så gengiver første citat ikke en anerkendelsesorienteret tilgang, mens det andet citat gengiver en sanktionering af Ida på baggrund af hendes spiseforstyrrelse. Sidstnævnte del falder i kategori med den institutionelle magtanvendelse, hvor den fagprofessionelle træffer beslutninger på baggrund af hvad der vurderes, som den bedste løsningsorienterede tilgang. Forskelligartede tilgange i det sociale arbejdes praksis kan medvirke til at problematisere institutionelle problemforståelser og handlemuligheder (Jeppesen, et al., 2020: 24). De forskelligartede faglige vurderingsgrundlag og løsningsorienterede tilgange kan kendetegne et spændingsfelt, som kan henlede til, at de unge udvikler yderligere psykiske lidelser på baggrund af deres individuelle problemstillinger, fordi de ikke anerkendes ud fra deres behov i det relationelle møde med de fagprofessionelle (Goffman, 2019: 60-64). Derfor kan man argumentere for, at retningsanvisende tilgange ud fra de unges opsatte indsatsmål, fører den moderne institution tilbage til totalinstitutionen ophav, idet tilgangen bryder med de unges selvbestemmelsesret. De retningsanvisende tilgange tillægger de unge en institutionsidentitet, der er adfærds- og følelsesregulerende og hvor de indgår i et indsatsforløb, der tilpasser dem en ideel norm i samfundet (Goffman, 2004: 283; Goffman, 2019: 18-20). Nedenstående citater illustrerer hvordan den kategoribestemmende og retningsanvisende tilgang, afspejler sig i de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder:

“En problematik opstår i, at en indsats på tværs af instanser ofte kan være vanskelig, idet Ida skal indgå i forskellige systemer og under forskellige paragraffer. Derudover er vores system bygget op på sådan en måde, at man skal passe ind i en bestemt kategori for at modtage en bestemt hjælp. Da Idas problemstilling fordrer hjælp fra flere forskellige, kan det være vanskeligt at skabe en målrettet og tilpasset indsats.” (Bilag 2, svar 9: 26).

“Med udgangspunkt i problemstillingen omkring Ida kan den bedste løsning være, at overføre Ida til en anden institution, så den skadende sundhedskultur ikke udvikler sig yderligere blandt andre borgere.” (Bilag 2, svar 9: 28).

Selvom formålet med den adfærds- og følelsesregulerende totalinstitutionelle tilgang er at skabe bedring i den unges livssituation og moralske karriere, bliver tilgangen problematiserende for den unges mentale sundhedstilstand. Tilgangen bliver endvidere problematiserende, hvis der ikke tages afsæt i den enkelte unges behov for faste rutiner og strukturer samt, hvis de unge fratages deres selvbestemmelsesret (Goffman, 2019: 14, 18-21). Dermed tilslutter tilgangen sig ikke et anerkendende og problemforstående perspektiv, fordi de unge reduceres til at tilhøre en bestemt kategori, der er bestemt ud fra et aspekt af deres tilværelse og handlemønstre. Denne position fastholdes af de institutionelle betingelser på baggrund af den socialfaglige indsats, hvilket kan medføre, at de unge passiviseres og gøres afhængige af det sociale velfærdssystem (Järvinen & Mik-Meyer, 2003: 10). Passiviseringen gengiver en undertrykkende tilgang i det sociale arbejdes praksis, idet den enkelte institution, ledelsen og de fagprofessionelle har et fælles ansvar for at formidle og fortolke en anerkendende tilgang. Rosenlunds forudsætningsvise vilkår er, at sikre inddragelse, ansvarliggørelse og helhed i de social- og sundhedsfaglige indsatser og modvirke den negative klientgørelse (Järvinen & Mik-Meyer, 2003: 16-17; Juul, 2017: 46). Af vignetundersøgelsens resultater fremgår to tilgange, der på hver sin måde repræsenterer faglige problemforståelser og handlemuligheder, der potentielt kan være problematiserende og står i kontrast til det sociale arbejdes anerkendende tilgang:

“Der skal aldrig være konsekvenser for en borger - han skal selvfølgelig erstatte de ødelagte ting. Men se på løsninger og find ud af, hvorfor han er udadreagerende og lav en handleplan dertil fremfor at give konsekvenser.” (Bilag 2, svar 4: 16).

“I og med at der typisk arbejdes med pædagogik i et anerkendende perspektiv, tror man på, at borgeren handler ud fra deres bedste evne og man så understøtter dem i det og udvikler

dem. På den anden side, kan der arbejdes med konsekvens pædagogik, hvor der er tydelige rammer for hvad der er okay og ikke okay, fra borgerens side og overtrædes disse, er der en straf af en eller anden art.” (Bilag 2, svar 2: 16).

Citaterne tilslutter sig den totale institutionelle logik, hvor faste strukturer og ordener er gældende samt hvor de unge tillægges retningsanvisende forandringsprocesser i institutionel sammenhæng. Dette krænker deres selvidentitet, hvilket potentielt kan lede til psykisk mistrivsel og udvikle sig til yderligere psykiske lidelser (Goffman, 2019: 19-21).

10.2.1 Selvidentitet i institutionel kontekst

Hvis selvidentiteten hos unge krænkes kan det have betydning for den unges personlighed, der med tiden omlægges til den institutionelle ordens krav og forventninger. En krænkelse af de unges personlighed kan potentielt passivisere deres muligheder for at omstille sig til et liv uden støtte og omsorg, hvilket kan få alvorlige konsekvenser i deres voksne liv ude for botilbuddets rammer (Goffman, 2019: 60-64). Dette bryder med de grundlæggende forudsætninger, som udgør Rosenlunds boligmæssige rammer, der gennem udredningsforløbet har til formål, at understøtte udvikling og vedligeholdelse af de unges funktionsniveau. Derfor bør en anerkendende tilgang ikke skabe en klientgørelse af de unge ud fra deres behov, fordi klientgørelsen medfører at de unge skaber en undertrykkende problemidentitet, der potentielt kan lede til psykisk mistrivsel (Payne, 2005: 36; Järvinen & Mik-Meyer, 2003: 15-16). I nedenstående citat fremstilles den anerkendende tilgang, som et elementært grundlag for den socialfaglige praksis:

“Det er vigtigt, at vi overfor Anders får skabt et miljø, hvor han er tryk og føler sig lyttet til. [...] Derudover er det vigtigt, at vi tilgodeser Anders' behov og uanset Anders' tilstand bliver ved med at opretholde en god dialog, så Anders oplever en god tilknytning til en professionel. På den måde kan Anders' adfærdsproblemer imødekommes og forebygges.” (Bilag 2, svar 1: 10).

Med afsæt i betydningen af den anerkendende tilgang udleder vignetundersøgelsens resultater ikke et spændingsfelt, der indikerer direkte uoverensstemmelse mellem de fagprofessionelle,

idet vignetundersøgelsen består af individuelle besvarelser. På trods af dette kan man argumentere for, at uenigheder i det sociale arbejdes praksis kan have konsekvenser for de institutionelle mål for opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. De fagprofessionelles forskelligartede problemforståelser og handlemuligheder kan have konsekvenser for de unges manglende behovsindfrielse, fordi den socialfaglige praksis er underlagt Rosenlunds målsætninger og rammevurderinger. Dette skyldes, at de fagprofessionelles handlingsmæssige råderum er baseret på unges livs- og sygdomshistorie, hvilket leder til kategorisering og klientgørelse (Järvinen & Mik-Meyer, 2003: 10-11). De fagprofessionelles varierende problemforståelser og handlemuligheder i anerkendelsesorienterede tilgange kan indikere, at der generelt mangler redskaber til opsporing og identifikation i det sociale arbejdes anerkendelsesfællesskab. Indføringen heraf kan modvirke det institutionelle spændingsfelt og konsekvenserne af konfliktfyldte dilemmaer i den socialfaglige praksis (Goffman, 2019: 33- 35, 60-64). Pointen understøttes gennem nedenstående citater, hvor de fagprofessionelles divergerende problemforståelser og handlemuligheder kan være udslagsgivende for en konfliktfyldt indsats, der ikke imødekommer de unges behov:

“At sætte gang i eksterne samarbejdspartnere da jeg som pædagog ikke er uddannet til at håndtere en spiseforstyrrelse. Der ud over vil jeg have til opgave at få opbygget hendes selv-værd ved at være anerkendende. Vil tage en snak om Ida og finde ud af hvad hun kan lide af mad og så starte i det små.” (Bilag 2, svar 7: 24).

“Med udgangspunkt i problemstillingen omkring Ida kan den bedste løsning være, at overføre Ida til en anden institution.” (Bilag 2, svar 9: 28).

Ud fra vignetundersøgelsens resultater er det vanskeligt at udlede en betydning af den emotionelle anerkendelse i det socialfaglige arbejde, eftersom de fagprofessionelle ikke har mulighed for at skabe en personlig og relationel forbindelse til de unge ud fra vignetcasenes beskrivelser. På trods af dette kan det udledes, at den emotionelle anerkendelse finder sted, fordi anerkendelsesteoriens idealtypiske udgangspunkt er, at anerkendelse ikke alene findes i den relationelle forbindelse mellem to individer, men også i overordnede institutionelle og strukturelle forbindelser (Honneth, 2003: 14-15; Andersen, 2013: 409). Dette kan udspringe af de fagprofessionelles individuelle problemforståelser og handlemuligheder, der afleder det faglige vurderingsgrundlag til løsningsorienterede tilgange, som er rammesat af Rosenlunds

institutionelle betingelser (Jeppesen, et al., 2020: 24). Vignetundersøgelsens resultater indikerer, at de fagprofessionelles forskelligartede problemforståelser og handlemuligheder kan medvirke til, at styrke den relationelle forbindelse til de unge. Den relationelle forbindelse skaber en sammenhængskraft mellem de fagprofessionelle og de unge, der bygger på en retslig anerkendelse (Honneth, 2003: 15-16). De unge anerkendes ud fra forudsætningerne om, at deres aktuelle problemstillinger ikke bør fylde mere end andres. Her er udgangspunktet for den socialfaglige praksis at integrere de unge i det institutionaliserede fællesskab (Juul, 2009: 405-406). Dette eksemplificeres i nedenstående citat, hvor Anders' behov for støtte og omsorg sidestilles med andres behov, hvilket skaber en ligeværdig institutionskultur:

“Forsikre Anders om at han aldrig bliver glemt og at personalet hjælper anden borger først, da han har meget brug for hjælpen. Prøv at sætte det i perspektiv for Anders at nogle borger har lige så meget brug for hjælpen som han har, men dog få lavet nogle aftaler med Anders omkring at han fremover informeres, hvis der sker ændringer og hvorfor de sker.” (Bilag 2, svar 6: 12).

Det ligeværdige fællesskab på Rosenlund prioriteres med henblik på, at opretholde de unges universelle rettigheder for moralsk frihed og at være en del af beslutningsprocesser, som er fundamentale for de unges udvikling i overgangen til voksenlivet (Dyring, 2013: 70; Kristensen, et al., 2018: 20-22). Gennem fællesskabet i den institutionaliserede praksis er de fagprofessionelles inkluderende processer medvirkende til, at de unge oplever at være værdifulde for fællesskabet på baggrund af deres kvalifikationer. Dette kommer til udtryk ved at være en aktiv del af beslutningsprocesser, der bør betragtes som et anerkendende perspektiv i den socialfaglige indsats, hvilket fremgår af følgende citat:

“På et botilbud er det sociale fællesskab en stor del af hverdagen, da de unge ofte mødes i de forskellige fællesstuer og indgår i forskellige aktiviteter sammen. De er både hinandens bofæller, men også hinandens venner. Personalet skal derfor også understøtte disse fællesskaber og skabe et miljø, hvor alle er velkomne, hvilket kan ske gennem en åben dialog om, at alle skal inkluderes trods deres vanskeligheder. Dog kan det være vanskeligt for personalet, at inkludere alle borgere på de andres vegne, da de jo i princippet selv

bestemmer over, hvem de vil være venner med. Vi som personale, kan kun understøtte fællesskabet og inkludere alle, hvis det er aktiviteter arrangeret af os” (Bilag 2, svar 9: 20).

De fagprofessionelles inkluderende tilgange i det sociale arbejde knytter sig til den solidariske anerkendelse, der har betydning for de unges praktiske selvforhold og som udtrykkes gennem de unges stigende grad af selvtillid. Dette kan potentielt være begrænsende for udviklingen af unges psykiske mistrivsel (Honneth, 2003: 16; Juul, 2009: 406). Samtidig understøtter perspektivet betydningen af den retslige anerkendelse, eftersom de fagprofessionelles praksis bør anerkende de unge som autonomt handlende retssubjekter. Dette kan lede til, at de unge opnår en følelse af selvrespekt indenfor de institutionelle rammer (ibid.). Selvom den anerkendende tilgang er vigtig for anerkendelsesfællesskabet i den institutionelle kultur, så identificeres den anerkendende tilgang ikke kun som et anvendeligt socialfagligt pejlemærke til at understøtte de unges hverdag. For at understøtte de fagprofessionelles socialfaglige tilgange, så afhænger den institutionelle kultur også af, at de fagprofessionelles anerkender de institutionelle retningslinjer. Dermed er institutionens sammenhængskraft styret af de fagprofessionelles anerkendelse, der knytter sig til betydningen af det handlingsmæssige råderum.

10.3 Fagprofessionelles dømmekraft

Det idealtypiske udgangspunkt for dømmekraft fordrer, at de fagprofessionelle skal være i stand til at udøve den socialfaglige indsats med en stor grad af fleksibilitet, fordi ingen arbejdsdage er ens, hvilket også forudsætter at de skal opretholde en faglig integritet (Høilund & Juul, 2015: 61, 63). Dermed bør de fagprofessionelle reflektere over den socialfaglige indsats, der opstår på baggrund af de institutionelle forudsætninger ved at foretage individuelle vurderinger, der bygger på deres videns- og erfaringsgrundlag. Grundlaget er at skabe bedste de forudsætninger for unge, ved at etablere en meningsfuld hverdag til trods for varierende problemstillinger i det sociale arbejde, hvilket stiller store krav til de fagprofessionelles handlingsrationaler (Ottosen, et al., 2018: 50). Pointen tydeliggøres i nedenstående citat:

“For personalet er det derfor svært, at navigere i, at tage hensyn til flere, da man ofte kun er et personale til stede i hver gruppe. Her er det vigtigt, at personalet foretage individuelle vurderinger over, hvordan borgernes struktur og behov opretholdes og imødekommes. Det er

en svær balancegang, men man bliver nødt til at handle ud fra, hvad man vurderer bedst i den pågældende situation.” (Bilag 2, svar 8: 7).

Citatet understøtter hvordan de fagprofessionelles personlige dømmekraft bliver determinerende for, hvordan den socialfaglige indsats udføres, idet de fagprofessionelle skal agere i et handlingsmæssigt råderum, hvor deres faglige vurdering kan tilsidesætte unges behov (Juul, 2010: 354). Den personlige dømmekraft påvirkes af de institutionelle rammer, som Rosenlund er en del af og derfor er de fagprofessionelle nødsaget til at foretage vurderinger, der er i overensstemmelse med institutionens betingelser for praksis. Med afsæt i ovenstående betyder det, at de fagprofessionelle ofte er ‘alene’ og har til opgave, at imødekomme flere unges behov på samme tid gennem selvstændige løsningsorienterede tilgange (ibid.). For at de fagprofessionelle kan udvise støtte og omsorg, der tager udgangspunkt i de unges drømme, ønsker og behov med afsæt i en relationspædagogisk, neuropædagogisk og anerkendende tilgang, er det sociale arbejde tilrettelagt ud fra bestemte tilgange. Derfor er de fagprofessionelle er underlagt en praksis, der forudsætter konkrete handlingsrationaler, der har til formål at understøtte en ensartet praksis. Alligevel udledes det, at det handlingsmæssige råderum indebærer en mulighed for at reflektere over hvordan de fagprofessionelle får integreret en faglig og personlig indflydelse i egen praksis, selvom det strider mod de institutionelle principper (ibid.). De fagprofessionelles problemforståelser har dermed betydning for, hvilke handlemuligheder der anses som rimelige og meningsfulde, hvilket bidrager til, at de fagprofessionelle handler forskelligt med afsæt i deres socialfaglige indsigter, vaner og traditioner:

“Hvis personalet ikke forstår Anders på andre måder end som det står beskrevet i samværsvejledningen er svært at komme til bunds i hans akutte problemstilling og nogle gange vægter den professionelle rolle ikke nær så højt, som den personlige relation” (Bilag 2, svar 9: 9).

Endvidere gør de fagprofessionelles personlige dømmekraft sig gældende, når de med afsæt i deres personlige og faglige baggrund handler ud fra det, som de vurderer som retmæssigt forsvarligt (Høilund & Juul, 2015: 62). De fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder tager afsæt i, at deres socialfaglige viden og faglige vurderinger bygger på fortolkninger i konkrete situationer. Perspektivet kan medføre, at der opstår usikkerhed mellem

de fagprofessionelle i håndteringen af de unges problematikker. Samtidig belyser vignetundersøgelsens resultater de dilemmaer, som de fagprofessionelle kan befinde sig i, når de agerer i et handlingsmæssigt råderum, der både udfordrer deres problemforståelser og handlemuligheder. Dette tydeliggøres i besvarelsen af vignetcasen vedrørende Emil:

“Jeg mener, at der skal udarbejdes en handleplan, der gør det muligt for personalet, at vide hvad de skal gøre i helt konkrete situationer. Udadreagerende adfærd er ofte en svær størrelse, da man som personale ofte ikke ved, hvordan man skal håndtere det. Skal man trække sig? Skal man gå til ham? Det hele afhænger af en vurdering i hvert tilfælde.” (Bilag 2, svar 3: 17-18).

I forlængelse heraf fremstilles det, at de fagprofessionelle er pålagt bestemte faglige tilgange, men at disse kan fortolkes forskelligt, hvilket understreger at deres dømmekraft påvirkes af institutionelle rammer, der begrænser de fagprofessionelles individuelle problemforståelser og handlemuligheder:

“Alligevel er det svært, da vi som personale ofte bliver pålagt at benytte os af neuropædagogisk og socialpædagogiske tilgange, men personalet kan opfatte dette på forskellige måder, da det er tilgange, som rummer enormt mange delelementer. I Amalies tilfælde, synes jeg derfor det er vigtigt, at personalet får skabt en fælles forståelse for, hvordan hendes problematikker håndteres.” (Bilag 2, svar 3: 32).

De fagprofessionelle skal agere i et handlingsmæssigt råderum, hvor deres individuelle dømmekraft er determinerende for samarbejdet med de unge. Den institutionelle dømmekraft udgør et fagligt og moralsk kodeks for, hvordan den socialfaglige indsats skal tilrettelægges ud fra de unges behov (Juul, 2010: 354). De ovenstående citater illustrerer, hvordan de fagprofessionelle er afhængige af konkrete handlingsplaner, der er i overensstemmelse med Rosenlunds forudsætningsvise betingelser for en udredende indsats. Betingelserne har betydning for, hvordan de fagprofessionelles handlemuligheder udføres i praksis og skaber dermed forudsætningerne for en ensartet tilgang, der bygger på fælles værdier og tilgange i arbejdet med unge (ibid.). Med denne slutning er de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder medkonstituerende til, at fremme en god socialfaglig dømmekraft, der

muliggør at imødekomme de unges behov, så psykisk mistrivsel opspores og identificeres rettidigt (ibid.).

10.3.1 Enigheder og uenigheder omkring den socialfaglige praksis

Med afsæt i de fagprofessionelles dømmekraft i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel, så udledes det af ovenstående, at dømmekraft er determinerende for den socialfaglige praksis inden for de institutionelle rammer. Selvom de institutionelle rammer fordrer til ensartet praksisudøvelse, så foreligger der grundlæggende værdiforskelle i de fagprofessionelles individuelle holdninger til konkrete problemstillinger. Dette fremgår blandt andet af vignetcasen vedrørende Ida, hvor de fagprofessionelle er uenige om, hvorvidt problemstillingen skal anses som social- eller sundhedsfaglig:

“Det hænger meget sammen, men jeg vil vurdere, at den sundhedsfaglige del er større, end hvad en socialpædagog kan hjælpe, og derfor bør en indlæggelse være en mulighed.” (Bilag 2, svar 5: 26).

“Social helt klart socialt! Idas mindset er 100% og leve op til nogle skønhedsidealiser som samfundet har præsenteret hende for og derfor gør det til et socialt problem.” (Bilag 2, svar 6: 26).

Citaterne illustrerer, at der identificeres forskellige opfattelser, vurderinger og holdninger mellem de fagprofessionelle, der udleder uenigheder om, hvordan konkrete problemstillinger bør håndteres, hvilket belyser kontrasten af dømmekraft i det sociale arbejdes praksisfelt. Uenighederne kan medføre, at indsatsen over for unge praktiseres ud fra en divergerende socialfaglig tilgang, der afledes af forskellige problemforståelser og handlemuligheder. Dermed kan indsatsen udlede forskellige tilgange, der har betydning for de fagprofessionelles til- og fravalg af handlemuligheder, som giver varierende tilgange til social- og sundhedsfaglige problemstillinger, der kan være skabe udfordringer i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel (Bilag 2, svar 1-2: 15-16). De fagprofessionelles sociale dømmekraft giver sig særligt til kende, når der tages afsæt i det direkte møde med unge, hvor fagprofessionelle har til opgave at agere i et spændingsfelt, der forudsætter at de tager hensyn til de unges specifikke livshistorie, institutionsfortælling og de fagprofessionelles socialfaglige indsigt:

“I samarbejde med Anders er det vigtigt, at personalet opbygger en god relation til Anders, så alt personale har kendskab til de udfordringer, der kan udløse en selvskadende kultur og derfor er personalets beredskab både professionelt og personligt essentielt for at forebygge Anders’ selvskadende kultur.” (Bilag 2, svar 9: 9).

Betydningen af den sociale dømmekraft illustreres gennem ovenstående citat og bygger på en anerkendelse af de unges ret til at være medbestemmende i struktureringen af deres egen indsats (Dyring, 2013: 70). Dette sker samtidig med at de fagprofessionelle skal imødekomme økonomiske og socialpolitiske hensyn, idet den institutionelle dømmekraft rammesætter den sociale dømmekraft. Hertil påvirkes den sociale dømmekraft altid af personlige og institutionelle betingelser, hvor de fagprofessionelles viden, erfaringer og rutiner får betydning for det relationelle møde med unge (Høilund & Juul, 2015: 62-63). Der kan opstå relationel ubalance eftersom det er gennem relationerne at magt udøves og dens roller tildeles. Dette skyldes, at de fagprofessionelle ikke altid er opmærksomme på, at der kan være en forbindelse mellem viden og magt (Pedersen, 2021: 9-10). De fagprofessionelle kan samtidig udvise en dømmekraft, der er i uoverensstemmelse med de problemforståelser, der præger deres individuelle personlige dømmekraft, fordi magtsymmetrien i den socialfaglige indsats kan være styret af den relationelle forbindelse mellem fagprofessionelle og unge (ibid.). Dette kommer til udtryk i vignetcasene vedrørende Anders og Ida:

“Hvis pædagogerne ikke magter denne opgave, er der mange konsulenter der kan hjælpe med sådan en problemstilling. De kan give nogle værktøjer og redskaber til at hjælpe Amalie.” (Bilag 2, svar 8: 34).

“Som fagperson er det her vigtigt at skabe en tryk, og tillidsfuld relation til Ida gennem et ligeværdigt forhold.” (Bilag 2, svar 2: 22).

Citaterne belyser de fagprofessionelles uenigheder vedrørende betydningen af den individuelle relationelle forbindelse til de unge, hvilket illustrerer en diskrepans, der opstår når de fagprofessionelles udøvende magt eller manglende stillingtagen er i direkte uoverensstemmelse (Pedersen, 2021: 41). De fagprofessionelles forskelligartede problemforståelser kan medføre, at de befinder sig i et spændingsfelt, hvor den sociale dømmekraft skal kombineres med den

personlige og institutionelle dømmekraft. De ovenstående citater tydeliggør den divergens, der findes i de fagprofessionelles individuelle problemforståelser gennem deres personlige holdninger, værdier og fortolkningsrammer, hvilket har indvirkning på deres handlemuligheder i det direkte møde med unge, som potentielt kan medføre forskelligartethed i den socialfaglige indsats (Juul, 2010: 354; Høilund & Juul, 2015: 62-64). Her er det vigtigt at forholde sig til, at den socialfaglige praksis udføres i en kontekst, hvor de fagprofessionelle skal finde rationaler i den socialfaglige indsats samtidig med, at de skal opretholde den institutionelle dømmekraft, som forener sig med totalinstitutionens karakteristika. Nedenstående citat tydeliggør, hvordan de fagprofessionelle faciliterer en social interaktion og hvordan der ikke skabes konsensus omkring en 'skadende adfærd':

“De unge på et botilbud indgår i et stort fællesskab og ser ofte hinanden som venner og i nogle tilfælde som familie. De indgår i en konstant dialog med hinanden og Idas sundhedskultur kunne derfor potentielt være skadeligt for de andre unge.” (Bilag 2, svar 8: 27).

Problemstillinger som ovenstående kan medføre, at fagprofessionelle befinder sig i konfliktfyldte dilemmaer, hvis de unge ikke ønsker at tilpasse sig institutionskulturen på Rosenlund. De fagprofessionelles dømmekraft bliver dermed central i forbindelse med deres vurdering af en specifik problemstilling, hvorved de gennem den sociale samhandlingsorden skal finde mening i indsatsen (Goffman, 2019: 18-20; Jeppesen, et al., 2020: 360). Selvom de unge i visse tilfælde gennemgår en klientgørende proces, så foreligger der en udbredt enighed om at de fagprofessionelle skal sikre, at de unge ikke bliver en sag i institutionens foranstaltninger:

“I dette tilfælde kan Emil også nemt havne i en bestemt kategori, hvor alle altid vil tage afstand til ham på baggrund af det udadreagerende adfærd og som personale har vi en vigtig opgave, som består af, at dette undgås.” (Bilag 2, svar 9: 18-19).

“Det er vigtigt, at ændre tilgangen til Emil, så han ikke ses som en borger, der er problemskabende, men som en borger, der har udfordringer i de situationer, som borgeren befinder sig i.” (Bilag 2, svar 1: 19).

Selvom der er udbredt enighed om, at den klientgørende proces har negativ indvirkning på de unge, så anses den åbenlyse klientgørelse stadig som determinerende, fordi klientgørelse også bidrager til tilrettelæggelsen af den socialfaglige indsats, hvorigennem mængden af normtimer estimeres på baggrund af socialpolitiske bestemmelser baseret på den unges behov for støtte og omsorg (Järvinen & Mik-Meyer, 2003: 10; Social- og Ældreministeriet: 2022). Resultaterne fra vignetundersøgelsen indikerer, at de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder er indskrænket til en begrænset ramme. Dette kan medføre, at de fagprofessionelle oplever at befinde sig i et spændingsfelt, hvis de institutionelle betingelser ikke tilgodeser de fagprofessionelles fagidentitet, som påvirkes når den personlige og sociale dømmekraft begrænses af de institutionens rammesatte betingelser. Fordi den institutionelle dømmekraft kan underminere betydningen af de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel på baggrund af det relationelle møde med de unge, har Rosenlund sammenlignelige træk med totalinstitutionens præmisser (Juul, 2010: 350; Goffman, 2004: 283).

10.4 Delkonklusion

Vignetundersøgelsens holdningsbaserede resultater på baggrund af de fagprofessionelles viden- og erfaringsgrundlag, udleder divergerende opfattelser, vurderinger, værdier og holdninger, som determinerende for deres problemforståelser og handlemuligheder i den socialfaglige praksis. Selvom de institutionelle betingelser fordrer til ensartet tilgang, så leder divergensen til enigheder og uenigheder, der skaber en ambivalent konstruktion af praksisfeltet, hvilket har betydning for samhandlingsordenen. Dette har betydning for de fagprofessionelles opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel, eftersom forskelligartede problemforståelser og handlemuligheder skaber usikkerhed i håndteringen af unges social- og sundhedsfaglige problematikker, på baggrund af praksisfeltets magtsymmetri. Spændingsfeltet opstår som følge af, at de fagprofessionelles handlingsmæssige råderum mangler ensartethed, hvilket afspejler sig i koblingen mellem den faglige og personlige relationelle forbindelse.

Kapitel 8

Analysedel 2: Fokusgruppelinterviewets resultater

11. Konstruktionen af en meningsskabende praksis

Vignetundersøgelsens holdningsbaserede resultater knytter sig til de fagprofessionelles individuelle brede, nuancerede og helhedsorienterede problemforståelser og handlemuligheder. Dette leder op til at forfølge udvalgte tematikker, der er gældende for en meningsskabende praksis for unge. I dette kapitel fremstilles betydningen af anerkendelse i den socialfaglige praksis, idet den analytiske fremstilling af vignetundersøgelsen udleder, at anerkendelsesidealet har særlig betydning for de fagprofessionelles relationelle møde med unge. Samtidig udledes det, at anerkendelsesidealet har betydning mellem de fagprofessionelle, hvormed det findes relevant at forfølge perspektivet om anerkendelsesfællesskabet, der henviser til en overordnet konsensus omkring den socialfaglige praksis på Rosenlund. For at skabe en meningsfuld praksis er de fagprofessionelle afhængige af en gensidig relationel forbindelse, idet denne relation skaber en samhörig samhandlingsorden, der danner forudsætningerne for ensartet praksis. Fokusgruppeinterviewet tilfører en refleksionsgenererende proces blandt de fagprofessionelle på Rosenlund, og tager afsæt i den dynamiske interaktion mellem de fagprofessionelle ud fra deres eksplicite videns- og erfaringsgrundlag. Fokusgruppeinterviewet genererer en vidensdeling gennem en diskussion om konstruktionen af den meningsfulde socialfaglige praksis. Dermed fremstilles betydningen af de fagprofessionelles enigheder og uenigheder vedrørende deres problemforståelser og handlemuligheder, hvilket muliggør at fremhæve styrende principper for opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Fremstillingen bidrager med en nytænkning gennem en kritisk teoretisk realisering, der har til formål at fremhæve hvordan de fagprofessionelle på Rosenlund, imødekommer den negative udviklingstendens i mental sundhed gennem dømmekraft i det handlingsmæssige råderum.

11.1 Behovet for et institutionelt anerkendelsesfællesskab

På baggrund af fokusgruppeinterviewets resultater udledes det, at anerkendelsesidealet udgør et væsentligt grundlag for at opretholde en relationel forbindelse mellem de fagprofessionelle og de unge. Derfor fremgår det i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel, at anerkendelse ikke udspiller sig i et undertrykkende institutionaliseret format. Dette kommer til udtryk ved, at de fagprofessionelle ikke tillægger den enkelte unges mentale sundhedstilstand værdi, som et psykisk forbehold ud fra deres livs- og sygdomshistorie samt dertilhørende udfordringer (Payne, 2005: 36; Järvinen & Mik-Meyer, 2003: 15-16). Derimod identificeres den formålsrettede tilgang på Rosenlund, idet de fagprofessionelle tager afsæt i

en anerkendende tilgang ud fra de unges individuelle udvikling og generelle trivsel, mens den institutionaliserede praksis tager udgangspunkt i de unges identitetsmæssige potentialer:

“De udvikler sig hvert fald, men om de ændrer identitet det ved jeg ikke. Sådan umiddelbart så vil jeg nok tænke, at man ikke ændrer identitet, men at man udvikler sig og bliver klogere og man bliver erfaringsmæssigt rigere, så ens ageren bliver anderledes sammen med ens adfærd og forståelse, men identitet er vel næsten konstant.” (Bilag 4: 68).

De fagprofessionelle har med afsæt i den anerkendende tilgang erkendelse for, at identiteten er en grundlæggende egenskab, hvilket distancerer sig fra en klientgørelse af de unge på baggrund af deres psykiske lidelser (Järvinen & Mik-Meyer, 2003: 15-16). Selvom ovenstående citat henviser til et fagligt hensyn for at bevare de unges identitet, så præges identiteten af de institutionelle betingelser, fordi omgivelserne består af fastlagte rutiner og strukturer, der har til formål at skabe grundlag for en udredende tilgang (Goffman, 2019: 13-15, 33-35). I den forbindelse bliver det forandringsperspektiverende grundlag for en ensartet praksis nemmere at udøve, hvis de institutionelle forudsætninger er de samme uanset de unges identitet og forskellige behov. Dette muliggør, at de fagprofessionelle er i stand til at opretholde den institutionelle orden, hvor det eneste der adskiller de overordnede vilkår fra hinanden, er den enkelte relationelle forbindelse mellem de fagprofessionelle og de unge (Jeppesen, et al., 2020: 360). Perspektivet henleder til en overvejelse om, hvorvidt de totalinstitutionaliserede tilgange på psykiatriområdet kan have betydning for de unges selektive udtryksformer, som tilpasses når de unge indgår i institutionel kontekst (Goffman, 2019: 18-21, 60-64). Endog udledes det af fokusgruppeinterviewets resultater, at der identificeres en uenighed mellem de fagprofessionelle vedrørende betydningen af de institutionelle rammer for de unges udredningsforløb:

“Vi skal respektere, at det er deres hjem vi er i [...], men vi kommer jo hjem til dem, når de har lagt paraderne ned.” (Bilag 4: 60).

“Jeg er ikke helt enig, men jeg er delvis enig i det du siger. Rosenlund er deres midlertidige hjem, øh, men jeg synes mere det er deres værelse, der er deres hjem. Så har vi alle de her

fællesarealer og der bliver jeg simpelthen nødt til at sætte en anden dagsorden.” (Bilag 4: 61).

Citaterne indikerer, at de fagprofessionelle tillægger de institutionelle rammer forskellig betydning, hvilket i visse tilfælde kan det medføre, at det institutionelle format tillægges større værdi end den relationelle forbindelse (Payne, 2005: 36; Järvinen & Mik-Meyer, 2003: 15-16). På baggrund af fokusgruppeinterviewets resultater fremgår det, at de unge tilpasses det institutionaliserede format på Rosenlund, hvor nogle fagprofessionelle tager afsæt i dokumentation frem for de unges egentlige behov (Bilag 4: 70). Det institutionaliserede format omfatter, at unge reduceres til at tilhøre en bestemt kategori, der er bestemt ud fra deres tilværelse og handlemønstre og hvor de unge fastholdes for at fremme en progressiv udvikling af deres mentale sundhedstilstand (Järvinen & Mik-Meyer, 2003: 10-11). Såfremt de fagprofessionelle ikke tager udgangspunkt i de unges behov, tages der afstand fra den relationelle forbindelse og de anerkendende sfærer i den institutionaliserede praksis. Afstanden problematiserer muligheden for at imødekomme de unges problemstillinger, der kan lede til psykisk mistrivsel og en potentiel udvikling af yderligere psykiske lidelser (Honneth, 2003: 14-16; Juul, 2009: 405-406). For at imødekomme en anerkendende tilgang bør anerkendelsesidealet opstå i den relationelle forbindelse og ikke på baggrund af unges dokumenterede tilstand om deres livs- og sygdomshistorier, hvilket også præsenteres som en central pointe i fokusgruppeinterviewet:

“Så tit og ofte vil man have gavn af lige så stille og lægge de der papirer til side i starten og så lære borgeren at kende som de er, når de kommer ind, fordi ligesom vi andre, så ændrer de sig også i forhold til det miljø de er i. Så hvis man ligesom skal gøre borgeren noget godt, så skal man lære dem at kende ud fra det man ser når de kommer ind; og ikke ud fra den dannelse man gør ud fra nogle papirer, fordi de stemmer ikke ret tit overens på flere områder.” (Bilag 4: 70).

Selvom de fagprofessionelles sociale praksisopgaver består i at observere de unges adfærd, så kan forskellige problemforståelser og handlemuligheder ikke altid imødekomme komplikationer i de unges varierende adfærd, idet der ikke findes et generaliserbart handlingsmæssigt råderum, der er i stand til at identificere problematiseret adfærd blandt unge (Ottosen, et al., 2018: 50). På baggrund af fokusgruppeinterviewet vurderer de

fagprofessionelle selv, at det kan være vanskeligt at følge med i de unges udvikling af psykisk mistrivsel. Den institutionelle orden gør, at de fagprofessionelle arbejder i skiftende gruppesammensætninger, på tværs af vagtlag og på forskellige tidspunkter (Bilag 4: 73-74). De fagprofessionelle er derfor afhængige af dokumentation omkring de unges aktuelle mentale sundhedstilstand, fordi deres adfærd ændrer sig over tid. Selvom de fagprofessionelle vurderer den relationelle forbindelse som en forudsætning for en meningsfuld praksis, så kan den relationelle forbindelse svigte, når de fagprofessionelle har mange behov at imødekomme på samme tid:

“Vi har også haft nogle, hvor jeg ikke havde set personen mistrives - det var sådan set via hende moren der henvendte sig. Vedkommende mistrives fordi vedkommende ikke havde noget at lave. [...] Øh, men jeg var først ikke opmærksom på det, fordi vedkommende sad meget inde ved sig selv, men der blev ikke udtrykt at vedkommende ikke havde det godt.” (Bilag 4: 72).

“Der er jo ikke en opskrift på okay gør de sådan, så er det tegn på mistrivsel. Det er meget forskelligt fra person til person om hvad det er for nogle tegn, som man skal være opmærksomme på.” (Bilag 4: 72).

Selvom det meningsfulde sociale arbejde bygger på brede, nuancerede og helhedsorienterede videns- og erfaringsudvekslinger i det tværprofessionelle samarbejde, så er de fagprofessionelle afhængige af hinanden i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Dette er nødvendigt på trods af enigheder og uenigheder i den socialfaglige indsats, selvom de fagprofessionelle ikke nødvendigvis indgår i samstemte arbejdsgrupper på baggrund af den institutionelle orden (Bilag 4: 51-52; Pedersen, 2021: 9-11, 47-48).

11.1.1 Grundlaget for konsensus i socialfaglige tilgange

Selvom Rosenlund har totalinstitutionelle forgreninger på baggrund af de gældende betingelser, der søger at opretholde faste strukturer og rutiner, så fremgår det af fokusgruppeinterviewet, at den institutionaliserede kontekst består af brede, nuancerede og helhedsorienterede tilgange til den socialfaglige praksis. Tilgangene afspejler ikke totalinstitutionelle betingelser for en indelukket og formelt administreret opholds- og arbejdsplads, der har betydning for de unges tilværelse (Goffman, 2019: 9-12). Dermed udledes

det af den analytiske fremstilling, at de institutionelle betingelser ikke har lige så afgørende betydning for opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel, men at de fagprofessionelles forskelligartede tilgange, kan være mere meningsfulde i konstruktionen af praksis på baggrund af deres individuelle problemforståelser og handlemuligheder. Med dette afsæt findes det relevant at forholde sig til betydningen af de fagprofessionelles faglige vurderingsgrundlag, hvor de alle besidder samme grundlæggende pædagogiske forudsætninger. Dette afspejler sig ved, at de har samme uddannelsesbaggrund og søger at opretholde en medbestemmende institutionskultur, hvormed de fagprofessionelle har samme forudsætningsvise vilkår i forbindelse med støtte og omsorg:

“Det har altid været vigtigt for mig, altså, som jeg også har meldt ud, at det er ikke mig der bor der og det er ikke mine regler der gælder. De andre er lige så medbestemmende. Det er jo ikke kun mine behov der bør gøre sig gældende.” (Bilag 4: 63-64).

Selvom citatet afspejler en generel holdningstendens mellem de fagprofessionelle på Rosenlund, så fremhæves betydningen af den hierarkiske standard i nedenstående citat, der tydeliggør en differentieret tilgang, der kan skabe faglig uenighed. De modstridende forhold om den institutionaliserede praksis bryder med de eksisterende vilkår, der danner rammerne for den socialfaglige indsats og indikerer, at de fagprofessionelle ikke nødvendigvis deler samme forudsætningsvise betingelser for en medskabende praksis på Rosenlund:

“Når det så er sagt, så er der jo også et hierarki det kan vi jo ikke komme udenom!” (Bilag 4: 64).

På baggrund af tidligere analytiske udledninger fremstilles betydningen af anerkendelsesfællesskabet, som essentiel for opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Endog udledes det af ovenstående citat, at manglende anerkendelse mellem fagprofessionelle potentielt kan lede til et brud på den institutionelle samhandlingsorden, der er bestemt ud fra forudsætningerne om, at der findes en overordnet konsensus i det sociale arbejde praksis (Goffman, 2019: 9-12; Pedersen, 2021: 9-11, 47-48). Betydningen af manglende anerkendelse mellem de fagprofessionelle kan have betydning for de faglige vurderingsgrundlag, som udspringer af uenigheden om håndteringen af de unges problemstillinger, hvilket kan lede til psykisk mistrivsel, der potentielt kan føre til yderligere psykiske lidelser. Såfremt den

gældende samhandlingsorden ophører, har det ikke kun betydning for de fagprofessionelles individuelle vurderingsgrundlag, men også for det institutionelle anerkendelsesfællesskab på Rosenlund (ibid.). Dermed kan enigheder og uenigheder have en problematiserende karakter ud fra en hierarkisk standard. Perspektivet underbygger betydningen af konsensus mellem de fagprofessionelle i det sociale arbejde praksis, hvis grundlag for støtte og omsorg afhænger af et anerkendelsesfællesskab i det tværfaglige samarbejde. De fagprofessionelles individuelle problemforståelser og handlemuligheder er ikke nok til at understøtte de faglige vurderingsgrundlag, som foretages i det relationelle møde med unge. Derfor afhænger Rosenlunds personalesammensætning af den personlige og relationelle forbindelse mellem de fagprofessionelle, fordi denne forbindelse også har betydning for et meningsfuldt forløb for de unge. Pointen fremhæves gennem følgende citat:

“Man er nødt til at kigge rundt på dem man skal være sammen med, om hvordan tingene er i forhold til samarbejde og sådan. Men når det er sagt, men så arbejder man jo et sted, hvor det skal give mening for mennesker man arbejder for (...)” (Bilag 4: 66).

For at skabe mening i den socialfaglige indsats udledes det, at anerkendelse er en fremtrædende idealtypisk tilgang i det sociale arbejdes praksis, og er determinerende for de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. De socialfaglige indsatsmål er samtidig betinget af de fagprofessionelles indbyrdes anerkendelse og erkendelsen af individuel faglighed, som danner grundlag for det handlingsmæssige råderum, der ydermere knytter sig til de fagprofessionelles dømmekraft.

11.2 Dømmekraft i en dilemmafyldt praksis

Fokusgruppeinterviewet illustrerer, at de fagprofessionelle agerer i et handlingsmæssigt råderum, som har et dobbelt formål, der både udviser støtte og omsorg men også kontrollerer de unge gennem adfærds- og følelsesregulerende tilgange på Rosenlund (Järvinen & Mik-Meyer, 2012: 13). Perspektivet stiller særlige krav til de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder, hvor de har et særligt ansvar i forbindelse med deres faglige ekspertise vedrørende opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel (ibid.). Samtidig bør de fagprofessionelle anse de unge som autonome og selvansvarlige individer på trods af den udbredte diversitet i livs- og sygdomshistorier, fordi de unge er eksperter i eget liv (Järvinen &

Mik-Meyer, 2003: 15-16). Den relationelle forbindelse består af et samarbejde med de unge, der distancerer en klientgørende relation og står i kontrast til den totalinstitutionelle sammenhæng, som kan være begrænsende for den unges potentialitet (ibid.). Nedenstående citat illustrerer det spændingsfelt, som de fagprofessionelle agerer i når de stilles over for skiftende behov og uforudsigelige hændelser. Her skal de fagprofessionelle imødekomme de unges problemstillinger og sikre, at alle inddrages i det sociale fællesskab:

“Årh altså, jamen jeg synes den er svær, fordi du har 18 borgere og du har 18 forskellige øhm. De har jo hver deres udfordringer og øhm. Det er svært at sige, hvad der grundlæggende er problemstillingen derude, fordi de har hver deres, hver deres handicaps, kan man sige.” (Bilag 4: 44).

Spændingsfeltet stiller særlige krav til de fagprofessionelles dømmekraft, hvor det handlingsmæssige råderum udgør et nødvendigt aspekt i den socialfaglige praksis på Rosenlund. De fagprofessionelles dømmekraft har betydning for den socialfaglige indsats, hvor den individuelle dømmekraft defineres af individuelle problemforståelser, der har indvirkning på handlemulighederne overfor en konkret problemstilling (Juul, 2010: 350-354). Samspillet kan være styrende for de fagprofessionelle til at kunne opspore og identificere psykisk mistrivsel i det relationelle møde med unge, idet deres problemforståelser og handlemuligheder er indskrænket til en begrænset ramme gennem institutionelle vilkår (ibid.). De fagprofessionelles individuelle dømmekraft tilkendegives gennem en reflektiv proces med afsæt i videns- og erfaringsgrundlag, der bidrager til at vurdere de unges problemstillinger. Formålet er at skabe et hensigtsmæssigt samarbejde med de unge (ibid.). Dømmekraften er varierende, idet de fagprofessionelle skal handle i situationer, hvor deres individuelle problemforståelser har indvirkning på deres handlemuligheder, som er betinget af den institutionelle dømmekraft (Høilund & Juul, 2015: 63). På baggrund af fokusgruppeinterviewets resultater udledes det, at den institutionelle dømmekraft ofte er fremherskende, hvilket har betydning for den socialfaglige praksis:

“Det gør da også, at man laver de der vurderinger, hver gang man kommer på arbejde, hvad er der lige af ‘skal opgaver’ og hvem har så nogle behov, det er nummer to og så nummer tre, er der noget tid og ressourcer tilbage, jamen så får de resterne, ikke?” (Bilag 4: 55).

Citatet belyser de fagprofessionelles dominerende institutionelle dømmekraft, idet 'skal opgaverne' prioriteres, mens de unges behovsindfrielse nedprioriteres. Hvis 'skal opgaver' prioriteres kan dette medføre en begrænsning af de fagprofessionelles tid og ressourcer, som påvirker den relationelle forbindelse til de unge. De fagprofessionelle kan havne i et spændingsfelt, hvor de skal gå på kompromis med deres individuelle faglighed på grund af den institutionelle dømmekrafts omfattende betydning for den socialfaglige praksis på Rosenlund, hvormed de fagprofessionelles handlemuligheder indskrænkes til en begrænset ramme (Bilag 4: 44-45). De strukturelle rammer er begrænsende for de faglige ressourcer og redskaber i henhold til den personlige dømmekraft, der tidligere udledes som karakteriserende for den relationelle forbindelse (Høilund & Juul, 2015: 83). Derfor udledes det, at den socialfaglige indsats på Rosenlund udgør en dilemmafyldt praksis, når de fagprofessionelle søger at skabe ligevægt mellem deres individuelle faglighed, der er begrænset af institutionens indvendige og udvendige rammer:

“Men jeg synes, man står i den udfordring og kan lave noget, hvor alle, de ligesom får lige meget ud af det. Øhm og så fordi, hvis man tager udgangspunkt i den svageste, så kan man sige, så går de øhm, så går de lidt stærkere tabt i det og tager man udgangspunkt i de stærkere, så vil de svageste falde fra [...]” (Bilag 4: 45).

Inklusionen af de unge stiller særlige krav til de fagprofessionelles sociale dømmekraft, da denne fremstår i det direkte møde (Høilund & Juul, 2015: 73). De fagprofessionelles sociale dømmekraft vil altid være påvirket af den personlige og institutionelle dømmekraft, hvormed de fagprofessionelles brede, nuancerede og helhedsorienterede videns- og erfaringsgrundlag har betydning i det relationelle møde med de unge. Den effektmæssige indvirkning af den personlige og institutionelle dømmekraft skaber ubalance mellem etiske og juridiske normer, hvorigennem de fagprofessionelle forvalter konfliktfyldte værdier og opgaver, mens de samtidig forsøger at kombinere den personlige og institutionelle dømmekraft (Høilund & Juul, 2015: 73; Goffman, 2004: 283). De fagprofessionelles forskelligartede problemforståelser og handlemuligheder i den socialfaglige praksis kan derfor lede til uenigheder, om deres ansvar i indsatsen rettet mod unge:

“Fordi, jamen der har vi jo en igen, der ikke kan, han kan ikke rumme, hvis der ikke er nogle som tager ansvar, fordi så tror han, at han skal og så kører det hele i fisk, fordi så skal alle

gøre, som han vil, ikke også? [...] Og det er det, vores rolle er jo ligesom at være de voksne og de ansvarlige og så tage teten og sige, at det er sådan det er og ingen for de der rammer, der har du et selvvalg.” (Bilag 4: 48).

“Det er i hvert fald vores ansvar og prøve at lave nogle rammer og en struktur, som de unge kan være i. Det tænker jeg, mere end det der med at tage ansvar. Fordi det kan man jo så sige, er det at tage ansvar eller er det et forsøg på få kontrol over noget.” (Bilag 4: 48).

Med afsæt i ovenstående citater udledes det, at der kan opstå uenighed mellem de fagprofessionelle på baggrund af deres problemforståelser i forbindelse med ansvarsfordelingen og hvordan ansvar skal fortolkes. De manglende retningslinjer for en ensartet socialfaglig praksis medvirker til divergerende fortolkningsrammer, som kan skabe forvirring mellem de unge, der i stedet forsøger at overtage ansvarsrollen (Pedersen, 2021: 41). De fagprofessionelle har til opgave at balancere kontrol og ansvar, der er bestemt ud fra de rammesætninger som totalinstitutionen også forudsætter, men som til gengæld refererer til kontrolleret tilpasning af de unge i en ulige magtrelation (Goffman, 2019: 13-14). For at udjævne den ulige magtrelation mellem de fagprofessionelle og de unge, stilles der høje krav og forventninger til de fagprofessionelles observerende funktion, som dokumenteres med henblik på opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. De fagprofessionelles problemforståelser er afgørende for hvad der dokumenteres og handles på. Dermed er de fagprofessionelles dømmekraft determinerende for, hvilke tegn på mistrivsel der vurderes som problematiserende:

“Det er jo vores arbejde at observere på adfærd, men der er det sundhedsfaglige også noget vi skal observere på og dokumentere. Der er noget [i forhold til det mentale, sociale og fysiske der er noget sundhed] og det er jo det vi skal. Det er bare så vigtigt at få kommunikeret de her observationer eller få dem skrevet dem ned selvom det er 'dødens pølse' det CURA der. Men det er jo bare så vigtigt, fordi observationerne så går videre, ikke også?” (Bilag 4: 73).

Man kan argumentere for at den omfattende dokumentation i socialfaglige indsatser begrænser de fagprofessionelles refleksivitet og mulighed for at støtte de unge til forandring, fordi den

institutionelle forandringsproces stiller høje krav og forventninger til omfattende dokumentationsarbejde, hvilket har betydning for de fagprofessionelles tid- og ressourcfordeling (Goffman, 2019: 9-12). Den social- og sundhedsfaglige dokumentation bryder med den konstellation, som de institutionelle rammesætninger også tilskriver værdi, fordi det ikke er muligt for de fagprofessionelle at balancere personlig tilknytning gennem det relationelle møde med unge og den institutionelle tilknytning, som forudsætter omfattende dokumentation. Selvom de fagprofessionelle er afhængige af den faglige sparring gennem dokumentation, så kan den brugte ressource tid henlede til, at den personlige og sociale dømmekraft udebliver (Høilund & Juul, 2015: 62-63).

11.2.1 Dømmekraftens vurderingsgrundlag

På baggrund af de institutionelle krav og forventninger til en retningsanvisende socialfaglig praksis, udledes det af fokusgruppeinterviewets resultater, at der forefindes en generel enighed omkring nødvendigheden for en ensartet tilgang på Rosenlund. Dette sker på trods af de institutionelle betingelser, der fremstilles som begrænsende for de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel (Bilag 4: 48). Selvom ensartet socialfaglig praksis giver mulighed for at tilrettelægge en meningsfuld indsats, så udleder fokusgruppeinterviewet uenighed omkring muligheden for dette på baggrund af de fagprofessionelles forskelligartede problemforståelser og handlemuligheder, selvom de har samme faglige baggrund:

“Altså, vi er jo, altså lige så forskellige borgerne er, lige så forskellige er vi som pædagoger og faglige personer [...]. Hvad er low arousal, hvad er high arousal? Det er der 1000 måder og se det på. Åbenbart. Så vi arbejder ikke ud fra samme overbevisning i hvert fald, så det er lige så forskellige borgerne er, lige så forskellige er vi som pædagogerne derude og som har forskellige tilgange at se borgerne på.” (Bilag 4: 49).

Diskrepansen mellem de fagprofessionelles individuelle tilgange kan skabe et spændingsfelt, hvor uenighederne medfører en ulighedsskabende institutionskultur. Derfor kan de fagprofessionelle havne i konfliktfyldte dilemmaer, hvor de er nødsaget til at gå på kompromis med deres pædagogiske kernefaglighed og integritet for at skabe konsensus omkring den konkrete samhandlingsorden i et anerkendelsesfællesskab (Goffman, 2004: 283; Goffman, 2014: 25, 115-116). Den socialfaglige praksis på Rosenlund foregår i tætte interaktioner, hvor

samarbejdet i personalegruppen forudsætter gensidig tillid til individuelle videns- og erfaringsgrundlag. Dette skaber et handlingsmæssigt råderum for de fagprofessionelles individuelle problemforståelser og handlemuligheder, hvor de skal balancere gamle og nye faglige idealer (ibid.). Hertil udledes det af fokusgruppeinterviewet, at der kan opstå uenigheder vedrørende det handlingsmæssige råderum, hvilket udfordrer de fagprofessionelles dømmekraft i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel:

“Vi havde vi i går en borger, som igennem hele dagen kommer ud og er opsøgende, glad, tilpas og deltager aktivt i fællesskabet og jeg tænker: ”den får bare top ti i dag”. Så lige inden borgeren skal i seng, der har vi sådan et skema, hvor hun skal sætte kryds omkring humøret i dag – og det er i midten! Det er sådan en lidt til den ene og lidt til den anden side. Jeg bliver fuldstændig forvirret og forklarer hende at jeg har set det og det, siger jeg så. Hun siger så: ”Sådan er det også udenpå, men det her er hvordan jeg er indeni”. Det er lige sådan en ’hold da op’ den havde jeg bare ikke set komme – og det er det her med, at vi får jo kun lov til at se hvad et andet menneske viser os.” (Bilag 4: 74).

Citatet illustrerer hvordan de fagprofessionelles sociale dømmekraft bliver central, når deres vurderingsgrundlag udtrykkes gennem deres handlemuligheder, hvilket potentielt kan lede til, at den psykiske mistrivsel ikke opspores og identificeres rettidigt. Tillige illustrerer citatet, hvordan de fagprofessionelle udfordres gennem deres problemforståelser af, at de unge er forskellige og kræver forskellige tilgange til at imødekomme deres behov. I henhold til opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel, så kan den enkelte fagprofessionelles manglende problemforståelser og handlemuligheder vække opsigt blandt den samlede faggruppe, hvis den enkelte fagprofessionelles vurderingsgrundlag ikke forener sig med den samlede faggruppes tilgange. Endvidere bliver de fagprofessionelles manglende ensartede tilgange til den socialfaglige indsats særlig problematisk, når de fagprofessionelle arbejder ud fra skarpt kategoriserede strukturer inden for den institutionelle orden, der på trods af retningsanvisende tilgange ikke har fastlagte beskrivelser for opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel (Järvinen & Mik-Meyer, 2003: 15). Fokusgruppeinterviewet indikerer, at der opstår uenighed mellem de fagprofessionelle om, hvorvidt Rosenlund har en positiv eller negativ indvirkning på de unges bedringstilstand, selvom udviklingen hos de unge er forskellig (Bilag 4: 74-75). Uenigheden mellem de fagprofessionelle leder op til, om den socialfaglige indsats over for de unge bør gentænkes, så den i større grad harmonerer med de

fagprofessionelles autonomi (Järvinen & Mik-Meyer, 2012: 13). Derudover bør gentænkningen af den socialfaglige praksis medvirke til, at de fagprofessionelles individuelle problemforståelser og handlemuligheder muliggør en meningsskabende praksis, hvor psykisk mistrivsel opspores og identificeres rettidigt, så psykisk mistrivsel ikke leder til yderligere psykiske lidelser.

11.3 Delkonklusion

Fokusgruppeinterviewets erfaringsbaserede resultater udleder på baggrund af de fagprofessionelles videns- og erfaringsgrundlag, at den institutionelle og hierarkiske samhandlingsorden er fremtrædende sammen med den relationelle forbindelse. Rosenlunds institutionelle betingelser fordrer til et øget social- og sundhedsfagligt dokumentationskrav, hvilket har betydning for de fagprofessionelles tid- og ressourcefordeling i den socialfaglige praksis. Dette har betydning for det handlingsmæssige råderum og har indvirkning på de fagprofessionelles dømmekraft i det relationelle møde med unge og udgør et spændingsfelt, der leder til en dilemmafyldt praksis. Spændingsfeltet har betydning for de fagprofessionelles problemforståelser, idet de handler ud fra divergerende fortolkningsrammer med henblik på opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Perspektiverne understreger behovet for ensartet praksis og et anerkendelsesfælleskab med en tillids- og konsensuspræget tilgang, der kan rumme de fagprofessionelles individualitet og danne grundlag for en meningsskabende socialfaglig praksis, der distancerer sig fra en magtrelationel klientgørelse af unge.

Kapitel 9

Metodisk efterrefleksion og diskussion

12. Reflekterende overvejelser

Følgende kapitel præsenterer reflekterende overvejelser vedrørende specialegruppens implicitte videns- og erfaringsgrundlag, som er influerende for den metodiske og teoretiske fremstilling af det sociale arbejdes praksisfelt. Kapitlet tager udgangspunkt i de fagprofessionelles eksplicitte videns- og erfaringsgrundlag, der består af vekselvirkningen mellem enigheder og uenigheder, i forhold til deres individuelle problemforståelser og handlemuligheder i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. I nedenstående fremstilles de reflektive overvejelser, som leder til en diskussion af specialets styrker og svagheder gennem operationaliseringen, samt de muligheder og begrænsninger som den meningsfortolkende proces henleder til, ved applikationen af de teoritekniske begreber og med afsæt i den videnskabs-teoretiske positionering.

12.1 Overvejelser om metodiske forudsætninger

For at kunne fremstille betydningen af de fagprofessionelles praksis på det socialpsykiatriske botilbud Rosenlund, hæftede specialegruppen sig ved litteraturreviewets resultater, som dannede grundlag for aktualiseringen af specialets analytiske udgangspunkt. Litteraturreviewets resultater udgjorde de grundlæggende forudsætninger for specialets teoretiske tilslutninger, der blev aktualiseret gennem betydningen af den negative udviklingstendens i mental sundhed i dansk kontekst. Litteraturreviewet fik dermed betydning for den kritiske analyse med afsæt i den idealtypiske deduktive tilgang. Fremstillingen af de metodiske og teoretiske grundlag, blev relevant for kombinationen af vignetundersøgelsen og det opfølgende fokusgruppeinterviews forskningskriterier, idet metodekombinationen blev vurderet, som en manglende konstellation i det sociale arbejdes forskningsfelt. På baggrund af de afsluttende bemærkninger fra fokusgruppeinterviewet, hvor specialegruppen spurgte ind til konstellationen af metodekombinationen, tilkendegav de fagprofessionelle at vignetundersøgelsen var nem at besvare, fordi de opstillede vignetcases hurtigt satte gang i refleksioner, som også kunne overføres til det opfølgende fokusgruppeinterview. Her gav diskussionen mulighed for, at fremstille pointer omkring den indeværende socialfaglige praksis på Rosenlund med andre, der havde samme udgangspunkt, fordi de også havde besvaret vignetundersøgelsen:

“Det var ikke sådan at jeg sad og skulle tænke en masse. Der var med det samme nogle tanker hvad muligheder er der her og skal vi have noget tværfagligt samarbejde med, ja, i

nogle af casene. Øhm, jeg synes også det var (...) og det var egentlig rart at tænke at med det samme, så var man i det her 'handlemode'.” (Bilag 4: 76).

Metodekombinationen bidrog med en erkendelse af en vidensunderbyggende praksis, hvor de fagprofessionelles individuelle videns- og erfaringsgrundlag i samspil med den opfølgende faglige diskussion, tilsammen dannede en fælles opfattelse af det emergerende praksisfelt. Specialets analytiske udgangspunkt udsprang af meningskondenseringen, hvor kodningen af det indsamlede empiriske materiale ledte til en meningsfortolkning, for at understøtte specialegruppens implicitte viden med de fagprofessionelles eksplicitte videns- og erfaringsgrundlag. Indsamlingen af empiri i vignetundersøgelsen skete gennem Google Analyse, og udledte ti individuelle holdningsbaserede besvarelser med afsæt i de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder. Hertil opstod en metodisk udfordring ved den interaktive deltagelse, idet de fagprofessionelle reelt selv bestemte deres deltagelsesgrad. Selvom de fagprofessionelle ikke havde mulighed for at deltage i fokusgruppeinterviewet uden at have deltaget i vignetundersøgelsen, så kan det færre antal deltagende fagprofessionelle fra vignetundersøgelsen til fokusgruppeinterviewet være begrænsende for analysens brede, nuancerede og helhedsorienterede perspektiver. Forudsætningerne for vignetundersøgelsen kunne derfor have været anderledes, hvis specialegruppen havde været facilitator i fysisk kontekst på Rosenlund, eftersom dette kunne have motiveret flere fagprofessionelle til at deltage i begge empirigenerende sammenhænge (Grünfeld & Monrad, 2012: 84-85).

12.2 Overvejelser om empiriske fund

Operationaliseringen af vignetundersøgelsen tog afsæt i de fagprofessionelles individuelle videns- og erfaringsgrundlag på baggrund af deres holdninger. Operationaliseringen udledte ikke en signifikant betydning af spændingsfeltet mellem de fagprofessionelle, hvilket gav dem mulighed for at reflektere over vellignende problemstillinger fra egen videnspraksis. For at fremanalysere betydningen af den gældende videnspraksis, blev vignetundersøgelsens resultater sammenholdt med det opfølgende fokusgruppeinterview. Her udledtes betydningen af spændingsfeltet, hvilket tydeliggjorde problematiserende kontroverser i forbindelse med den institutionelle orden. Disse kontroverser henvendte sig til det handlingsmæssige råderum og den gensidige anerkendelse mellem de fagprofessionelle, der har indvirkning på det relationelle socialfaglige praksisfelt. De fagprofessionelles individuelle holdninger blev udfordret i den

diskuterende interaktion, når der opstod uenigheder vedrørende den gældende praksisudøvelse. Selvom grundlaget for diskussionen var at udlede betydningen af de fagprofessionelles individuelle problemforståelser og handlemuligheder, som blev defineret ud fra deres faglighed, så havde specialets fokus ikke til formål at underminere vigtigheden af de fagprofessionelles individuelle rationaler, idet specialet ikke henvendte sig til de empiriske fund som diskurser til en analytisk fremstilling. Enighederne og uenighederne var således medvirkende til at skabe en vidensoversigt over de betingelser, som forudsætter den socialfaglige praksis og dens virke, og dermed ikke at stille sig kritisk overfor den enkelte fagprofessionelles faglighed. Dette gælder selvom deres individuelle problemforståelser og handlemuligheder kan være begrænsende for den samlede faggruppes ønske om, at konstruere en meningsskabende praksis. Ved applikationen af teori som teoritekniske begreber blev det muliggjort, at identificere uforudsete uoverensstemmelser mellem de fagprofessionelle, som kunne medvirke til en divergerende praksis. Vignetundersøgelsen blev i kombination med fokusgruppeinterviewet operationaliseret, som et fagligt valideringsredskab i sammenhold med den kritiske teoris idealtypiske formål. De fagprofessionelles individuelle problemforståelser og handlemuligheder muliggjorde en fælles faglig refleksion, eftersom de fagprofessionelles faglighed blev testet på baggrund af deres forskelligartede videns- og erfaringsgrundlag.

Selvom udgangspunktet for specialets fokus var at opspore enigheder og uenigheder vedrørende den socialfaglige praksis, så henledte metodekombinationen og analysestrategien til en beskrivelse af det emergerende praksisfelt, der er i konstant udvikling. Herved blev det tydeliggjort at de fagprofessionelle, til trods for deres individuelle problemforståelser og handlemuligheder, nød gavn af hinanden i det tværfaglige samarbejde for at skabe en meningsfuld praksis for unge, der lider af psykisk mistrivsel. Den analytiske udledning knyttede sig til anvendeligheden i den metodiske komposition af den kritiske analyse, der havde til formål at afspejle den virkelige praksis. Specialets kritiske vinkling underbygges, idet specialegruppens implicite viden blev understøttet af de fagprofessionelles eksplicitte videns- og erfaringsgrundlag. Disse genererede en helhedsforståelse vedrørende det sociale arbejdes eksisterende praksisfelt og de mekanismer, som havde indvirkning på de fagprofessionelles betingelser for en meningsskabende praksis på Rosenlund. Den kritiske teoris anvendelighed kom tillige til udtryk gennem de analytiske udledninger, hvor det blev påvist, at de fagprofessionelles forskelligartede tilgange kunne være problematiserende i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Endvidere findes specialets operationalisering af metodekombinationen generaliserbar til en tilsvarende kontekst, fordi

aldersgruppen af unge ikke var afgørende for, at skabe forståelse for betydningen af de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder i institutionaliseret kontekst. Dermed viste metodekombinationen en generaliserbarhed, hvor tilgangen kunne overføres til samtlige socialpsykiatriske praksisser med henblik på at kunne undersøge betydningen af fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder. Metodekombinationen kunne tillige påvise, at de fagprofessionelles forskelligartede tilgange ud fra holdnings- og handlingsbaserede bidrag, har betydning for den generelle udviklingstendens i mental sundhed og at den relationelle forbindelse mellem fagprofessionelle og unge samt mellem de fagprofessionelle, havde betydning for den socialfaglige praksis på Rosenlund. Den manglende stabilitet i indsatsen kan medføre, at psykisk mistrivsel ikke opspores rettidigt og leder til yderligere psykiske lidelser. Hertil kommer det, at den kritiske teori gav anledning til at undersøge flere facetter af den socialfaglige indsats, men på baggrund af specialets metodiske komposition og disponible råderum, var der ikke mulighed for at forfølge alle facetter af de relevante udledte tematikker. Den metodiske komposition blev dermed en begrænsning for specialets analytiske dybde, selvom resultaterne viste en bred analytisk adspredelse, der påviste divergens mellem de fagprofessionelles individuelle problemforståelser og handlemuligheder, der havde betydning for opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel på et socialpsykiatrisk botilbud.

13. Diskussion

De reflekterende overvejelser henleder til en diskussion, hvor der gøres op med revurderede perspektiver på baggrund af meningskondenseringen, der danner grundlag for meningsfortolkningen af udvalgte tematikker. Betydningen af disse er relevante at diskutere, fordi de bidrager til brede, nuanceret og helhedsorienteret forståelser af den socialfaglige praksis ud fra de fagprofessionelles individuelle problemforståelser og handlemuligheder med henblik på, at imødekomme den negative udviklingstendens i mental sundhed i dansk kontekst.

13.1 Erkendelige grundlag

Selvom specialegruppen tilslutter sig den idealtypiske deduktive tilgang findes det relevant at overveje indvirkningen af den tematiske meningskondensering, fordi den henleder til at forfølge relevante tematikker. Specialegruppen hæfter sig dog ved, at de implicitte videns- og erfaringsgrundlag også er styrende for meningskondenseringen og den efterfølgende fortolkning, fordi tematikkerne udvælges efter hvad der videns- og erfaringsmæssigt er genkendeligt fra egen praksis. Dermed kan det diskuteres om tematikkerne knytter sig forudbestemte empiriske og teoretiske slutninger, eller om de udledes af specialegruppen selv i henhold til den kritiske tolkning af vignetundersøgelsen og fokusgruppeinterviewets resultater, der består af de fagprofessionelles eksplicitte videns- og erfaringsgrundlag. Såfremt meningskondenseringen af de fagprofessionelles besvarelser udelukkende er under indflydelse af specialegruppens implicitte videns- og erfaringsgrundlag, har det ligeledes indvirkning på hvad der fortolkes som analytiske komponenter i henhold til applikationen af teoritekniske begreber, fordi visse elementer i kodningen af det empiriske materiale tillægges større værdi på baggrund af specialegruppens praksiskendskab. Omvendt kan det diskuteres, om specialegruppens implicitte videns- og erfaringsgrundlag er en fordel for meningskondenseringen af relevante tematikker, fordi specialegruppens praksiskendskab giver mulighed for at frasortere irrelevante oplysninger, der ikke henvender sig til specialets fokus. Selvom specialet tilslutter sig den idealtypiske deduktive tilgang, så udgør visse elementer fra meningsfortolkningen en abduktiv forskningsstrategi, fordi nogle tematikker ikke kan stå alene. Derimod får tematikkerne større analytisk værdi, hvis de sammensættes med andre meningskondenserende tematikker, hvilket har betydning for den fortolkende analyse af de fagprofessionelles erkendelige socialfaglige praksis ved inddragelsen af empiriske og teoretiske uddrag. Dermed henleder meningsfortolkningen også til øget opmærksomhed på uforudsete eksplicitte perspektiver, der udledes i forhold til de fagprofessionelles socialfaglige

praksis og de socialpædagogiske egenskaber, der har betydning for deres individuelle problemforståelser og handlemuligheder. De uforudsete perspektiver gengiver et virkelighedsbillede af de fagprofessionelles handlingsmæssige råderum, der kan lede til opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Selvom der hersker tvivl om, hvorvidt meningskondenseringen og den efterfølgende fortolkning tilslutter sig den deduktive tilgang, eller om specialegruppen selektivt udvælger tematikker som er genkendelige fra egen praksis, så generer perspektiverne fortsat ny implicit viden. Dermed er det stadig muligt at udlede betydning af de fagprofessionelles problemforståelser og handlemuligheder i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel, som kan have konsekvenser for den negative udviklingstendens i mental sundhed, hvilket udgør specialets kritiske tænkning og epistemologiske sigte. Dette begrundes ved, at kombinationen af specialegruppens implicitte og de fagprofessionelles eksplicitte viden tilsammen danner et erfaringsgrundlag, hvor den eksplicitte erkendelse af de institutionelle betingelser kan kobles til specialegruppens ontologiske karakter.

13.2 Erkendelige tilgange

På trods af usikkerheden omkring de meningskondenserende og fortolkende forudsætninger giver forskningsresultaterne mulighed for, at fremstille en kritisk erkendelse af de fagprofessionelles virkelighed gennem metodekombinationen af to kvalitative tilgange, der tilsammen kvalitetssikrer de empiriske fund. Forskningsresultaterne tilskrives større værdi gennem meningsfortolkningen, fordi vignetundersøgelsens resultater sidestilles med det opfølgende fokusgruppeinterview, hvilket bidrager med en operationalisering af de mest centrale tematikker i henhold til problemformuleringens fokus. Endog bliver specialets generaliserbarhed begrænset, idet forskningsresultaterne henviser til de fagprofessionelles erkendelige virkelighed gennem deres opfattelser, vurderinger, værdier og følelser, som er determinerende for deres individuelle problemforståelser og handlemuligheder. Eftersom forskningsresultaterne gengiver adfærds- og følelsesregulerende tilgange, er det vanskeligt at overføre perspektiverne til en anden ensartet eller vellignende praksis, fordi det sociale arbejde og dets omstændigheder afhænger af de personer, som indgår i det. Dermed påvises det, at den socialfaglige praksis er determineret af de fagprofessionelles individuelle autonomi, som udspiller sig i det tværprofessionelle samarbejde og i det relationelle møde med de enkelte unge og kan nødvendigvis ikke overføres fra en kontekst til anden.

Fordi specialet særligt tilslutter sig betydningen af den relationelle forbindelse er det relevant at overveje specialets videnskabsteoretiske positionering, idet spændingsfeltet karakteriserer et interaktionistisk samspil, der opstår på baggrund af nødvendigheden for et tværfagligt samarbejde. På baggrund af meningsfortolkningen af fokusgruppeinterviewet udspringer der en tematik vedrørende den hierarkiske standard i de fagprofessionelles praksis på Rosenlund (*Figur 1*). Tematikken henleder til at forfølge perspektivet om enigheder og uenigheder i et magtrelationelt spændingsfelt, hvor institutionskulturen har indvirkning på de fagprofessionelles holdnings- og handlingsrationaler, hvilket kan karakterisere en socialkonstruktivistisk tilslutning. Specialet tilslutter sig ikke den socialkonstruktivistiske tilgang, fordi de fagprofessionelles erkendelige videns- og erfaringsgrundlag ikke er orienteret mod at skabe forandring i den socialfaglige indsats. Derimod er formålet at skabe erkendelse om de fagprofessionelles eksisterende problemforståelser og handlemuligheder, i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel i det relationelle møde med unge. Den kritiske teori kan bidrage med at identificere moralske fejludviklinger i samfundet, der kan stå i vejen for menneskelig frigørelse og bidrage til en kritisk realisering af samfundet som det bør være, ud fra holdnings- og handlingstendenser der er styrende for det sociale arbejdes praksis. Socialkonstruktivismen kan ikke indfange samme perspektiver, som den kritiske analyses erkendelse af den virkelighedsnære praksis. Derimod kan den videnskabsteoretiske positionering udelukkende skabe forståelse for de betingelser, som gælder i konstruktionen af den socialfaglige indsats, hvormed der ikke tages afsæt i de fagprofessionelles individualitet, der af analysen udledes som essentielle egenskaber for en meningsfuld praksis.

Kapitel 10

Afrunding

14. Konklusion

Følgende afsnit har til formål at besvare problemformuleringens fokus: *Hvilke problemforståelser og handlemuligheder er styrende for de fagprofessionelles praksis i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel i det relationelle møde med unge på et socialpsykiatrisk botilbud, og hvordan imødekommer de fagprofessionelles praksis en potentiel udvikling af yderligere psykiske lidelser?*

Specialegruppen udleder af den kritiske analyse på baggrund af metodekombinationen en erkendelse af de betingelser, der er forankret i den sociale virkelighed vedrørende mental sundhed. Ud fra vignetundersøgelsens holdningsbaserede resultater kan det konkluderes, at de fagprofessionelles faglige værdiforskelle medfører, at de indgår i konfliktfyldte dilemmaer, ved håndteringen af social- og sundhedsfaglige problemstillinger. Selvom de institutionelle betingelser fordrer til ensartet tilgange, så leder de fagprofessionelles individuelle holdninger til et spændingsfelt vedrørende den institutionelle samhandlingsorden. Den manglende konsensus skaber en ambivalent konstruktion af praksisfeltet, der kan lede til klientgørelse af de unge, som tildeles en institutionel identitet. Den manglende konsensus skyldes forskelligartede problemforståelser og handlemuligheder, hvilket fører tilbage til de institutionelle betingelser, hvor det i socialpolitisk henseende søges at implementere standardiserede tilgange i den socialfaglige praksis. De institutionelle betingelser medvirker til en magtsymmetri mellem de fagprofessionelle, hvilket får indflydelse for deres praksisudøvelse og gengiver en undertrykkende stillingtagen til de unges behov, hvilket kan indskrænke deres muligheder for et meningsfuldt liv. Selvom de institutionelle betingelser danner rammerne for de fagprofessionelles socialfaglige praksis, så identificeres der en styrke i deres forskelligartede problemforståelser og handlemuligheder, fordi den personlige tilknytning er essentiel for at opretholde den relationelle forbindelse. Den relationelle forbindelse er en grundlæggende forudsætning for at imødekomme de unges behov. Såfremt deres problemstillinger ikke anerkendes svækkes de fagprofessionelles handlingsmæssige råderum, der er determinerende for vurderingsgrundlaget til opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Hvis de fagprofessionelle oplever usikkerhed omkring håndteringen af de unges problemstillinger, så fremgår det af vignetundersøgelsen at betydningen af de institutionelle betingelser i stedet bliver udgangspunktet for deres faglige vurderingsgrundlag i den udredende indsats, hvormed betingelserne begrænser deres refleksioner over egen praksis.

På baggrund af fokusgruppeinterviewets erfaringsbaserede resultater konkluderes det, at der forefindes en divergens mellem de fagprofessionelle som følge af institutionskulturens hierarkiske standard, hvilket udtrykkes gennem samhandlingsordenen på Rosenlund. Selvom de institutionelle betingelser kan være begrænsende for den meningsskabende socialfaglige praksis, så bidrager det øgede social- og sundhedsfaglige dokumentationskrav til en sammenhængende institutionskultur, fordi dokumentationskravet forbinder de fagprofessionelles videns- og erfaringsgrundlag omkring den aktuelle udviklingstendens i mental sundhed på Rosenlund. Samtidig konkluderes det, at dokumentationskravet har betydning for det handlingsmæssige råderum og indvirkning på de fagprofessionelles dømmekraft. Dette kan resultere i et spændingsfelt, der leder til en dilemmafyldt praksis hvor de unge nedprioriteres, idet dokumentationskravet begrænser de fagprofessionelles tid- og ressourcefordeling til at kunne imødekomme de unges behov gennem støtte og omsorg i det relationelle møde. Selvom de institutionelle betingelser søger at danne fundamentet for en meningsfuld praksis gennem løsningsorienterede tilgange, så tager betingelserne ikke afsæt i de fagprofessionelles forskelligartede problemforståelser og handlemuligheder, hvilket problematiserer den meningsskabende praksisudøvelse i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. De fagprofessionelles praksisudøvelse bliver mangelfuld, når deres divergerende problemforståelser og handlemuligheder ikke anerkendes på baggrund af de institutionelle betingelser og ikke tilkendegives som samskabende for den ensartede praksis. Dermed kan det konkluderes, at der er foreliggende et behov for konkrete retningslinjer i den socialfaglige praksis således psykisk mistrivsel opspores og identificeres rettidigt.

Konklusionerne bidrager til en erkendelse af de fagprofessionelles individualitet i det sociale arbejdes praksis. Den kritiske analyse skaber øget opmærksomhed på betydningen af fagprofessionelles individuelle problemforståelser og handlemuligheder på psykiatriområdet, fordi deres faglige dedikation ikke anerkendes tilstrækkeligt på grund af de institutionelle betingelser for den socialfaglige praksis. De institutionelle betingelser leder til en begrænsning af de fagprofessionelles handlingsrationaler, som i spændingsfeltet underminerer de fagprofessionelles autonomi. Selvom specialegruppen indledningsvis tog udgangspunkt i behovet for standardiserede tilgange, så konkluderes det, at den individuelle relationelle forbindelse er uundværlig for den meningsfulde sociale arbejdes praksis. Hertil konkluderes det, at den relationelle forbindelse mellem de fagprofessionelle er nødvendig for et samhörigt anerkendelsesfællesskab ud fra tillids- og konsensusprægede tilgange. Når specialegruppens implicite videns- og erfaringsgrundlag sammenholdes med de fagprofessionelles eksplicite grundlag om behovet for en standardiseret praksis, så kan det konkluderes, at de fagprofessionelles individuelle holdnings- og hand-

lingsrationaler fortjener at blive tillagt større værdi. Dette gælder selvom det ikke er muligt at determinere, hvilke problemforståelser og handlemuligheder, der er mest styrende for den socialfaglige praksis. Konklusionen bygger på, at de fagprofessionelles unikke faglighed bidrager til en meningsskabende socialfaglig praksis, der kan lede til at psykisk mistrivsel opspores og identificeres rettidigt, så den ikke udvikler sig til yderligere psykiske lidelser. Dermed bekræftes specialegruppen i, at løsningsorienterede tilgange bør være influeret af de fagprofessionelles indflydelse, så den meningsfulde løsningsorienterede praksis ikke kun består af standardiserede tilgange.

15. Videre forskning

Specialegruppens implicitte videns- og erfaringsgrundlag gennem praksiskendskab, danner grundlag for specialeprocessens udgangspunkt. Dette henleder til en øget opmærksomhed på det socialpsykiatriske områdes aktuelle og gældende udfordringer vedrørende opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Udgangspunktet for opmærksomheden vedrørende mental sundhed, opstår i specialegruppens møde med praksisfeltet og ved et ambivalent forhold til standardiserede tilgange i adfærds- og følelsesregulerende indsatser. Dog tilkendegiver specialegruppen, at standardiserede tilgange kan have indflydelsesrig betydning for den samlede indsats gennem løsningsorienterede tilgange, hvor programmer, interventioner og principper har til formål at sikre ensartede socialfaglige indsatsforløb (Jeppesen, et al., 2020: 24). I specialets analytiske fremstilling fremgår det, at standardiserede tilgange bliver problematiserende, hvis de influerer med betydningen af relationsarbejdet, der vurderes som en grundlæggende forudsætning for en meningsfuld praksis. Den analytiske fremstilling henleder til, at det specialiserede psykiatriområde ikke har behov for et kvalificerbart måleredskab i det socialfaglige arbejde med målgrupper, der lider af psykisk mistrivsel, selvom grundlaget for et standardiseret måleredskab gør sig relevant i rapporten *Forebyggende indsatser til unge i psykisk mistrivsel - en vidensoversigt* (Ottosen, et al., 2018: 7, 50). Det kvalificerbare måleredskab, som på nuværende tidspunkt søges at blive implementeret i den socialfaglige praksis på botilbud, vil ikke være revolutionerende i forhold til opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. Dette begrundes ved, at de fagprofessionelles individuelle relationelle forbindelser med unge - ud fra specialets kritiske analyse - vurderes som mere betydningsfulde og effektive til opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel. På baggrund af specialets fremstilling og undersøgelsens resultater kan det udledes, at et standardiseret kvalificerbart måleredskab kan udjævne betydningen af den relationelle forbindelse, hvormed de unges indflydelse potentielt passiviseres i den institutionelle orden. Dette kan have betydning for de unges individuelle inddragelse, som de fagprofessionelle opbygger med de unge og grundlaget for anerkendelse i relationen.

15.1 Hvor opstår behovet for et kvalificerbart måleredskab?

Til videre forskning findes det nærliggende, at undersøge passiviseringen af de unge i den institutionelle orden på Rosenlund ved implementeringen af et standardiseret kvalificerbart måleredskab. På baggrund af specialets analytiske fremstilling kan implementeringen negligere de unges behov, som i varierende grad er skiftende. Dette begrundes ved, at det menneskelige

behov for anerkendelse er drevet af udvikling og potentialitet, hvilket umiddelbart ikke kan imødekommes gennem standardiserede tilgange. De standardiserede tilgange kan kun blive betydningsfulde, hvis de er i stand til at imødekomme de unges potentialitet og stabilisere den negative udviklingstendens i mental sundhed. På baggrund af specialets analytiske fremstilling, vil implementeringen på nuværende tidspunkt lede til en passivisering af unge, der lider af psykiske lidelser, fordi den socialfaglige praksis er determineret af de fagprofessionelles individuelle holdnings- og handlingsrationaler. Den analytiske fremstilling indikerer samtidig, at de unge også er afhængige af de fagprofessionelles forskelligartede tilgange, fordi deres individuelle faglighed bidrager med forskelligartethed, der er til fordel for de unge, hvormed standardiserede tilgange vil kunne medføre, at mistrivsel ikke opspores og identificeres rettidigt. Derfor findes det relevant at forfølge betydningen af løsningsorienterede tilgange i det sociale arbejdes praksis, men på baggrund af specialets fokus har denne slutning ikke afgørende betydning for besvarelse af specialets problemformulering. Perspektivet om løsningsorienterede tilgange giver anledning til, at undersøge betydningen af det holdningsbaserede format i det sociale arbejde, som står i kontrast til det stigende krav om standardiserede tilgange. Dette skyldes, at disse potentielt udleder totalinstitutionelle forudsætninger der ikke er til gavn for de unge, men som derimod kun letter arbejdsgangene for de fagprofessionelle. Perspektivet forener sig ikke med ønsket om at imødekomme den negative udviklingstendens i mental sundhed, som i de seneste år har vundet indpas i den diskursive fremstilling af socialpolitiske forudsætninger for udbredelse af den velfærdspolitiske tænkning. Tilslutningen til standardiserede tilgange medvirker i stedet til et brud på betydningen af den relationelle forbindelse, som specialet konkluderer betydningen af gennem empiriske fund. Belægget herfor findes i den analytiske fremstilling, hvor betydningen af den relationelle forbindelse bør tillægges større værdi end på nuværende tidspunkt, i forbindelse med opsporing og identifikation af psykisk mistrivsel for en meningsskabende socialfaglig praksis.

Litteraturliste

- Abbott, Andrew (1995): "Boundaries of social work or social work of boundaries?" i *Social Service Review* (vol. 69, nr. 4). Chicago: University of Chicago Press.
- Andersen, Heine (2013): "Jürgen Habermas og Axel Honneth" i *Klassisk og moderne samfundsteori*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Barter, Christine & Emma Renold (2000): "I wanna tell you a story: Exploring the application of vignettes in qualitative research with children and young people" i *International Journal of Social Research Methodology* (vol. 3, nr. 4). London: Taylor & Francis.
- Bedre Psykiatri (2022): "Så mange får hjælp af kommunen", anvendt d. 27/1 2022.
Tilgængelig online via: <https://bedrepsykiatri.dk/viden/det-sociale-omrade/>
- Børns Vilkår (2022): "Gode råd til forældre om psykisk mistrivsel", anvendt d. 8/3 2022.
Tilgængelig online via: <https://bornsvilkar.dk/faa-gode-raad/gode-raad-til-foraelldre-om-psykisk-mistrivsel/>
- Danneris, Sophie & Merete Monrad (2018): "Litteraturgennemgang" i Merete Monrad & Søren Peter Olsen (red.): *Forskningsmetode i Socialt Arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Dyring, Jannie (2013): "Det retlige grundlag for socialt arbejde med udsatte unge" i Benny Lihme (red.): *Socialt arbejde med udsatte unge*. København: Akademisk Forlag.
- Ejrnæs, Morten (2014): "Vignetmetoden og faglig udvikling i pædagogisk arbejde" i Søren K. Lauridsen & Frede Nielsen Carstens (red.): *Pædagogik som viden og handling*. København: Akademisk Forlag.
- Ejrnæs, Morten & Merete Monrad (2012): "Horisontal og vertikal vignetmetode" i *Vignetmetoden - sociologisk metode og redskab til faglig udvikling*. København: Akademisk Forlag.

- Ejrnæs, Morten & Merete Monrad (2012): "Konstruktion af vignetter" i *Vignetmetoden - sociologisk metode og redskab til faglig udvikling*. København: Akademisk Forlag.

- Elling, Bo (2018): "Kritisk teori" i Lars Fuglsang, Poul Bitsch Olsen & Klaus Rasborg (red.): *Videnskabsteori i samfundsvidenskaberne - på tværs af fagkulturer og paradigmer*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

- Finch, Janet (1987): "The vignette technique in survey research" i *Sociology* (vol. 21, nr. 2). London: Sage Publications.

- Grünfeld, Martin & Merete Monrad (2012): "Læsning af vignetter" i *Vignetmetoden - sociologisk metode og redskab til faglig udvikling*. København: Akademisk Forlag.

- Goffman, Erving (2004): "Samhandlingsordenen" i Michael Hviid Jacobsen & Søren Kristiansen (red.): *Social samhandling og mikrosociologi*. København: Hans Reitzels Forlag.

- Goffman, Erving (2014): "Hverdagslivets rollespil, indtryksstyring og selv" i *Hverdagslivets rollespil*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

- Goffman, Erving (2014): "Virkelighed og fiktion" i *Hverdagslivets rollespil*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

- Goffman, Erving (2019): *Anstalt og menneske*. Rungsted: Jørgen Paludans Forlag.

- Honneth, Axel (2003): "Indledning" i Rasmus Willig (red.): *Behovet for anerkendelse*. København: Hans Reitzels Forlag.

- Hvidhjelm, Jacob (2014): "Risikovurdering i psykiatrien" i *Risikovurdering - et bidrag til voldsforebyggelse*. København: SUS.

- Høilund, Peter & Søren Juul (2015): "Personlig, institutionel og social dømmekraft" i *Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.

- Jeppesen, Pia; Carsten Obel, Lisbeth Lund, Kathrine Bang Madsen, Line Nielsen & Merete Nordentoft (2020): *Mental sundhed og sygdom hos børn og unge i alderen 10-24 år - forekomst, udvikling og forebyggelsesmuligheder*. København: Vidensråd For Forebyggelse.
- Juul, Søren (2009): "Recognition and judgement in social work" i *European Journal of Social Work* (vol. 12, nr. 4). Milton Park: Routledge.
- Juul, Søren (2010): "Kampen om dømmekraften og udviklingen i velfærdsinstitutionerne" i *Anerkendelse, retfærdighed og god dømmekraft*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Juul, Søren & Kirsten Bransholm Pedersen (2012): "Videnskabsteoretiske retninger og projektarbejdet" i Allan Dreyer Hansen, Ditte Tofteng, Hubert Buch-Hansen, Mia Husted, Kirsten Bransholm Pedersen, Niels Gilje, Peter Nielsen & Søren Juul (red.): *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori - en indføring*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Juul, Søren (2017): "Bogens kritiske perspektiv: Anerkendelsesidealet" i *Selvets kultur. En kritik af individsamfundets menneskesyn og fornuft*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Järvinen, Margaretha & Mik-Meyer, Nanna (2003): "Indledning: At skabe en klient" i *At skabe en klient - institutionelle identiteter i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Järvinen, Margaretha & Mik-Meyer, Nanna (2012): "Indledning: At skabe en professionel" i Margaretha Järvinen & Nanna Mik-Meyer (red.): *At skabe en professionel - ansvar og autonomi i velfærdsstaten*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Kristensen, Mette Marie; Anna Paldam Folker, Sofie Smedegaard Skov & Majbritt Dahl Nielsen (2018): *Det gode samarbejde om børn og unge i mistrivsel*. København: SDU.
- Kvale, Steinar & Svend Brinkmann (2015): *Interview - det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Launsø, Laila & Olaf Rieper (2008): "Forskningsprocessen - dataindsamlingsmetoder" i *Forskning om og med mennesker - forskningstyper og forskningsmetoder i samfundsforskning*. København: Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck.

- Monrad, Merete & Morten Ejrnæs (2012): “Analyse og fortolkning af vignetundersøgelsens resultater” i *Vignetmetoden - sociologisk metode og redskab til faglig udvikling*. København: Akademisk Forlag.

- Monrad, Merete & Morten Ejrnæs (2012): “Introduktion til vignetmetoden” i *Vignetmetoden - sociologisk metode og redskab til faglig udvikling*. København: Akademisk Forlag.

- Monrad, Merete & Morten Ejrnæs (2012): “Undersøgelsesresultaternes troværdighed” i *Vignetmetoden - sociologisk metode og redskab til faglig udvikling*. København: Akademisk Forlag.

- Nielsen, Henrik Kaare (2015): “Kritisk teori” i *Kvalitative metoder. En grundbog*. København: Hans Reitzels Forlag.

- Ottosen, Mai Heide; Nichlas Permin Berger & Nanna Høygaard Lindeberg (2018): *Forebyggende indsatser til unge i psykisk mistrivsel - en vidensoversigt*. København: VIVE.

- Payne, Malcolm (2005): “Konstruktionen af teorier i socialt arbejde” i Dorte H. Silver (red.): *Teorier i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.

- Pedersen, Oline (2021): “Magtrelationer i professionel praksis” i *Magt i socialt arbejde*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

- Pedersen, Oline (2021): “Praksis kaster skygge - en indledning” i *Magt i socialt arbejde*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.

- Psykiatrifonden (2021): “Børn og unges stigende psykiske mistrivsel kræver nyt, ensartet tilbud i hele landet”, anvendt d. 8/3 2022.
Tilgængelig online via: <https://psykiatrifonden.dk/boern-unges-stigende-psykiske-mistrivsel-kræver-nyt-ensartet-tilbud-hele-landet>

- Social- og Ældreministeriet (2022): “Servicelovens tilbud til personer med psykiske vanskeligheder”, anvendt d. 14/2 2022.

Tilgængelig online via: <https://sm.dk/arbejdsmraader/udsatte-voksne/psykiske-vanskeligheder/serviceovens-tilbud-til-personer-med-psykiske-vanskeligheder>

- Sundhedsministeriet (2018): *Vi løfter i fællesskab. En samlet handlingsplan for psykiatrien frem mod 2025*. København: Regeringen.
- Sørensen, Asger (2010): "Kritisk teori" i Michael Hviid Jacobsen, Kasper Lippert-Rasmussen & Peter Nedergaard (red.): *Videnskabsteori: i statskundskab, sociologi og forvaltning*. København: Hans Reitzels Forlag.